

COVID-19 pandemian aiheuttamat vaikutukset suljetun vankilan turvallisuuteen

Harri Silvola

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

COVID-19 pandemian aiheuttamat vaikutukset suljetun vankilan turvallisuuteen

Harri Silvola
Rikosseuraamusala, Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2021

Harri Silvola

COVID-19 pandemian aiheuttamat vaikutukset suljetun vankilan turvallisuuteen

Vuosi 2021 Sivumäärä 96

Opinnäytetyön aiheena on maailmanlaajuisen COVID-19 pandemian aiheuttamat vaikutukset suljetun vankilan turvallisuuteen. Tarkoituksena oli tutkia faktista turvallisuutta, eli mitä todellisia tapahtumia vankilan turvallisuudessa on tapahtunut COVID-19 pandemian myötä. Tavoitteena tässä opinnäytetyössä oli tuottaa tietoa Rikosseuraamuslaitoksen tarpeeseen, sekä että COVID-19 pandemian vaikutusten tutkimustuloksilla voidaan ennakoida pandemian aikaisia vaikutuksia vankiloissa. Lisäksi työn tutkimuksen tavoitteena oli yhtenäistää ja priorisoida toimintatapoja poikkeusoloissa, jotta vankiloissa mahdollistetaan toiminta erilaisissa toimintatilanteissa ja estetään eriytyminen ja ajautuminen erilaisiin tulkintoihin.

Opinnäytetyön kehittämistehtävänä oli selvittää, että miten COVID-19 pandemia on vaikuttanut turvallisuuteen Rikosseuraamuslaitoksen suljetuissa vankiloissa ja, että onko COVID-19 pandemian ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettu riittäviksi suljetussa vankilassa. Tarve kyseiselle tutkimukselle tuli Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä. Opinnäytetyössä käytettiin tilastojen rekisteritutkimusta ja mielipiteiden kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivinen kyselytutkimus käsittelee Rikosseuraamuslaitoksen suljettujen vankiloiden henkilökunnan mielipiteitä turvallisuudesta. Aineistoanalyysi toteutettiin saadusta kyselytutkimuksen tuloksesta verrattuna Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä saatuihin suljettujen vankiloiden tilastoihin.

Tulokset kertovat, että vaikutuksia on ollut laajasti suljetun vankilan toimintatapoihin ja turvallisuuteen. Johtopäätöksissä on selvitetty teorian, tilastojen ja kyselytutkimuksen avulla COVID-19 vaikutuksia ja ennaltaehkäisyä. Saatujen johtopäätösten perusteella voidaan kohdentaa toimenpiteitä COVID-19 pandemian aikaisiin vaikutuksiin, kuten viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöhön, rikollisuuden ennaltaehkäisyyn ja estämiseen, toimitilaturvallisuuteen, henkilöstö- ja turvallisuuteen, turvallisuuden ylläpitämiseen sekä dynaamiseen turvallisuuteen. COVID-19 pandemian ennaltaehkäisyn toteutumisessa voidaan havaita tärkeänä COVID-19 pandemian rajoittaminen ja estäminen sekä valmiussuunnittelu, että vankien kohtelu poikkeusoloissa.

Harri Silvola

Effects of COVID-19 Pandemic on the Security of Closed Prison

Year	2021	Pages	96
------	------	-------	----

The topic of this Bachelor's thesis is the effects of the global COVID-19 pandemic on the security of a closed prison. The purpose was to investigate factual security, that is, what has happened in prison security since the COVID-19 pandemic. The aim of this thesis was to provide information on the needs of the Criminal Sanctions Agency, and that the results of the COVID-19 pandemic study can predict the effects of the pandemic in prisons. In addition, the aim of the study was to harmonize and prioritize procedures in exceptional circumstances in order to enable prisons to operate in different operating conditions and to prevent segregation and drift into different interpretations.

The task of developing the thesis was to find out how the COVID-19 pandemic has affected the security in the closed prisons of the Criminal Sanctions Agency and whether the preventive measures of the COVID-19 pandemic have been considered sufficient in the closed prison. The need for such an investigation came from the Central Administration Unit of the Criminal Sanctions Agency. The thesis used a register survey of statistics and a quantitative survey method of opinions. The quantitative survey covers the opinions of the staff of the closed prisons of the Criminal Sanctions Agency. The data analysis was carried out on the results of the survey in comparison with the statistics on closed prisons received from the Central Administration Unit of the Criminal Sanctions Agency.

The results indicate that there have been widespread impacts on the practices and security of the closed prison. In the conclusions, have been sorted out the effects and prevention of COVID-19 through theory, statistics and research. Based on the findings, measures can be targeted at the effects of the COVID-19 pandemic, such as cooperation between authorities and stakeholders, crime prevention and control, premises security, personnel security, security maintenance and dynamic security. In the prevention of the COVID-19 pandemic, both contingency planning and the treatment of prisoners in exceptional circumstances can be seen as important in limiting and preventing the COVID-19 pandemic.

Keywords: closed prison, pandemic, COVID-19, security, preparedness, prevention

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Toimintaympäristö	7
2.1	Suljetut vankilat osana Rikosseuraamuslaitosta	8
2.2	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tehtävät	11
3	Yhteiskunnalliset lähtökohdat	12
3.1	COVID-19 pandemian eteneminen	14
3.2	COVID-19 pandemian yhteiskunnalliset vaikutukset	15
4	Tietoperusta ja teoreettinen viitekehys	17
4.1	Turvallisuus	18
4.2	Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset	20
4.3	COVID-19 pandemia Rikosseuraamuslaitoksessa	23
4.4	Tilastoja Covid-19 aikaisista vaikutuksista suljetuissa vankiloissa	24
5	Tutkimusasetelma	35
5.1	Tutkimuksen toteutus	36
5.2	Tutkimusmenetelmät	37
5.3	Aineiston keruu ja aineisto analyysi	38
5.4	Määrällisen tutkimuksen kohderyhmä	39
5.5	Tutkimusten eettisyys ja luotettavuus	45
6	Tulokset	45
6.1	Turvallisuustoimenpiteitä COVID-19 aikana	46
6.2	Turvallisuuden osa-alueiden COVID-19 aikainen tilanne	48
6.3	Ennaltaehkäisy ja turvallisuutta vaarantavat tekijät	54
6.4	COVID-19 ilmiönä suljettujen vankiloiden turvallisuudessa	66
7	Johtopäätökset	68
7.1	COVID-19 pandemian vahvistavia ja heikentäviä vaikutuksia	68
7.2	COVID-19 pandemian ennaltaehkäisevät toimet suljetuissa vankiloissa	71
8	Pohdinta	72
8.1	Opinnäytetyönprosessin ja ammatillisen kehittymisen reflektointi	73
8.2	Eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelu	73
8.3	Tuloksien hyödyllisyys ja kehittämissuhteet	74
	Lähteet	76
	Kuviot	82
	Taulukot	84
	Liitteet	85

1 Johdanto

Tilanne vankiloissa oli hieman eri vuonna 2019 ennen kuin koronavirus (COVID-19) pandemia levittyi Suomeen alkuvuodesta 2020 (Rikosseuraamuslaitos 2021a). Ihmisten välinen kommunikointi ja jopa työnteko siirtyi pakon edessä ja nopeasti sähköisiin kommunikaatiovälineisiin (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 2020). Tässä opinnäytetyössä tutkitaan määrällisellä kyselytutkimuksella turvallisuuden tunnetta, jota vertaan faktiseen vankilaturvallisuuteen.

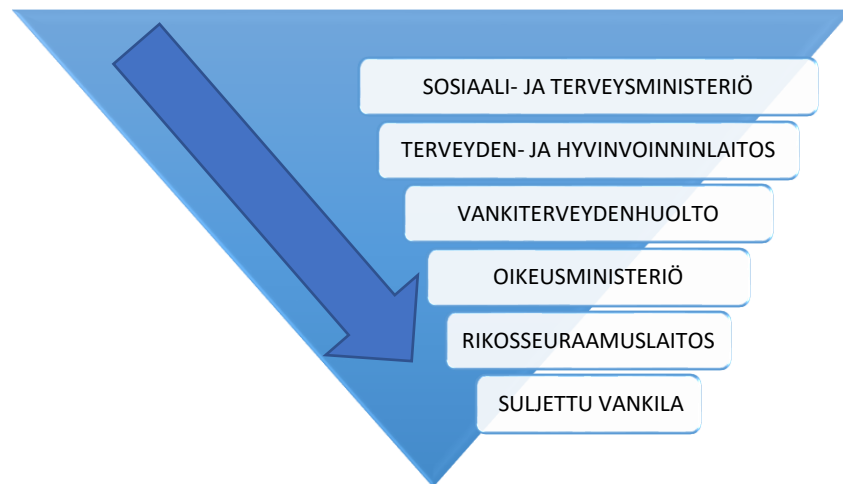
Ajatus turvallisuusaiheisen opinnäytetyön toteuttamisesta sai alkunsa COVID-19 pandemian aiheuttamista ajankohtaisista poikkeusoloista ja oman rikosseuraamus- ja turvallisuusalan työkokemukseni pohjalta. COVID-19 pandemian aiheuttamien vaikutusten tutkiminen vaikutti tarpeelliselta ja eteenkin mielenkiintoiselta. Opinnäytetyön ajankohta sijoittuu vuosille 2019-2021, mutta tutkin tilastoissa myös aikaa ennen COVID-19 pandemiaa. Opinnäytetyötäkin hidastutti COVID-19 rajoitukset, koska työskentely ja ihmisten välinen kanssakäyminen siirtyi täysin etämenetelmien, kuten internetin ja videopuheluiden varaan.

Opinnäytetyön tilasi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Ajankohtaisen opinnäytetyöstä tekee etenkin se, että opinnäytetyön toteutuksen aikaan vuoden 2019 lopulla levinnyt ja edelleen 2021 vuonna vankilassakin vallitsi COVID-19 pandemia. COVID-19 pandemian herkan tarttuvuuden ja kuolettaviakin oireita aiheuttaneen taudin takia on myös rikosseuraamusalan asiantuntijoille aiheutunut lisätyötä. Pelkästään ”korona” -aihehaku tuloksia Rikosseuraamuslaitoksen uudistuneelta nettisivulta löytyi 44 kappaletta (Rikosseuraamuslaitos 2021b).

Tuloksissa olen selvittänyt henkilökunnan käsityksiä COVID-19 pandemian vaikutuksista suljetun vankilan turvallisuudessa. Tulokset kertovat, että COVID-19 pandemialla on ollut vaikutuksia laajasti suljetun vankilan toimintatapoihin ja turvallisuuteen. Opinnäytetyöstä saatujen johtopäätösten perusteella voidaan kohdentaa toimenpiteitä turvallisuuden osa-alueisiin kuten viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöhön, rikollisuuden ennaltaehkäisyyn ja estämiseen, toimitilaturvallisuuteen, henkilöstöturvallisuuteen, turvallisuuden ylläpitoon sekä dynaamiseen turvallisuuteen. COVID-19 pandemian ennaltaehkäisyn toteutumisessa voidaan havaita tärkeänä liikumisen rajoittaminen ja estäminen, sekä valmiussuunnittelu, että vankien kohtelu poikkeusoloissa.

2 Toimintaympäristö

Turvallisuuskomitean (2018) mukaan pandemia voi uhata lähes kaikkia yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja, ei vain terveydenhuoltojärjestelmää ja sen toimintaa (Turvallisuuskomitea 2018, 106). Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan tartuntatautien torjunta edellyttää yhteistyötä viranomaisten välillä eri hallinnonaloilla (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020a).

Kuvio 1: Suljetun vankilan ja viranomaisyhteistyötahoja

Viranomais- ja sidosryhmäryhmäyhteistyö on merkittävässä asemassa suljetussa vankilassa. COVID-19 pandemian aikana merkittäviä viranomaisyhteistyö tahoja ovat muun muassa olleet Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, Vankiterveydenhuolto, Oikeusministeriö, sekä suljettuja vankiloita ohjaava Rikosseuraamuslaitos. Tiedon kulkeutumisen toimintaympäristössäni viranomaisorganisaatiolta toiselle olen havainnollistanut kuviossa 1.

Tämän opinnäytetyön toimintaympäristönä ovat suljetut vankilat, mutta vankilaa toimintaympäristönä ohjaa Rikosseuraamuslaitos. COVID-19 pandemian ajalle säädettiin eri viranomaisten toimesta uusia toimintatapoja ja edellytyksiä, jotka toivat oman haasteensa myös Rikosseuraamuslaitoksen vankiloihin (Rikosseuraamuslaitos 2021a). Vankeusrangaistuksen määrittää lait ja asetukset, joita rikosseuraamuslaitos noudattaa ja toteuttaa oikeuden mukaisesti ja laillisesti rikosseuraamustyössä myös poikkeusoloissa COVID-19 pandemian aikana (Rikosseuraamuslaitos 2021a).

2.1 Suljetut vankilat osana Rikosseuraamuslaitosta

Rikosseuraamuslaitoksen mukaan, kun Yhdyskuntaseuraamustoimisto kutsuu tuomitun haastateluun ja rangaistusajansuunnitelman laatimiseen, vapaudessa odottavan henkilön vankeuden täytäntöönpano alkaa. Alueen arviointikeskus päättää täytäntöönpanon lykkäämisestä ja vankilaan sijoittamisesta. Tuomittu, joka on saanut ehdottoman vankeusrangaistukseen, sijoitetaan pääsääntöisesti kotikuntansa rikosseuraamusalueen vankilaan. (Rikosseuraamuslaitos 2021d.)

Suomessa on Rikosseuraamuslaitoksen alaisuudessa 26 vankilaa, joista 15 on suljettuja vankiloita ja 11 avovankiloita. Vanki suorittaa tuomionsa joko suljetussa vankilassa tai avolaitoksessa. Avolaitoksiin sijoitetaan vankeja, joiden katsotaan sopeutuvan suljettua laitosta vapaampiin oloihin. Mies- ja naisvangit sijoitetaan vankiloissa eri asunto-osastoille. (Rikosseuraamuslaitos 2020b.)

Vankiloissa vankien on työskenneltävä tai osallistuttava koulutukseen tai muuhun toimintaan. Erialaisten toimintojen tarkoituksena on vahvistaa vangin kykyä elää rikoksetonta elämää, eli parantaa hänen työ- ja toimintakykyään sekä tukea huumeetonta elämää. Vangin tulee vapaa-ajallaan huolehtia oman ja muiden asuintilojensa siivouksesta sekä muista siivous- ja kotitöistä. Vangit voivat myös viettää vapaa-aikaa muiden vankien kanssa, kuten kirjastossa tai urheilussa. Vangilla on mahdollisuus olla ulkona vähintään tunnin ajan joka päivä. Vankilassa on myös tiloja uskonnolliseen toimintaan. Joissain tapauksissa suljetuissa vankiloissa olevat vangit voivat soittaa ja olla yhteydessä vankilan ulkopuolelle. Vangit voivat ottaa vieraita vastaan sovittuna aikana. Ajanvaraus tulee varata etukäteen vankilan ohjeiden mukaan” (Rikosseuraamuslaitos 2020c.)

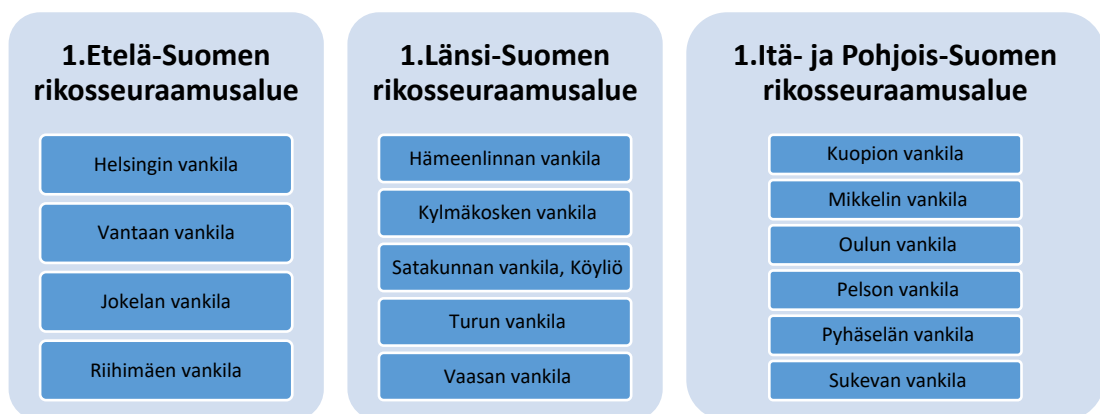
Rikosseuraamuslaitoksen perusta on laista ja lain mukaisuus on kytketty Rikosseuraamuslaitoksen laatimisiin arvoihin ja strategioihin. Päällimmäisenä Rikosseuraamuslaitoksella visiona on valmentaa rikoksettomaan elämäntapaan. Visiossa määränpäänä on turvallisesti avoimempi täytäntöönpano. Arvot Rikosseuraamuslaitoksessa ovat osana toiminnan kulmakiviä, jotka ovat arvostettuja yhteiskunnallisestikin. Arvot koostuvat turvallisuudesta, ihmisarvon kunnioittamisesta, oikeudenmukaisuudesta sekä uskosta ihmisen mahdollisuuksiin muuttua ja kasvaa. (Rikosseuraamuslaitos 2020d.)

Sitoutuminen näihin arvoihin Rikosseuraamuslaitoksen toiminnassa tarkoittaa, että rangaistukseen tuomittujen kohtelu on inhimillistä, tasavertaista, asiallista ja yksilön perus- sekä ihmisoi-keudet turvaava. Näiden lisäksi toiminta on kohtuutta, oikeutta ja lainmukaisuutta noudattavaa. Täytäntöönpanoa toteutetaan siten, että se tukee tuomitun yksilön pyrkimystä rikoksettomaan elämään, se tukee heidän kasvuaan ja kehitystään. (Rikosseuraamuslaitos 2020d.) Vuosille 2020-2023 Rikosseuraamuslaitoksen laatimassa strategiakartassa on omiin tavoitteisiinsa

jaettu yhteiskunnallinen vaikuttavuus, toiminnallinen tuloksellisuus sekä henkilöstöresurssit (Rikosseuraamuslaitos 2020d).

Vaikuttavuustavoitteisiin yhteiskunnallisesti (2020) kuuluu asiakkaiden valmentaminen rikoksettomaan elämäntapaan, turvallisuudesta huolehtiminen rangaistusten täytäntöönpanossa ja turvallisuuden edistäminen yhteiskunnassa, sekä toiminnan toteutuksessa yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteuttaminen. Palvelukartan avulla Rikosseuraamuslaitos kehittää ja toteuttaa asiakkaiden tarpeita vastaaviksi palveluluiksi ja jatkumoiksi. Henkilökunnan moniammatilliseen yhteistyöhön osallistavalla lähtyöllä toteutetaan rangaistusajan suunnitelman tavoitteet. Turvallisuuden ja valvontatyön arviointia Rikosseuraamuslaitos teettää osana yhteiskunnan vaikuttavuustavoitetta. Lisäksi osana tavoitetta Rikosseuraamuslaitos muun muassa yhdenmukaistaa sisältöjä seuraamuksissa ja vangit sijoitetaan avolaitokseen ja valvottuun koevapauteen yhdenmukaisin perustein. (Rikosseuraamuslaitos 2020e.)

Toiminnallisessa tuloksellisuustavoitteessa Rikosseuraamuslaitos pyrkii kehittämään Rikosseuraamuslaitoksen, terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen sekä sosiaalitoimen yhteistyötä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Rikosseuraamusasiakkaiden sähköistä asiointia lisätään kaikissa yksiköissä. Rikosseuraamuslaitos arvioi myös organisaatorakenteen kehittämistarpeet. Rikosseuraamuslaitos parantaa strategian mukaisesti henkilökunnan työturvallisuutta ja vahvistaa Rikosseuraamuslaitos työnantaja kuvaa, jotta varmistetaan osaavan henkilökunnan rekrytointi. Tavoitteena on lisäksi strategian mukaisesti tehdä tavoitteellista ja vuorovaikutuksellista lähi-työtä. Resurssejaan Rikosseuraamuslaitos pyrkii kohdentamaan strategiansa edistäviin toimiin. (Rikosseuraamuslaitos 2020e.)

Kuvio 2: Rikosseuraamuslaitoksen suljetut vankilat

Rikosseuraamuslaitos on jaettu Etelä-Suomen rikosseuraamusalueeseen, Länsi-Suomen rikosseuraamusalueeseen ja Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen, jotka olen havainnollistanut kuviossa 2. Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen suljettuihin vankiloihin kuuluu Hel-

singin vankila, Vantaan vankila, Jokelan vankila, Riihimäen vankila. Helsingin vankilassa vankipaikkoja on 312, jossa keskivankiluku vuonna 2018 oli 257. Henkilöstön määrä Helsingin vankilassa on noin 175, joista pääosa on valvontahenkilöstöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020f.) Vantaan vankilassa on 185 vankipaikkaa, jossa keskivankiluku vuonna 2018 oli 201. Vantaan vankilassa työskentelee noin 140 henkilöä. Vantaan vankilassa perustehtävänä on tutkintavankeuden toimeenpano ja vankikuljetus. (Rikosseuraamuslaitos 2020g.)

Jokelan vankila on 84-paikkainen suljettu laitos. Jokelan vankilaan kuuluu myös muurin ulkopuolella oleva 40-paikkainen avovankilaosasto. Vankilaan sijoitetaan pääasiassa tutkintavankeja, mutta osa vangeista on myös rangaistusvankeja ja sakon muuntorangaistusta suorittavia vankeja. Keskivankiluku vuonna 2018 oli suljetulla osastolla 82 ja avovankilaosastolla 53. Jokelan vankilassa työskentelee noin 90 henkilöä, valtaosa valvonnan ja vanginkuljetuksen parissa. (Rikosseuraamuslaitos 2020h.) Riihimäen vankila on 223-paikkainen suljettu vankila. Tähän vankilaan sijoitetaan miesvankeja, jotka ovat saaneet yli kahden vuoden vankeusrangaistuksen. Kyseisessä vankilassa oli vuonna 2018 keskivankiluku 211 vankia. Henkilöstöä Riihimäen vankilassa työskentelee noin 150 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020i.)

Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen suljetut vankilat ovat Hämeenlinnan vankila, Kylmäkosken vankila, Satakunnan vankilan Köyliön osasto ja Turun vankila sekä Vaasan vankila. Hämeenlinnan vankila on 100 paikkainen naisvankila, jossa sijaitsee myös vankisairaala. Hämeenlinnan vankilassa työskentelee noin 95 työntekijää. (Rikosseuraamuslaitos 2020j.)

Kylmäkosken vankila on 113-paikkainen suljettu laitos, jossa rangaistuistaan suorittavat pirkanmaalaiset vankeus-, tutkinta- ja sakkovangit. Keskivankiluku vuonna 2018 oli 125. Kylmäkosken vankilassa työskentelee noin 80 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020k.)

Satakunnan vankilan Köyliön osastossa on vankipaikkoja 73, joista 10 on naisille. Satakunnan vankilaan kuuluu myös Huittisten osasto, jossa on 65 avolaitospaikkoja. Vankitiloja on yhteensä Satakunnan vankilassa 180 ja keskivankiluku vuonna 2018 oli 148. Satakunnan vankilassa yhteensä työskentelee noin 86 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020l.)

Turun vankilassa on vankipaikkoja 255. Kyseiseen vankilaan sijoitetaan sakko- ja tutkintavankeja, sekä ensikertalaisia ja elinkautiseen vankeusrangaistukseen tuomittuja vankeusvankeja. Henkilöstöä Turun vankilassa työskentelee 190 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020m.) Vaasan vankilassa on kaksi yksikköä, jotka ovat 58-paikkainen suljettu osasto, jossa on paikkoja miehille, että naisille sekä 12-paikkainen avo-osastosta miehille. Keskivankiluku vuonna 2018 oli 76. Vaasan vankilassa työskentelee noin 60 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2021n.)

Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen suljetut vankilat ovat Kuopion vankila, Mikkelin vankila, Oulun vankila, Pelson vankila ja Pyhäselän vankila sekä Sukevan vankila. Kuopion vankila on 93-paikkainen suljettu laitos, jonka yhteydessä on 20-paikkainen vapauttamisyksikkö.

Keskivankiluku vuonna 2018 oli suljetulla puolella 93 ja vapauttamisyksikössä 24. Kuopion vankilassa on sekä tutkinta- että vankeusvankeja. Kuopion vankilassa työskentelee noin 75 henkilöä, joista valtaosa on valvontatehtävissä. (Rikosseuraamuslaitos 2020o.)

Mikkelin vankila on 110-paikkainen suljettu laitos. Mikkelin vankila huolehtii tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä vankeusrangaistusten ja sakonmuuntorangaistusten täytäntöönpanosta. Mikkelin vankilassa työskentelee noin 70 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020p.) Oulun vankila on tutkintavankila, jossa pannaan täytäntöön myös vankeus- ja sakonmuuntorangaistuksia. Oulun vankilassa on 87 vankipaikkaa, joista 13 on naisvangeille. Keskivankiluku vuonna 2018 oli 80. Oulun vankilassa työskentelee noin 80 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020q.)

Pelson vankila on 80-paikkainen suljettu laitos, jossa keskivankiluku vuonna 2018 oli 53. Pelson vankilassa työskentelee noin 90 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020r.) Pyhäselän vankila on suljettu vankila, jossa on paikkoja sekä miehille että naisille yhteensä 87 paikkaa. Keskivankiluku vuonna 2018 oli 81. Pyhäselän vankilassa työskentelee noin 60 henkilöä. (Rikosseuraamuslaitos 2020s.) Sukevan vankila on 181-paikkainen suljettu vankila miehille. Sukevan vankilassa työskentelee noin 120 henkilöä, joista valtaosa valvontatehtävissä. (Rikosseuraamuslaitos 2020t.)

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tehtävät

Tarve kyseiselle tutkimukselle on tullut Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä. Koronaviruksen aikaisia vaikutuksia voivat olla muun muassa vankien välisen väkivallan lisääntyminen, huumausaineiden lisääntyminen tai vähentyminen, tarkastustoiminnan hidastuminen, sairauspoissaolot ja vankien sosiaalisten suhteiden ylläpidon vaikeutuminen vankilan ulkopuolelle, sekä mahdollisia muita koronasta johtuvia vaikutuksia.

Koronavirus (COVID-19) luokitellaan pandemiaksi, joka tuo rajoituksia ja haasteita henkilöiden liikkumiseen myös vankiloissa, kuten myös vapaudessa olevilla henkilöillä (Rikosseuraamuslaitos 2021a). Opinnäytetyöni tulosten avulla voidaan yhtenäistää tai priorisoida toimintatapoja poikkeusoloissa, jotta mahdollistetaan toiminta erilaisissa toimintaedellytyksissä ja estetään eriytyminen ja ajautuminen erilaisiin tulkintoihin (FINAS 2015). Tutkimuksen avulla voidaan paremmin varautua kohdentamaan toimenpiteitä pandemian aiheuttamiin vaikutuksiin vankiloiden sisällä. Turvallisuuskomitean mukaan keskeinen osa varautumisen kehittämistä on muun muassa palautteen ja asiantuntija-arvioiden hyödyntäminen. (Turvallisuuskomitea 2021.)

Opinnäytetyössä käytin rekisteritutkimusta ja määrällistä kyselytutkimusta. Rekisteritutkimuksessa käytännössä perehdyin suljettujen vankiloiden tilastoihin. Määrällinen kyselytutkimus käsittelee suljettujen vankiloiden henkilökunnan turvallisuuden tunnetta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia COVID-19 pandemiasta johtuvia faktisia vaikutuksia suljettujen vankiloiden tur-

vallisuuden verrattaessa suljettujen vankiloiden henkilökunnan kokemuksia. Tutkimusten johdopäätökset kohdennettiin muun muassa viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöhön, rikollisuuden ennaltaehkäisyyn ja sen estämiseen, toimitilaturvallisuuteen, henkilöstöturvallisuuteen, turvallisuuden ylläpitämiseen, sekä dynaamiseen turvallisuuteen. Opinnäytetyön tehtävänä on selvittää, että miten COVID-19 pandemia on vaikuttanut turvallisuuteen Rikosseuraamuslaitoksen suljetuissa vankiloissa ja, että onko COVID-19 pandemian ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettu riittäviksi suljetuissa vankiloissa.

Ensimmäisenä tavoitteena opinnäytetyöllä oli tuottaa uutta tietoa ja että se tulisi työelämän tarpeeseen, sekä jonka avulla voitaisiin muun muassa tutkia laajempaa kokonaisuutta ja vertailla kehittämis- mahdollisuuksia. Opinnäytetyössäni toisena tavoitteena on tuottaa tutkimustuloksia, joilla pandemian vaikutuksia voidaan ennakoita suljetuissa vankiloissa. Tällä opinnäytetyöllä voidaan havainnollistaa COVID-19 aiheuttamia poikkeamia vankilaturvallisuudessa pandemian aikana. Opinnäytetyöstä on hyötyä asiakkaalle, työntekijälle, työyhteisölle ja kumppaniorganisaatioille.

3 Yhteiskunnalliset lähtökohdat

Suomessa toiminnan kokonaisturvallisuuteen liittyvästä johtamisesta, häiriötilanteiden hallinnasta ja varautumisesta vastaavat valtioneuvosto, ministeriöt sekä toimivaltaiset viranomaiset. Tehtävät hoidetaan voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuen, jotka ovat normaalien toimivaltuuksiin pohjautuvia. Valtioneuvoston kanslian mukaan häiriötilanteiden hallintaan liittyvän valmistelun tukena hyödynnetään ministerivaliokuntia, kansliapäällikkökokousta, valmiuspäällikkökokousta ja ministeriöiden yhteistyön pysyviä yhteistyöelimiä sekä tarvittaessa häiriötilanteen luonteen mukaan turvallisuuskomitean asiantuntemusta. (Valtioneuvoston kanslia 2021.)

Tartuntatautien valvonnasta, ohjauksesta ja kokonaissuunnittelusta vastaa Sosiaali- ja terveysministeriö. Tartuntatautien leviämisen ja ilmaantumisen ehkäiseminen on tartuntatautien torjunnan tavoite (Tartuntatautilaki 2016.) Sosiaali- ja sairaanhoitoa tehdään osana valvontatyötä. Tartuntatautilaki ja sen määräykset säätelevät tartuntatautien torjuntaa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020b.) Rokotuksia säätelee Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (149/2017) (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rokotuksista 2017).

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen valtion palvelut -osasto tulosoittaa ja valvoo muun muassa vankiterveydenhuoltoa. Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen (2021) mukaan valtion palvelut -osaston tehtäviin kuuluu tuottaa, ohjata ja järjestää valtion sosiaali- ja terveydenhuollon sekä oikeuslääketieteen palveluja, sekä vastata toimialalleen kuuluvasta viranomaistoiminnasta. Lastensuojelun ja väkivallan vastaisen työn osaamiskeskittymä on myös osaston vastuulla. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2021a.)

Vankiterveydenhuollon yksikkö toimii Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen alaisuudessa ja se kattaa toimialueellaan koko Suomen. Tutkintavankeuslaissa ja vankeuslaissa on säädetty tehtävistä, joissa vankiterveydenhuollon tehtävänä on järjestää tutkintavankien ja vankien terveyden- ja sairaanhoito niiden lakien mukaisesti. (Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä 2015.) Vankiterveydenhuollon mukaan poliklinikoita on jokaisessa Suomen vankilassa lukuun ottamatta Suomenlinnaa, jonka vankien terveydenhuolto järjestetään Helsingin vankilan poliklinikalla (Vankiterveydenhuolto 2021a). Vankiterveydenhuolto kattaa pääosin itse perusterveydenhuollon palvelut, suun terveydenhuollon palvelut ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut. Vankiterveydenhuolto ostaa muualta muut vaativan erikoissairaanhoidon sekä päivystyspalvelun. Vankiterveydenhuollossa eritoten työskentelee somaattisen hoidon sekä päihde- ja mielenterveyshuollon asiantuntijoita. Rikosseuraamuslaitoksen kanssa Vankiterveydenhuolto työskentelee tiiviisti. (Vankiterveydenhuolto 2021b.)

Rangaistusten täytäntöönpanoa ohjaa Suomessa oikeusministeriö. Oikeusministeriön toimialaan kuuluu valtioneuvoston ohjesäännön mukaan rikosseuraamukset, rikosentorjunta ja kriminaalipolitiikka. Ministeriö valmistelee osana tehtäviään rangaistusten täytäntöönpanoa koskevaa lainsäädäntöä. Pyrkimyksenään oikeusministeriöllä on toimia yhteiskunnan turvallisuuden lisäämiseksi uusintarikollisuutta vähentämällä. (Oikeusministeriö 2021a.) Rikosseuraamuslaitos on osa oikeusministeriön hallinnonala (Rikosseuraamuslaitos 2020a).

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiosta ja sen tehtävistä on säädetty Laki Rikosseuraamuslaitoksesta. Laki Rikosseuraamuslaitoksesta (L953/2009) 1 luvun 3§ muukaan Oikeusministeriön alainen Rikosseuraamuslaitos hoitaa koko Suomen maassa rangaistusten täytäntöönpanoa sekä tutkintavankeuden toimeenpanoa. Tehtäviksi Rikosseuraamuslaitokselle on asetettu nuorisorangaistuksen, yhdyskuntapalvelun, vankeusrangaistuksen ja sakan muuntorangaistuksen täytäntöönpano, ehdonalaan vapautteen päästettyjen valvonta, ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomittujen nuorten valvonta sekä tutkintavankeuden toimeenpano ja muu rangaistusten täytäntöönpano sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään. Tavoitteena Rikosseuraamuslaitoksella on hoitaa täytäntöönpanoa vankeusrangaistuksissa ja yhdyskuntaseuraamuksissa siten, että pystyttäisiin lisäämään tuomittujen valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan, sekä heidän sijoittumistaan yhteiskuntaan ja edistämään heidän elämänhallintataitojansa. (Laki Rikosseuraamuslaitoksesta 2009, 3§.)

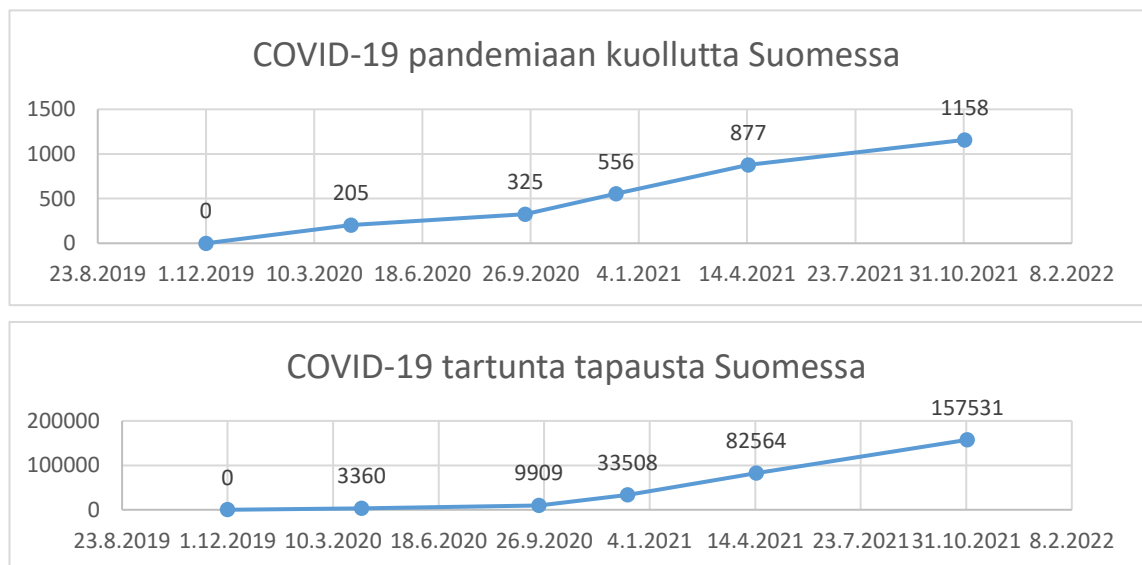
Rikosseuraamuslaitos on jaettu alueisiin, jotka koostuvat vankiloista ja yhdyskuntaseuraamus- toimistoista sekä muista rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta vastaavista yksiköistä. Rikosseuraamuslaitoksessa on myös koulutuskeskus ja keskushallintoyksikkö. Alueen yhteisistä tehtävistä vastaava yksikkö ja arviointikeskus ovat yksiköinä osana aluetta. Rikosseuraamusalueet ovat Itä-Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue, Länsi-Suo-

WHO:n mukaan vanhemmat ihmiset ja ne, joilla on taustalla olevia lääketieteellisiä ongelmia, kuten sydän- ja verisuonitaudit, diabetes, krooniset hengitystiesairaudet ja syöpä, kehittävät todennäköisemmin vakavia sairauksia. (World Health Organization 2021a). Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan ensimmäiset korkean kuolleisuuden koronavirukset (CoVs) havaittiin 2002 nimeltä Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS) ja 2012 nimeltä Middle East respiratory syndrome (MERS) (World Health Organization 2020).

Joulukuussa 2019 tehtiin heti epidemiologian ja epidemian tutkimuksia alkuperäisen lähteen tutkimiseksi, kun ensimmäiset COVID-19 tapaukset tiedotettiin. Todettiin, että mereneläviä, luonnonvaraisia ja varastoituja eläinlajeja myyneeseen Wuhanin kaupungissa sijainneeseen Huanan Wholesale Seafood Markettiin oli yhteydessä suoraan suuri osa tammikuun alussa 2020 ja joulukuun 2019 lopulla varmistetut alkutapaukset. (World Health Organization 2020.)

WHO:n mukaan löydettyä uusi virus on ratkaisevan tärkeää ymmärtää sen viruksen alkuperä, jotta virus voidaan tunnistaa ja eristää lähde, sekä estää sen jälleen kulkeutuminen ihmisten joukkoon. Kansanterveyden reagoinnin vasteaikaa voidaan parantaa ymmärrettäessä epidemian alkamisen dynamiikkaa. Rokotteiden ja hoidon kehittämisessä voi myös auttaa viruksen alkuperän ymmärtäminen. (World Health Organization 2020.) Viruksen aiheuttamaa tautia ja sen leviämisen voidaan parhaiten estää ja hidastaa olemalla tietoisia COVID-19 viruksesta (World Health Organization 2021a).

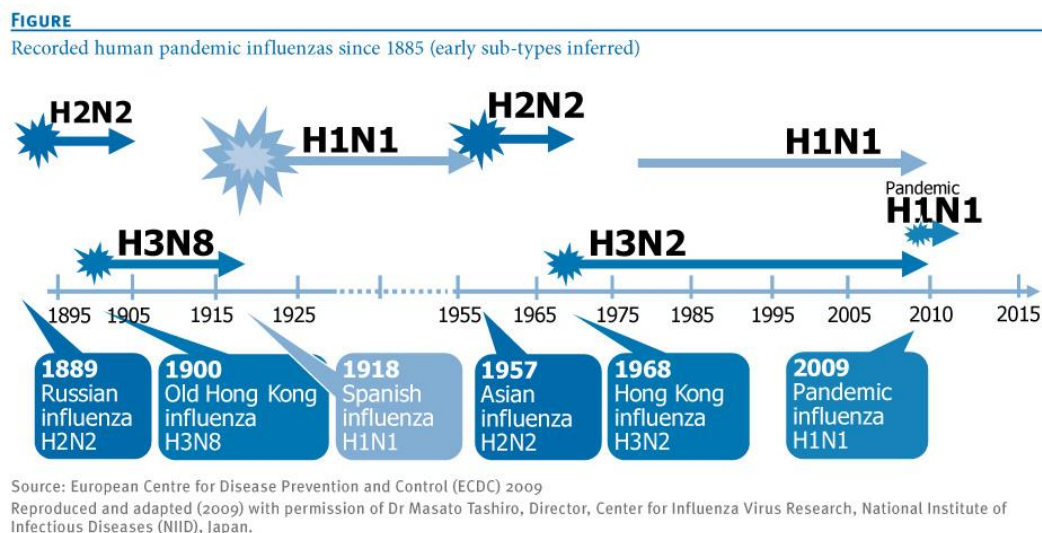
3.2 COVID-19 pandemian yhteiskunnalliset vaikutukset

Kuvio 3: Suomen COVID-19 tilanne 23.08.2019-01.11.2021 (World Health Organization 2021b)

Koronavirus on tutkimusten mukaan vaikuttanut lyhyellä aikavälillä terveyteen ja turvallisuuteen maailmassa ja Suomessa. WHO:n mukaan 1.12.2019 mennessä Suomessa ei ollut vielä yhtään koronavirus (COVID-19) varmistettua tapausta tai kuollutta. Kesäkuun neljäntenä päivänä 2020, COVID-19 tapauksia oli 3360 ja kuolleita oli kirjattu 13 huhtikuuta 2020 205 henkilöä. COVID-19 tartuntoja oli 21 syyskuuta 2020 jo 9909 tapausta ja kuolleita 325. Joulukuussa 14 päivänä 2020 tapauksia oli jo 33508 ja kuolleita oli 556. WHO:n mukaan 15 huhtikuuta 2021 päivänä oli 82 564 varmistettua COVID-19 tartunta tapausta ja koronavirukseen kuolleita oli 877. Marraskuun ensimmäisenä päivänä 2021 COVID-19 tartuntoja oli Suomessa 157531 ja kuolleita 1158. (World Health Organization 2021b.) Suomen tartunta tiedot olen havainnollistanut kuvioon 3.

Maailmanlaajuisesti koronavirus tartuntoja oli ensimmäinen päivä marraskuuta vuonna 2021 136 996 364 ja kuolleita 2 951 832. Maailmanlaajuisesti ensimmäinen päivä marraskuuta 2021 koronavirusrokotettuja oli 733 287 398 henkilöä. (World Health Organization 2021b.)

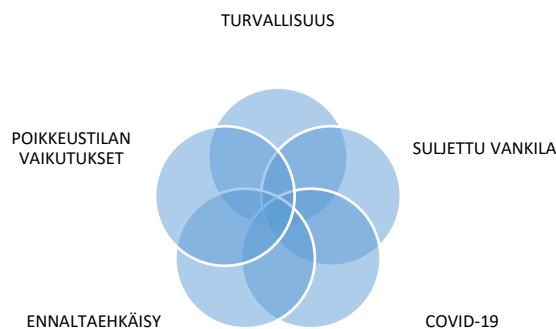
Kuvio 4: Kirjatut ihmisten pandemia influenssat vuodesta 1885 (Eurosurveillance 2021)

Yllä kuviossa 4 on havainnollistettu pandemia influenssat vuodesta 1889 vuoteen 2015, joita on ollut H2N2 vuonna 1889 (Russian influenza), H3N8 vuonna 1900 (Old Hong Kong influenza), H1N1 vuonna 1918 (Spanish influenza), H2N2 vuonna 1957 (Asian influenza) ja H3N2 vuonna 1968 (Hong Kong influenza), sekä H1N1 vuonna 2009 (Pandemic influenza). (Eurosurveillance, 2021.) Turvallinen Suomi (2018) julkaisun mukaan influenssapandemiat on esitetty turvallisuushaasteena Suomen kokonaisturvallisuudessa jo vuonna 2018 (Turvallisuuskomitea 2018 105). Valmiuslain (2011) 13 luvun ja 12 § mukaan tulee organisaation varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa, jolloin Covid-19 pandemia tulisi ottaa huomioon myös varautumisessa (Valmiuslaki 2011).

Tartuntatautilain (1227/2016) mukaan pandemiaan varautumista ohjaa tartuntatautilaki (Tartuntatautilaki, 2016). Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan päivitystyö on käynnissä uuden pandemiasuunnitelman osalta ja joka valmistuu 2021 vuoden aikana. Tarkoituksena uudessa suunnitelmassa on ottaa Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan uudet ohjeet ja säädökset huomioon. Tavoitteena varautumissuunnitelmalla on turvata yhteiskunnan toimintojen jatkuvuus mahdollisimman hyvin ja rajoittaa pandemiasta johtuvia haittoja, joita aiheutuu terveydelle ja ihmisille. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2021.) Pandemian vasteessa ja varautumisessa maailmanterveysjärjestö WHO on päivittänyt ohjettaan 2017 (World Health Organization 2017).

Suomi allekirjoitti vuonna 2005 Maailman terveysjärjestön WHO laatiman lain kansainvälisen terveys säännösten (2005). Laki tuli voimaan 2007, jonka tarkoituksena on kaikkialla maailmassa mahdollisimman nopeasti torjua toteamalla maailman laajuisia terveysuhkia. (Laki Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveys säännösten 2007.) Tartuntatauti torjuntaa ja seuranta toteuttavat Euroopassa Maailman terveysjärjestö (WHO EURO), komission alainen Euroopan tautien ehkäisy- ja torjuntakeskus (ECDC) ja EU:n komission terveys pääosasto (DG Sante) (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020a).

4 Tietoperusta ja teoreettinen viitekehys

Kuvio 5: Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyön teoreettisen viitekehysten muodostaa turvallisuus, suljettu vankila, COVID-19, ennaltaehkäisy, sekä poikkeustilan vaikutukset. Näitä käsitteitä suomeksi ja englanniksi käyttäen olen etsinyt tietoa ja eri lähteitä kirjallisuudesta ja internetistä. Tutkimukseni teorian pohjaksi olen tarkastellut näiden käsitteiden perustaa ja merkitystä. Keskeiset käsitteet olen havainnollistanut kuvioon 5.

Tietoperusta tässä opinnäytetyössä pohjautuu ajantasaiseen lainsäädäntöön, sekä tutkittuun tietoon. Toimintaympäristössä olen käsitellyt suljettua vankilaa omassa osuudessa, jota ohjaa

Rikosseuraamuslaitoksen lainsäädäntö, strategia, visio ja arvot. Tämän takia olen tietoperustassa aluksi selvittänyt turvallisuutta käsitteenä ja eri näkökulmista, sekä syvennyn suljetun vankilan turvallisuuteen, että Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksiin. Yhteiskunnalliset lähtökohdat luvussa olen selvittänyt COVID-19 pandemiaa suhteessa suljettuun vankilaan, jonka pohjalta lähdin tilastoja aiheesta etsimään. COVID-19 pandemiaa Rikosseuraamuslaitoksessa tarkastellaan omassa osuudessa eri näkökulmista, sekä syvennyn tilastoihiin vaikutuksiin suljetuissa vankiloissa. Näitä tietoja ja Rikosseuraamuslaitoksesta kertovaa kirjallisuutta ja sähköisiä lähteitä olen hyödyntänyt Suljettujen vankiloiden COVID-19 aikaisten tilastojen rekisteritutkimuksessa ja määrällisessä kyselytutkimuksessa.

Faktisuudella tarkoitetaan todellista tai tosiasioihin perustuvaa, joiden pohjalta lähdin tietoperustaa seuraavissa luvuissa selventämään (Suomisanakirja 2021). COVID-19 eli uusi koronavirus on aiheuttanut Rikosseuraamuslaitoksessa kuten monissa muissakin valtionlaitoksissa ja palveluntarjoajissa uudenlaisen toimintapinnan. Koronaviruksen vaikutuksia tullaan näkemään pitkään myös vankilan toimintaympäristössä. Turvallisuuskomitean mukaan pandemian haavoittavia alueita voivat olla johtaminen, puolustuslaitos, sisäinen turvallisuus, energiahuolto, kuljetukset ja elintarvikehuolto (Turvallisuuskomitea 2018, 106).

4.1 Turvallisuus

Turvallisuus on mainittu Suomen perustuslaissa 2 luku 7§ ja jonka mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (Suomen perustuslaki 1999). Suomessa ministeriötä ja valtioneuvostoa kokonaisturvallisuuden liittyvissä asioissa avustavan turvallisuuskomitean (2015) mukaan sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sitä, että jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän hänelle suomista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnassa ilman aiheellista pelkoa tai turvattomuutta (Turvallisuuskomitea 2015.)

Organisaatiossa kuten viranomaisissa voidaan soveltaa elinkeinoelämän yritysturvallisuusmallia, jonka eri osa-alueet antavat perustan yrityksen turvallisuuskentän hahmottamiseen ja tarkasteluun. Mallissa on havainnollistettu seuraavat käsitteet kuten tietoturvallisuus, toimitila- ja kiinteistöturvallisuus, varautuminen ja kriisinhallinta, väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta, pelastusturvallisuus, henkilöstöturvallisuus, ympäristöturvallisuus, työturvallisuus, tuotannon- ja toiminnan turvallisuus. Osa-alueet voivat olla keskenään osin päällekkäisiä. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.)

Kuvio 6: Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalli (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään yritysturvallisuusmallin mukaisiin turvallisuuden osa-alueisiin, jotka ovat väärinkäytösten ja poikkeamien hallintaa ja osittain myös varautumista ja kriisinhallintaa. Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmallin olen havainnollistanut kuviossa 6. Organisaation kriisinhallinnalla ja varautumisella tavoitellaan ennakoimaan ja tunnistamaan odottamattomia tilanteita ja ehkäisemään niitä mahdollisimman tehokkaasti. Useimmiten häiriöt ovat odottamattomia ja päätökset on tehtävä nopeasti. Hallitessa väärinkäytöksiä ja poikkeavuuksia organisaatiot ehkäisevät ja tutkivat väärinkäytöksiä, rikoksia tai muita toimintaan vaikuttavia epätavallisia tapahtumia. Tällöin kyseessä on organisaation toimintojen, ihmisten ja omaisuuden suojaamisesta sisäisiltä tai ulkoisilta toimijoilta. Strategiana yritysturvallisuuden mallissa on suunnittelu, toteutus, arviointi ja parantaminen. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.)

Varautuminen ja kriisinhallinta koostuvat ensimmäisenä jatkuvuussuunnittelusta, jossa on huomioituna liiketoimintariskien arviointi ja vaihtoehtosuunnittelu, tuotannon keskeytyminen tai pysähtyminen, sekä suunnittelu ja sietokyvyn kehittäminen. Näillä katetaan kannattavuus ja sopimukset. Toisena on kriisinhallinta, jossa on huomioituna ennaltaehkäisy ja arviointi, toiminta kriisitilanteessa ja toipumissuunnitelmat, sekä oppiminen. Jotka sisältävät varautumisen, akuutit kriisit, kehittyvät kriisit, nopea ja oikea vaste, sekä viestinnän. Kolmantena on valmiussuunnittelu eli poikkeusoloihin varautuminen, jossa on huomioituna velvoitteiden tunnistaminen, sekä tuotannon ja toiminnan suunnittelun. Nämä kattavat muun muassa henkilövaraukset (VAP), energiahuollon, materiaalivarastoinnin, raaka-aineet, koneet ja laitteet, sekä korjaus ja huolto, varaosat, että alihankinnat ja palvelut. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.)

Väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta koostuu ensimmäisenä toimintaan, henkilöstöön ja omaisuuteen kohdistuvista haitallisista tapahtumista, jotka sisältävät haitallisten tapahtumien havainnointia, analysointia ja ennalta estämistä, sekä ratkaisumalleista ja toipumisesta, että raportoinnista ja oppimisesta. Nämä kattavat ulkopuolelta kohdistuvat tapahtumat ja sisäiset

tapahtumat. Toisena väärinkäytösten hallintakeinot kattavat ennaltaehkäisevät toimet, paljastamisen, sisäisen tarkastuksen ja selvitykset, yhteistyö viranomaisten kanssa, toiminnan rikostapauksessa. Joihin sisältyy suunnittelu, strategia ja tekniset ratkaisut, alustavat selvitykset, esitutkintaan johtavat rikostapaukset, sekä asianomistajarikokset, että julkisen syyteoikeuden alaiset rikokset. Kolmantena on vakuuttaminen muun muassa rikosriskien varalta. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.)

Oikeusministeriöllä on oikeusjärjestelmän toimintakyvyn turvaamisen tehtävä yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (2017), jonka mukaan vankiloiden sisäiset riskit otetaan huomioon laitosten käyttötarkoitusta määrättäessä. Vankien oloja ja kohtelua koskevassa lainsäädännössä otetaan huomioon kansainväliset sopimukset ja näihin perustuvat velvoitteet. Uuden strategisen ajattelun myötä vankiloiden valmiussuunnittelu ja siihen liittyvä valmistautuminen poikkeusoloihin perustuu paikalleen suojautumisen periaatteelle sodan uhan ja aseellisen hyökkäyksen tilanteissa. Siviilikriisitilanteissa toimitaan pelastusviranomaisten ohjeiden mukaisesti. Kullakin vankilalla on yksikkökohtainen varautumissuunnitelma. (Turvallisuuskomitea 2017, 39.)

4.2 Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset

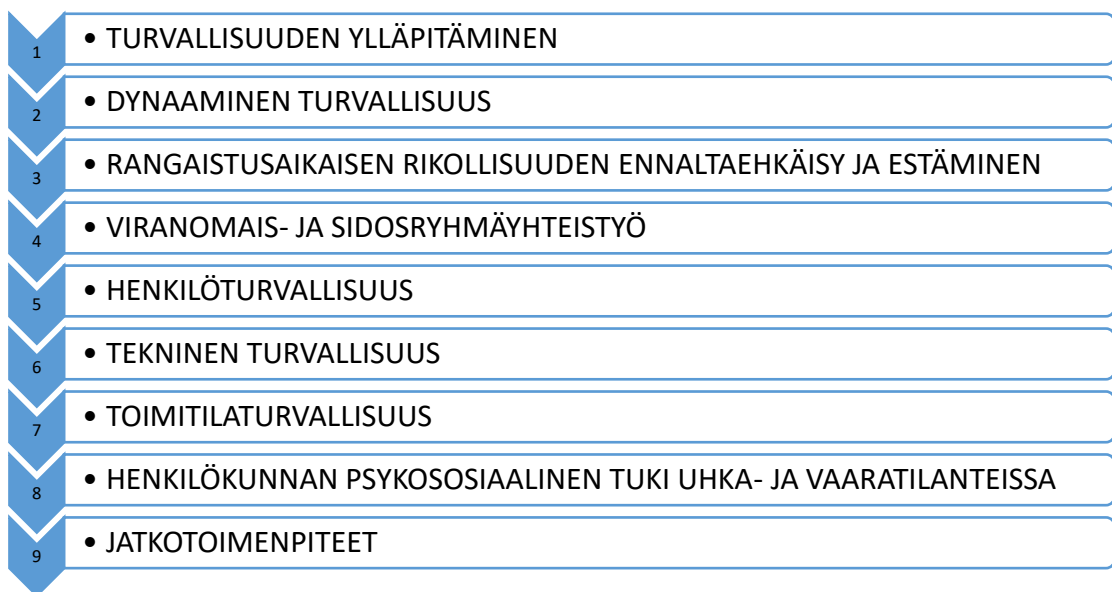
Rikosseuraamuslaitos on 2015 julkaissut Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset, jossa on mainittu valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelman. Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksen mukaan valtioneuvoston turvallisuus ohjelmassa turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. (Rikosseuraamuslaitos 2015.)

Vankeuslakiin (2005) 1 lukuun 2§ on määritetty, että vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan edistämällä vangin elämänhallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan sekä estää rikosten tekeminen rangaistusaikana. (Vankeuslaki 2005.)

Kaikissa vankiloissa on vangeille asetetut järjestyssäännöt. Vangin on noudatettava vankilan antamia järjestyssääntöjä, sekä vankilan henkilökunnan antamia määräyksiä ja ohjeita. Vangilla on oikeus henkilökohtaiseen omaisuuteen kohtuullisessa määrin ja, josta ei aiheudu haittaa vankilan turvallisuudelle, siisteydelle eikä järjestykselle. Vangin omaisuus voidaan tarkastaa ja vangille voidaan suorittaa henkilöntarkastus. Vankilassa voidaan suorittaa päihdevalvontaa, jos on syytä epäillä vangin olevan päihdyttävän aineen vaikutuksen alainen voi johtaja päättää, että vangin on annettava virtsanäyte tai suoritettava puhalluskoe. (Rikosseuraamuslaitos 2019.)

Vankilassa voidaan määrätä vangille kurinpitörangaistus, jos vanki esimerkiksi syyllistyy vankilassa rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa, poistuu luvatta avolaitoksesta tai terveydenhuollon laitoksesta, rikkoo poistumisluvan, opintoluvan tai ulkopuoliseen toimintaan osallistumisen ehtoja tai rikkoo vankilan järjestyssääntöä (Rikosseuraamuslaitos 2019). Rikosseuraamuslaitoksen mukaan rangaistuslaitoksissa tapahtui vuonna 2019 yhteensä 2517 kurinpitorikkomusta, joita oli muun muassa päihderikkomukset, osallistumisvelvollisuusrikkomukset, virkamieheen kohdistuvat rikkomukset, järjestyssääntörikkomukset, sekä luvattoman tavaran hallussapidot (Rikosseuraamuslaitos 2021e).

Vankilaturvallisuus luodaan pääosin positiivisella tavalla, ja avain on työntekijöiden ja rikosseuraamusasiakkaan välinen vuorovaikutus. Päivittäiset tarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet voivat edistää turvallisuutta. Vankituntemus ja henkilökunnan kanssakäymistä vankien kanssa, luovat perustan päivittäisten tilanteiden turvallisuudelle vankilassa. Turvallisuuden ylläpitämiseksi, laitospäivittäisten tilanteiden turvaamiseksi, rikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi sekä rikollisen toiminnan pysäyttämiseksi on käytettävä laissa säädettyjä erityisiä menetelmiä. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 9.)

Kuvio 7: Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset

Rikosseuraamuslaitos on laatinut 2015 turvallisuuslinjaukset, jossa käsitellään turvallisuuden toteuttamista vankilassa. Turvallisuuslinjauksessa turvallisuus on jaettu yhdeksään osaan, joita ovat turvallisuuden ylläpitäminen, dynaaminen turvallisuus, rangaistusaikaisen rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen, viranomais- ja sidosryhmä yhteistyö, henkilöturvallisuus, tekninen turvallisuus, toimitilaturvallisuus, henkilökunnan psykososiaalinen tuki uhka- ja vaaratilanteissa sekä jatkotoimenpiteet. (Rikosseuraamuslaitos 2015.) Turvallisuuslinjaukset olen havainnollistanut kuvioon 7.

Rikosseuraamuslaitoksen laatimissa turvallisuuslinjauksissa (2015) on mainittu dynaamisesta turvallisuudesta, että rikosseuraamusasiakkaan tuntemus on toiminnassa turvallisuuden perusta. Keskeisimpiä tiedon lähteitä ovat rikosseuraamusasiakas itse sekä henkilökunnan ja yhteistyötahojen hänestä tekemät havainnot ja arviot. Arviointi pitää sisällään sen, millä toimenpiteillä rikosseuraamusasiakkaan motivaatiota ja kykyjä rikollisuudesta irtautumiseen voidaan parhaiten tukea sekä ennakoida täytäntöönpanon toteuttamisen vaarantavat tekijät. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 13.)

Rikosseuraamuslaitoksen laatimissa turvallisuuslinjauksissa (2015) on mainittu henkilöturvallisuudesta, että turvallisuuden merkitys ja sen ylläpidon keinot pidetään esillä koulutuksessa, työhön perehdyttämisessä, tulos- ja kehityskeskusteluissa sekä jokapäiväisessä työssä. Jokaisella on omalta osaltaan vastuu työpaikan työturvallisuudesta, työyhteisöstä ja sen hyvinvoinnista. Toimenpiteinä Rikosseuraamuslaitoksen yksiköissä seurataan jatkuvasti ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin työn ja työympäristön turvallisuuden, terveellisyyden ja työyhteisön tilan parantamiseksi. Rikosseuraamusasiakkaiden työturvallisuutta ylläpidetään suunnitellusti ja huomioidaan erityisesti vankien työtoimintaan liittyvät turvallisuusnäkökohdat. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 23.)

Koko henkilökunnalle järjestetään vuosittain tehtäväkuvaan soveltuvaa turvallisuuskoulutusta. Jokaisessa yksikössä on laadittu varautumissuunnitelma poikkeuksellisten tilanteiden varalle. Suunnitelma päivitetään vuosittain ja se käydään läpi koko henkilöstön kanssa. Turvallisuustietoisuutta pidetään yllä suunnitellusti ja yksiköissä on toimivat perehdyttämiskäytännöt ja kirjalliset ohjeistukset erityistilanteita varten. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 23.)

Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksissa mainitut laitosturvallisuuden erityispiirteet otetaan huomioon suorittamalla omaisuuden-, tilojen-, henkilöiden- ja lähetysten tarkastamista sekä erityistarkastuksia, että päihteettömyyden valvontaa. Järjestäytyneen rikollisuuden toiminnasta aiheutuvien vahinkojen vähentämiseen kiinnitetään erityisesti linjauksissa huomioita. Linjauksissa mainitaan viranomais- ja sidosryhmä yhteistyön olevan luottamuksellista, suunnitelmallista ja koordinoitua. (Rikosseuraamuslaitos, 2015.)

Turvalliseen rangaistuksen täytäntöönpanoon kuuluu linjausten mukaan yksiköiden rajat ylittävä tiedonhankinta, viranomaisyhteistyö ja riskienhallinta, joilla estetään ja ehkäistään rangaistusaikaista rikollisuutta. Teknisellä turvallisuudella linjausten mukaan tarkoitetaan turvallisuustekniikkaa, jonka tavoitteena on olla valvontatason mukainen. Työpanos kohdennetaan vaikuttavaan lähityöhön, joka mahdollistetaan kehittyvällä tietotekniikalla. (Rikosseuraamuslaitos, 2015.)

4.3 COVID-19 pandemia Rikosseuraamuslaitoksessa

Kuvio 8: Rikosseuraamuslaitoksen uutisia koronan vaikutuksista (Rikosseuraamuslaitos 2021f)

COVID-19 aiheisia ilmoituksia on Rikosseuraamuslaitoksesta tullut vuoden 2021 aikana useita, joita on muun muassa yllä kuviossa 8 kuvatut, ”Kylmäkosken vankilassa on todettu kolmella vangilla koronatartunta. Tilanteessa COVID-19 taudin leviäminen on pystytty estämään vankilassa” ja ”Helsingin vankilassa erityistoimia 17.3. korona-altistumisen takia”. (Rikosseuraamuslaitos 2021f.) Rikosseuraamuslaitos on perustanut internet sivustolleen osion ”koronavirukseen varautuminen Rikosseuraamuslaitoksessa - usein kysytyt kysymykset”, josta saa tietoa avoimesti kaikista koronavirukseen ja vankeusrangaistukseen liittyvästä asioista. Rikosseuraamuslaitoksen mukaan sivustoa päivitetään säännöllisesti (Rikosseuraamuslaitos 2021g).

Rikosseuraamuslaitoksen sivustolla on myös ”koronaa” yleisesti käsittelevä osio (Rikosseuraamuslaitos 2020u). Vankilassa noudatetaan ”Rangaistuslaitosten terveydelliset olot ja terveyshaittojen ehkäisy” Rikosseuraamuslaitoksen ohjetta, joka sisältää terveydellisten olojen valvonnan, tartuntatautien ehkäisyn, vangin ohjaamisen henkilökohtaisessa terveydenhuollossa ja tartuntatautien ehkäisyssä, tartuntatautien varhaisentoteamisen, rokotukset, tartuntatauti-ilmoitukset, työturvallisuuteen liittyvä tartuntatautien ehkäisy ja terveystarkastukset erityisissä työtehtävissä, sekä elintarvikehygienian (Rikosseuraamuslaitos, 2020v.)

Koronaepidemian varalle on Rikosseuraamuslaitoksen kaikissa vankiloissa tehty valmiussuunnitelmat. Uusissa vankeusrangaistuksissa on aloitusten yhteydessä tehty koronavirustestejä. Rikosseuraamuslaitoksella on valmiusryhmä, joka seuraa koronaviruksen tartuntatilannetta yhteiskunnassa sekä vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamustoimistoissa viikoittaisissa kokouksissa. Kaikilla rikosseuraamusalueilla on omat valmiusryhmät. Rikosseuraamuslaitoksella on myös valmiuspäällikkö. (Rikosseuraamuslaitos, 2021g.)

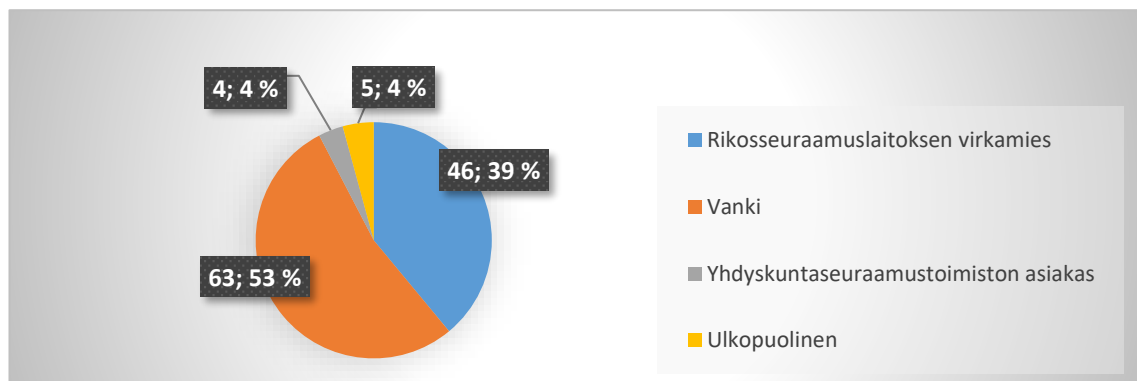
Rikosseuraamuslaitoksen (2021) mukaan COVID-19-pandemiaan liittyvä lainsäädäntö annettiin vuonna 2020, jolloin oikeusministeriö antoi asetuksen vankeusrangaistuksen siirrosta 3.3.2020-19.4.2020. Eduskunta hyväksyi myös lain muuntosakkojen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen väliaikaisista rajoituksista 10.4.-31.7.2020. (194/2020). Lakia ei sovellettu valmiuslain voima- saolon päättyttyä 16.6.2020 jälkeen. (Rikosseuraamuslaitos 2021c, 12.)

Oikeusministeriön asetus sakkojen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta tuli voimaan 4.12.2020 - 3.3.2021. Oikeusministeriön (2021) mukaan hallitus esittää väliaikaisia muutoksia tuomioiden täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden täytäntöönpanosta. (Oikeusministeriö 2021b.) Lain muutoksen tavoitteena on koronavirusepidemian aikana varmistaa vankiloiden turvallisuus. Lain muutokset on esitetty tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja kestävästi 31.10.2021 asti. (Rikosseuraamuslaitos 2021c, 12.)

4.4 Tilastoja Covid-19 aikaisista vaikutuksista suljetuissa vankiloissa

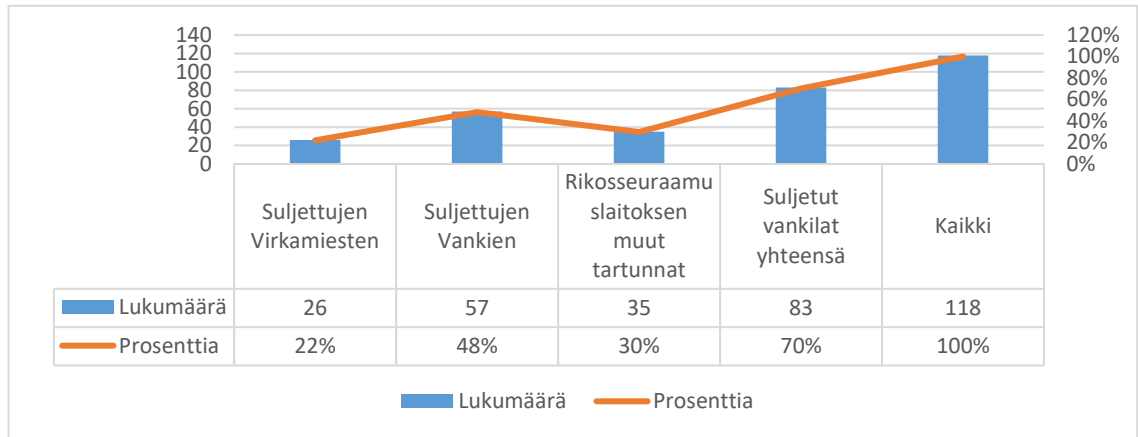
Seuraavissa kappaleissa olen selvittänyt rekisteritutkimukseni tulokset eli tilastoista saadut tiedot kuvioina ja tekstinä. Kuvioissa ja selitteissä olen avannut Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikön tilastoista saamani tiedot, kuten COVID-19 tartunnat, COVID-19 pandemian ajaksi lisätyt henkilötyövuodet, COVID-19 rokotteiden määrät suljetuissa vankiloissa, COVID-19 testattujen määrät suljetuissa vankiloissa ja COVID-19 pandemiasta johtuvat eristykset ja karanteenit, sekä vuosien 2016-2021 aikaväliltä rangaistukset, rikosilmoitukset, muutosilmoitukset, rikkomukset, poistumisluvut ja vankila siirrot ja koevapaudet, sekä tapaamiset, josta eriteltyinä Skype -tapaamiset. Tilastojen analyysissä olen hyödyntänyt tilastoja aikaväliltä 01.01.2016.- 13.09.2021, jossa on tarkoitus havainnoida myös aikaa ennen COVID-19 pandemiaa.

Rikosseuraamuslaitoksen koronarajoitusten aikaisista vaikutuksista sain tietoja keskuhallintoyksiköltä, ja tiedot oli suljetuista vankiloista kerättyä tilastotietoa. Myös saadun tiedon perusteella kaikissa suljetuissa vankiloissa lisättiin käsienspesupisteitä, sekä pleksien korkeutta nostettiin ryhmätapaamistiloissa, joissa henkilöiden liikkumista on rajoitettu plekseillä. COVID-19 torjumista on suljetuissa vankiloissa hoidettu suurimmalta osin muuttamalla toimintatapoja ja toimenpiteitä, jotka eivät ole vaikuttaneet rakenteellisesti. (Keskushallintoyksikkö 2021a.)

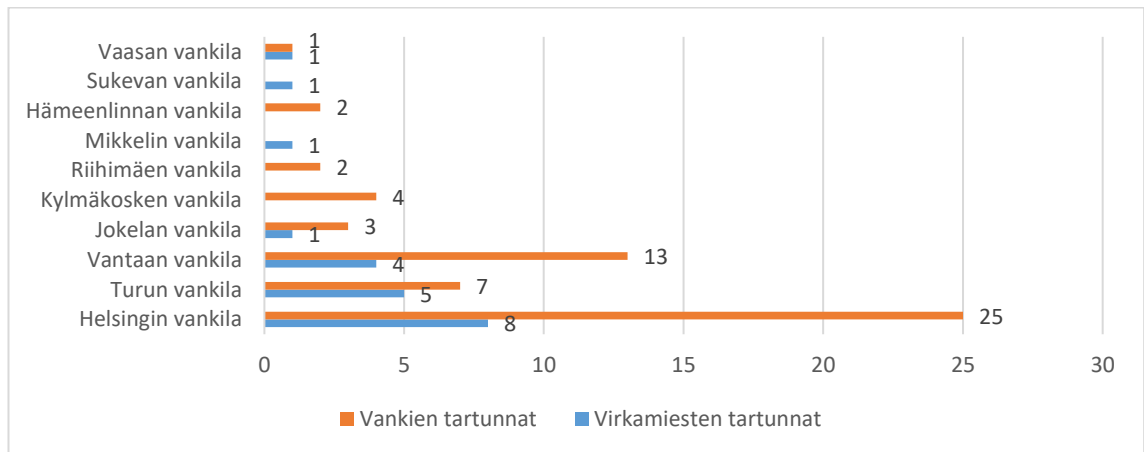
Kuvio 9: Kaikki Rikosseuraamuslaitoksessa tilastoidut COVID-19 tartunnat 13.09.2021 mennessä

Rikosseuraamuslaitoksessa on kaiken kaikkiaan 13.09.2021 mennessä COVID-19 tartuntoja ollut 118 tartuntaa. Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehillä tartuntoja on ollut 46 eli 39 % tapauksista, vangeilla on ollut 63 eli 53 % tapauksista ja yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkailta tapauksia on ollut 4 eli 4 %, sekä ulkopuolisilla 5 eli 4 % tapauksista. (Keskushallintoyksikkö 2021b.) Kuviossa 9 olen havainnollistanut analysoimani tiedot tartunnoista Rikosseuraamuslaitoksessa. Tästä voidaan todeta, että vankien ja virkamiesten välillä ei ole suurta eroa alttiudessa tartunnoille.

Kuvio 10: Kaikki suljetuissa vankiloissa todetut COVID-19 tartunnat 13.9.2021 mennessä

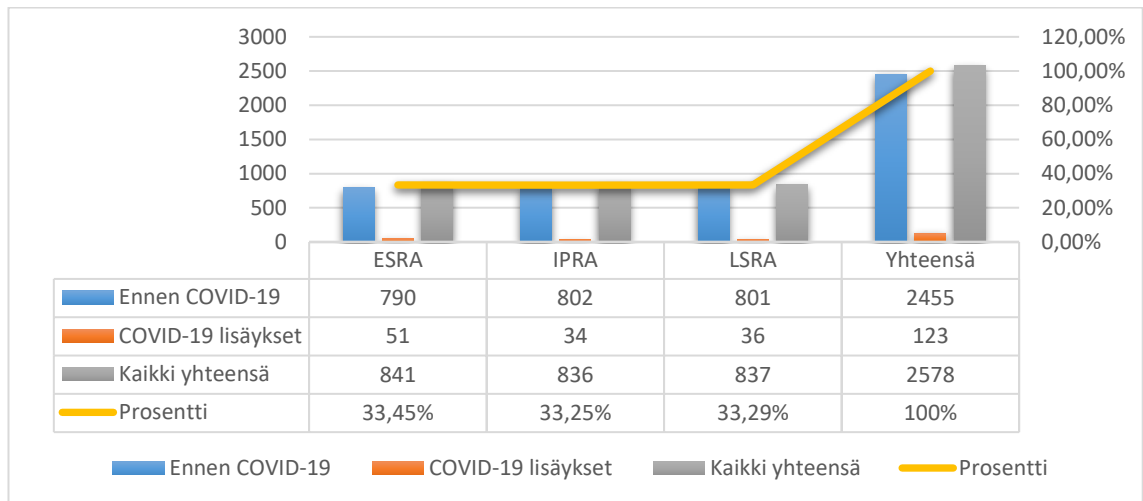
Tilastoista saamani COVID-19 tartuntatiedot ovat 13.9.2021 mennessä saatuja. Eriteltynä tartuntatapauksia on ollut suljetuissa vankilossa yhteensä 83 tartuntaa eli 70 % kaikista Rikosseuraamuslaitoksen tartunnoista. Tartunnoista 57 eli 48 % kaikista tartunnoista on suljettujen vankiloiden vankien tartuntoja, sekä 26 eli 22 % kaikista tartunnoista on ollut suljettujen vankiloiden virkamiesten tartuntoja. Rikosseuraamuslaitoksessa muualla tapahtuneita tartuntoja on ollut 35 eli 30 % kaikista tartunnoista. (Keskushallintoyksikkö 2021b.) Kuviossa 10 olen havainnollistanut tartuntatiedot. Tästä voidaan havaita se, että Rikosseuraamuslaitoksen suurin osa tartunnoista on todettu suljetuissa vankiloissa ja vangeilla.

Kuvio 11: Suljettujen vankiloiden vankien tartunnat vankiloittain 13.09.2021 mennessä

COVID-19 tartuntoja on todettu kymmenessä suljetussa vankilassa ja suljetuista vankiloista viidestä ei ollut yhtään tartuntaa. Kaikkein eniten tartuntoja on ollut Helsingin vankilassa eli 25 vangilla ja kahdeksan tartuntaa virkamiehellä. Toiseksi eniten tartuntoja on ollut Vantaan vankilassa eli 13 tartuntaa vangilla ja neljä virkamiehellä. Kolmanneksi eniten tartuntoja on ollut Turun vankilassa, jossa seitsemän tartuntaa vangilla ja viisi virkamiehellä. (Keskushallintoyksikkö 2021b.)

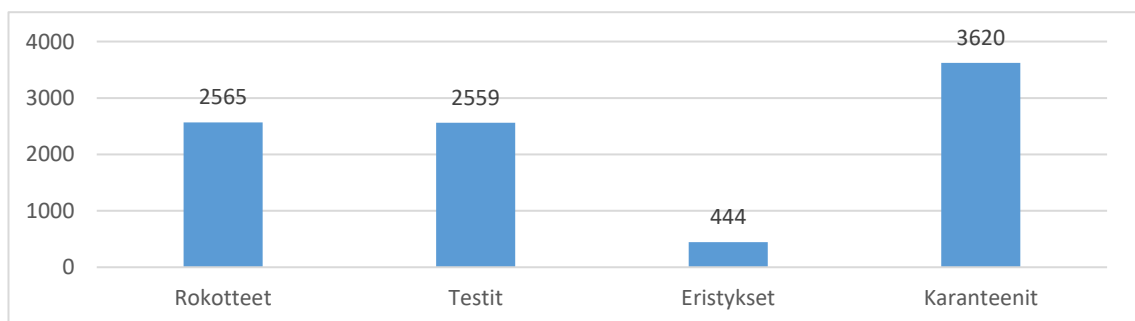
Kylmäkosken vankilassa ja Jokelan vankilassa on ollut molemmissa neljä tartuntaa, joista Kylmäkoskella on neljä vangilla ja Jokelassa kolme vangilla ja yksi virkamiehellä. Riihimäen vankilassa on ollut kaksi tartuntaa vangilla. Mikkelin vankilassa tartuntoja on ollut virkamiehellä yksi. Hämeenlinnan vankilassa on ollut kaksi tartuntaa vangeilla, ja Sukevan vankilassa on ollut yksi tartunta virkamiehellä. Vaasan vankilassa on ollut vangeilla ja virkamiehillä molemmilla yksi tartunta. (Keskushallintoyksikkö 2021b.) Kuviossa 11 olen havainnollistanut suljettujen vankiloiden tartunnat vankiloittain.

Kuvio 12: Rikosseuraamuslaitoksen COVID-19 pandemian henkilötyövuosi lisäykset aikaväliltä 1.1.2019- 13.09.2021

Yhteensä henkilötyövuosia eli työntekijöitä Rikosseuraamuslaitos on vuosina 2019-2020 jakanut kaikille rikosseuraamusalueille 2455. Rikosseuraamuslaitos on lisännyt henkilötyövuosia COVID-19 pandemian takia yhteensä 123 henkilötyövuotta, joka on 4,77 % lisäys. Henkilötyövuosia on jaettu Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelle 51, kun alkuperäinen määrä olisi ollut 790. Länsi-Suomen rikosseuraamusalueelle henkilötyövuosia on jaettu lisää 36, kun ennen COVID-19 pandemiaa määrä on ollut 801. Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen on tullut 802 henkilötyövuoteen 34 henkilötyövuotta lisää. (Keskushallintoyksikkö 2021c.)

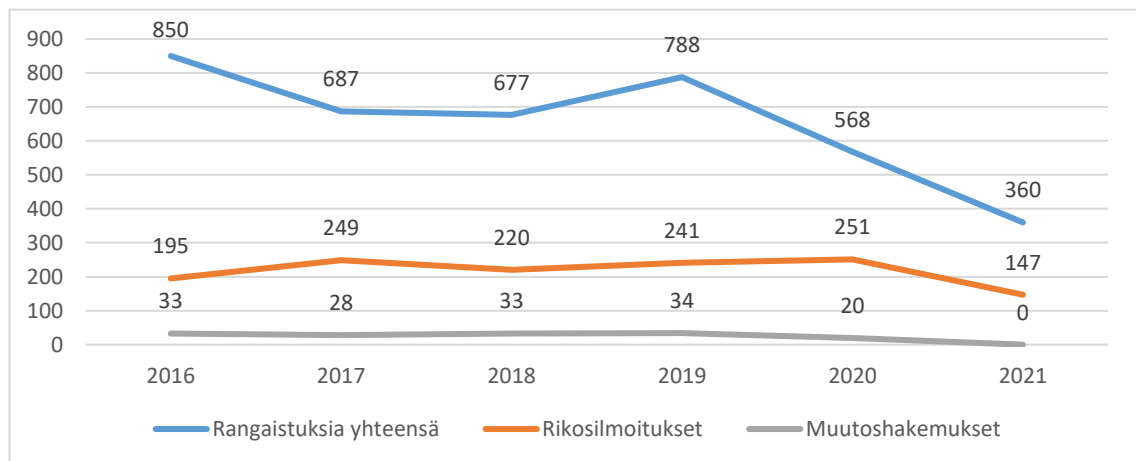
Kuviossa 12 olen havainnollistanut analysoimani tiedot henkilötyövuosi lisäyksistä. Tiedoista voidaan päätellä, että jokaiselle alueelle on lisätty henkilötyövuosia COVID-19 pandemian takia, mutta Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelle on lisätty eniten. Normaalioloissa henkilötyövuosien määrissä ei ole ollut alueittain merkittävän suurta eroa, josta voidaan päätellä, että Etelä-Suomen rikosseuraamusalueella on ollut COVID-19 pandemiasta johtuvia vaikutuksia eniten.

Kuvio 13: COVID-19 pandemiasta johtuvat rokotteet, testaukset, eristykset ja karanteenit

Rikosseuraamuslaitoksen suljetun vankiloiden vangeille on annettu 12.09.2021 mennessä COVID-19 rokotuksia yhteensä 2565 kappaletta. COVID-19 testejä Rikosseuraamuslaitoksessa on tehty melkein yhtä paljon kuin annettuja rokotteita eli 2559 kappaletta. Rikosseuraamuslaitoksen tilastojen mukaan suljetuissa vankiloissa COVID-19 pandemian aikana on yhteensä tehty 4064 kertaa eristyksiä ja karanteeneja, joista karanteeneja 3620 ja eristyksiä 444. (Keskushallintoyksikkö 2021b.)

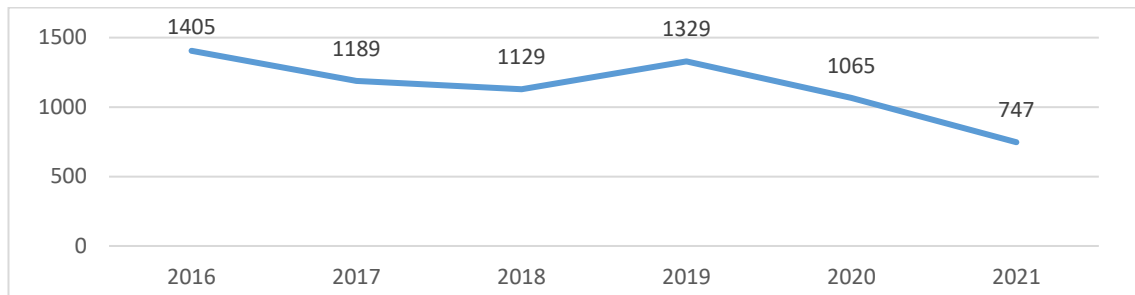
Kuviossa 13 olen havainnollistanut rekisteritutkimuksessa saamiani pandemiasta johtuneita toimenpiteitä suljetuissa vankiloissa. Tästä voidaan todeta, että suljettujen vankiloiden toimintaan on tehty uusia toimintatapoja ja menetelmiä ainakin rokottamisen, testaamisen, eristysten ja karanteenien osalta, sekä tilastotietoja näistä toimenpiteistä ei ole ollut aikaisemmin ennen COVID-19 pandemiaa.

Kuvio 14: Vuosien 2016-2021 rangaistukset, rikosilmoitukset ja muutoshakemukset 13.09.2021 mennessä

Suljettujen vankiloiden vankien seuraamuksia olen analysoinut 2016 vuodesta 2021 vuoteen ja tilastoissa on huomioitu rangaistukset yhteenlaskettuna, joita on varoitukset, oikeuksien menetykset, yksinäisyys 7 vuorokautta tai alle ja yksinäisyys yli 7 vuorokautta. Rangaistuksia oli yhteensä vuonna 2016 850, vuonna 2017 687, vuonna 2018 677, vuonna 2019 788, ja 2020 vuonna 568 sekä vuonna 2021 360 kappaletta. Rikosilmoituksia oli yhteensä vuonna 2016 195, vuonna 2017 249, vuonna 2018 220, vuonna 2019 241, ja 2020 vuonna 251 sekä vuonna 2021 147 kappaletta. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

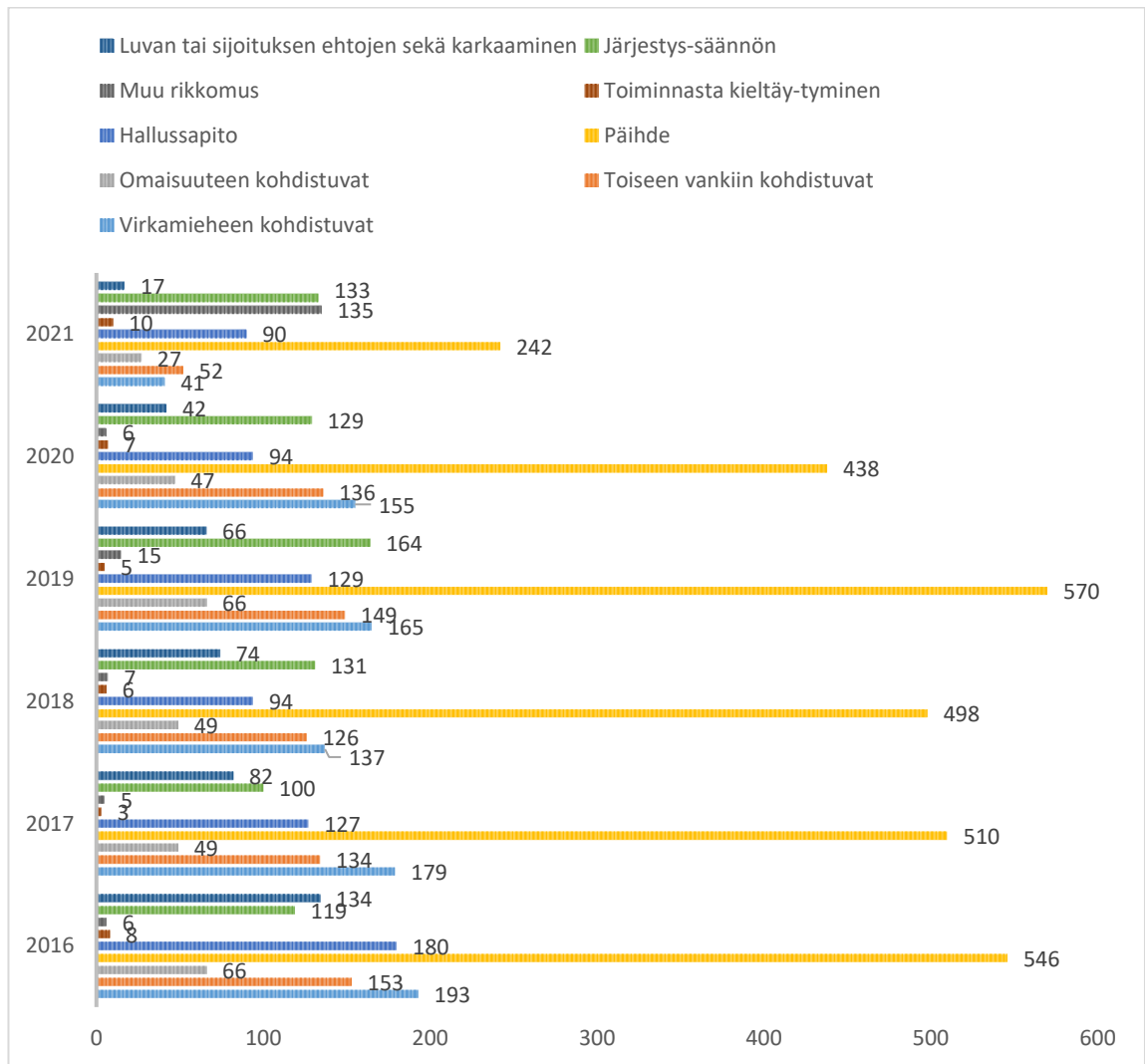
Muutoshakemuksia tuomioille tuli yhteensä vuonna 2016 33, vuonna 2017 28, vuonna 2018 33, vuonna 2019 34, ja 2020 vuonna 20 sekä vuonna 2021 0 kappaletta, joka johtuu kesken eräisestä vuodesta. (Keskushallintoyksikkö 2021d.) Kuviossa 14 olen havainnollistanut analysoimani tilastot seuraamuksista. Seuraamuksista voidaan todeta, että rangaistukset ja muutoshakemukset ovat hieman vähentyneet, mutta rikosilmoitukset ovat lisääntyneet.

Kuvio 15: Suljettujen vankiloiden rikkomukset yhteensä 1.1.2016-31.8.2021

Rikosseuraamuslaitoksen suljettujen vankiloiden tilastojen mukaan rikkomukset ovat olleet 2019 vuodesta laskussa. Vuonna 2016 on tilastoitu 1405 rikkomusta, vuonna 2017 1189 rikkomusta, vuonna 2018 1129 rikkomusta, vuonna 2019 1329 ja 2020 vuonna rikkomuksia oli 1065, sekä 2021 vuonna on 31.8.2021 mennessä ollut 747 rikkomusta. Rikkomustilastoissa on huomioitu yhteenlaskettuna seuraavat rikkomukset kuten, virkamieheen kohdistuvat rikkomukset, toiseen vankiin kohdistuvat rikkomukset, omaisuuteen kohdistuvat rikkomukset, päihderikkomukset, hallussapitorikkomukset, järjestyssäännön rikkominen, luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen sekä karkaaminen, toiminnasta kieltäytyminen ja muu rikkomus. Muihin rikkomuksiin vuonna 2021 lukeutuu myös keskeneräiset rikkomukset. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

Kuviossa 15 olen havainnollistanut tilastoista analysoimani rikkomukset, joista voidaan todeta rikkomusten vähentyneen vuosina 2019-2020, mutta ei merkittävästi aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kuvio 16: Rikkomukset kurinpitoseuraamuksissa ja rikosilmoituksissa aikaväliltä 2016-31.9.2021 eriteltynä rikkomuksiin

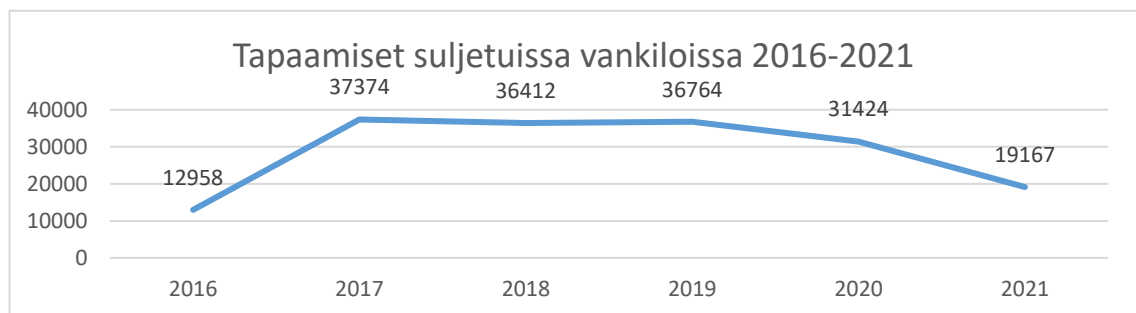
Suljetuissa vankiloissa on kurinpidollisia rikkomuksia ja rikosilmoituksia, joita kohdistuu virkamieheen, omaisuuteen, toiseen vankiin tai ovat hallussapito-, päihde-, järjestyssääntö tai muu rikkomus. Myös toiminnasta kieltäytyminen, luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen ja karkaaminen ovat rikkomuksia, joissa on kurinpitoseuraamuksia. Vuonna 2016 suljetuissa vankiloissa oli hallussapito rikkomuksia 180, päihderikkomuksia 546, omaisuus rikkomuksia 66, virkamieheen kohdistuvia 193, toiseen vankiin kohdistuvia 153, toiminnasta kieltäytymisiä 8, järjestys-säännön rikkomuksia 119 ja luvan tai sijoituksen tai karkaa- rikkomuksia 134, sekä muita rikkomuksia 6.

Vuonna 2017 suljetuissa vankiloissa oli hallussapito rikkomuksia 127, päihderikkomuksia 510, omaisuus rikkomuksia 49, virkamieheen kohdistuvia 179, toiseen vankiin kohdistuvia 134, toi- minnasta kieltäytymisiä 3, järjestyssäännön rikkomuksia 100 ja luvan tai sijoituksen tai karkaa-

mis- rikkomuksia 82, sekä muita rikkomuksia 5. Vuonna 2018 suljetuissa vankiloissa oli hallussapito rikkomuksia 94, päihderikkomuksia 498, omaisuus rikkomuksia 49, virkamieheen kohdistuvia 137, toiseen vankiin kohdistuvia 126, toiminnasta kieltäytymisiä 6, järjestyssäännön rikkomuksia 131 ja luvan tai sijoituksen tai karkaamis- rikkomuksia 74, sekä muita rikkomuksia 7.

Vuonna 2019 suljetuissa vankiloissa oli hallussapito rikkomuksia 129, päihderikkomuksia 570, omaisuus rikkomuksia 66, virkamieheen kohdistuvia 165, toiseen vankiin kohdistuvia 149, toiminnasta kieltäytymisiä 5, järjestyssäännön rikkomuksia 164 ja luvan tai sijoituksen tai karkaamis- rikkomuksia 66, sekä muita rikkomuksia 15. Vuonna 2020 suljetuissa vankiloissa oli hallussapito rikkomuksia 94, päihderikkomuksia 438, omaisuus rikkomuksia 47, virkamieheen kohdistuvia 155, toiseen vankiin kohdistuvia 136, toiminnasta kieltäytymisiä 7, järjestyssäännön rikkomuksia 129 ja luvan tai sijoituksen tai karkaamis- rikkomuksia 42, sekä muita rikkomuksia 6. Vuonna 2021 suljetuissa vankiloissa oli hallussapito rikkomuksia 90, päihderikkomuksia 242, omaisuus rikkomuksia 27, virkamieheen kohdistuvia 41, toiseen vankiin kohdistuvia 52, toiminnasta kieltäytymisiä 10, järjestyssäännön rikkomuksia 133 ja luvan tai sijoituksen tai karkaamis- rikkomuksia 17, sekä muita rikkomuksia 135.

Kuviossa 16 olen havainnollistanut tilastoista analysoimani tiedot eri rikkomusten määristä aikaväliltä 2016-13.9.2021. Rikkomuksista voidaan todeta, että vuodesta 2020 alkaen on rikkomuksista merkittävästi vähentynyt päihderikkomukset, virkamieheen ja myös vankiin kohdistuneet rikkomukset. Kuviossa on kuitenkin huomioitava muut rikkomukset, joita ei ole vielä luokiteltu, koska kyseessä voi olla prosessiltaan keskeneräinen rikkomus.

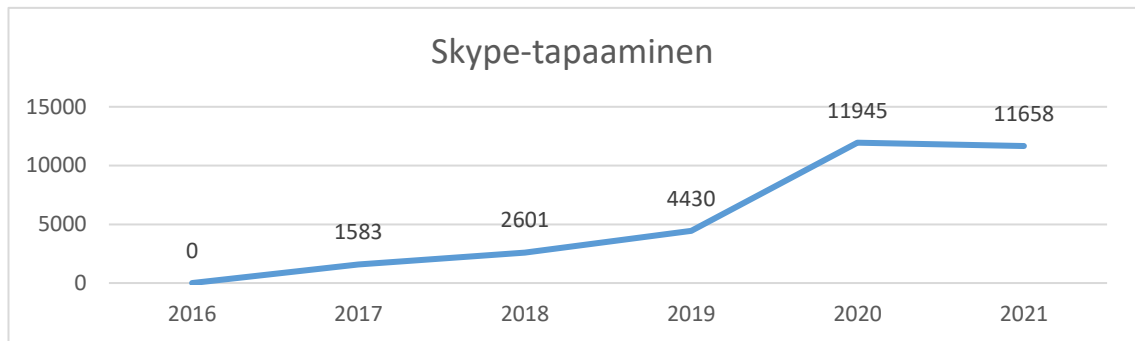

Kuvio 17: Tapaamiset suljetuissa vankiloissa 16.9.2016-31.8.2021

Suljettujen vankiloiden tapaamiset ovat vähentyneet vuodesta 2018 alkaen. Vuonna 2016 tapaamisia on ollut 12958, vuonna 2017 tapaamisia on ollut 37374, vuonna 2018 tapaamisia on ollut 36412 vuodessa, 2019 vuonna tapaamisia on ollut 36764 vuodessa ja 2020 vuonna tapaamisia on ollut 31424, sekä vuonna 2021 tapaamisia on enää ollut 19167. Tapaamisiin suljetuissa vankiloissa on yhteenlaskettu kaikki toteutuneet tapaamiset, joihin lukeutuu asiamiehen tapaaminen (13 luku 6 §), erityisvalvottu tapaaminen, lapsen tapaaminen (13 luku 5 §), muu tapahtuma, perhetapaaminen, Skype-tapaaminen ja valvottu, että vankien välinen tapaaminen

(13 luku 7 §). Vuonna 2016 ei ole ollut käytössä Skype-tapaamista eikä vankien välistä tapaamista. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

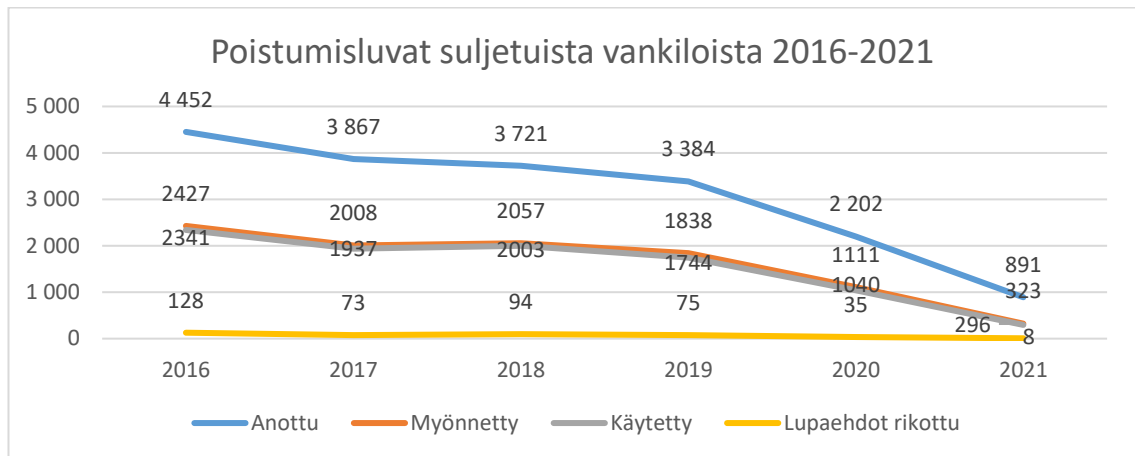
Kuviossa 17 olen havainnollistanut analysoimani tiedot suljettujen vankiloiden tapaamisista. COVID-19 aikaan vuonna 2020 alkaen on tapaamiset suljetuissa vankiloissa selkeästi vähentyneet tilastojen mukaan.

Kuvio 18: Skype-tapaaminen suljetuissa vankiloissa 16.9.2016-31.8.2021

Kaikissa suljetuissa vankiloissa on Skype-tapaamiset lisääntyneet ja saavuttaneet huippunsa vuosina 2019-2021. Vuonna 2016 ei ole tilastoituna yhtään Skype-tapaamista, vuonna 2017 oli 1583 tapaamista, 2018 vuonna oli 2601 tapaamista, 2019 vuonna tapaamisia oli 4430 ja 2020 vuonna 11945, sekä 31.08.2021 mennessä Skype-tapaamisia on ollut 11658 tapaamista. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

Kuviossa 18 olen havainnollistanut analysoimani tulokset tapaamisista, josta havaitsin skype-tapaamisten merkittävän kasvun COVID-19 aikana vuosina 2019-2021. Skype-tapaamisten määrät ovat jo vuonna 2019 lisääntyneet yli kaksinkertaisiksi, mutta vuonna 2020 skype-tapaamisia on ollut jo yli kaksinertainen määrä verrattuna vuoteen 2019. Vuonna 2021 skype-tapaamisia on ollut jo lähes sama määrä kuin edellisvuonna vaikka tilastoja oli vasta kerätty syyskuuhun asti.

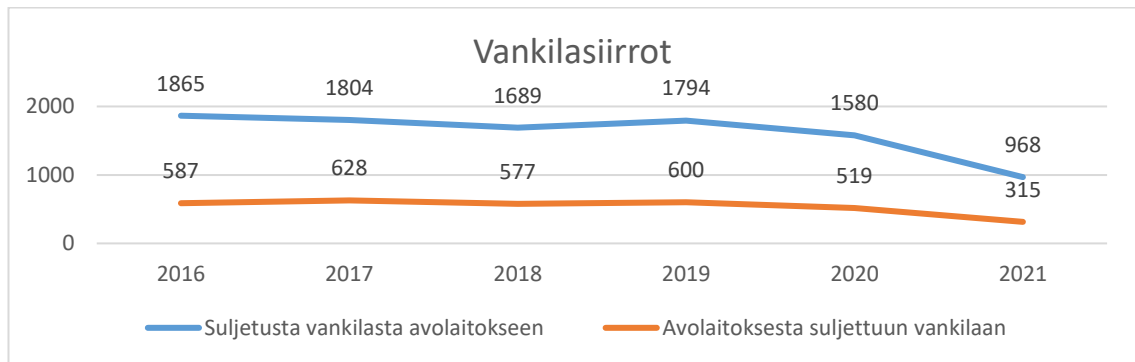

Kuvio 19: Poistumisluvat suljetuista vankiloista 2016-1.9.2021

Suljetuissa vankiloissa poistumisluvat ovat laskeneet vuodesta 2016 lähtien vuoteen 2021. Vuonna 2016 suljetuissa vankiloissa oli 4452 anottua poistumislupaa, 2427 myönnettyä poistumislupaa, 2341 käytettyä poistumislupaa ja oli lupaehdoja rikottu 128 kertaa. Vuonna 2017 suljetuissa vankiloissa oli 3867 anottua poistumislupaa, 2008 myönnettyä poistumislupaa, 1937 käytettyä poistumislupaa ja oli lupaehdoja rikottu 73 kertaa. Vuonna 2018 suljetuissa vankiloissa oli 3721 anottua poistumislupaa, 2057 myönnettyä poistumislupaa, 2003 käytettyä poistumislupaa ja lupaehdoja oli rikottu 94 kertaa.

Vuonna 2019 suljetuissa vankiloissa oli 3384 anottua poistumislupaa, 1838 myönnettyä poistumislupaa, 1744 käytettyä poistumislupaa ja lupaehdoja oli rikottu 75 kertaa. Vuonna 2020 suljetuissa vankiloissa oli 2202 anottua poistumislupaa, 1111 myönnettyä poistumislupaa, 1040 käytettyä poistumislupaa ja lupaehdoja oli rikottu 35 kertaa. Poistumislupia on 1.9. mennessä vuonna 2021 ollut suljetuissa vankiloissa 891 anottua poistumislupaa, 323 myönnettyä poistumislupaa, 296 käytettyä poistumislupaa ja lupaehdoja on rikottu 8 kertaa. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

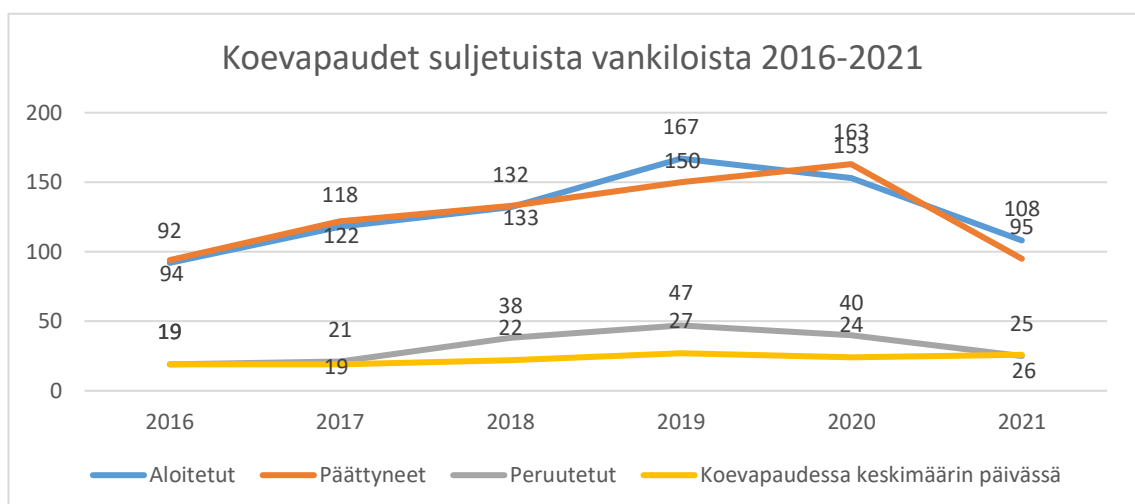
Kuviossa 19 olen havainnollistanut analysoimani tilastot poistumisluvista suljetuissa vankiloissa. Kuvioista voidaan havaita, että vaikka poistumisluvat ovat vähentyneet jo vuodesta 2016, niin poistumisluvat ovat kuitenkin merkittävästi vähentyneet vuodesta 2019 alkaen.

Kuvio 20: Siirrot vankiloista vuosina 2016-1.9.2021

Siirrot suljetun ja avovankilan välillä ovat vähentyneet vuodesta 2016 vuoteen 2021. Suljetuista vankiloista avovankilaan siirtoja on ollut vuonna 2016 1865 siirtoa, 2017 vuonna siirtoja on ollut 1804, 2018 vuonna siirtoja on ollut 1689, vuonna 2019 siirtoja oli 1794 ja 2020 vuonna siirtoja oli 1580, sekä vuonna 2021 siirtoja on ollut 1.9.2021 mennessä 968. Avovankilasta suljettuun vankilaan on siirtoja ollut vuonna 2016 587 siirtoa, 2017 vuonna siirtoja on ollut 628, 2018 vuonna siirtoja on ollut 577, vuonna 2019 siirtoja oli 600 ja 2020 vuonna siirtoja oli 519, sekä vuonna 2021 siirtoja on ollut 1.9.2021 mennessä 315. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

Kuviossa 20 olen havainnollistanut analysoimani tilastot vankila siirroista 2016-1.9.2021 aikaväliltä. Kuvioista voidaan havaita, että vangin vankilasta toiseen siirrot ovat vähentyneet vuosittain, mutta keskimääräistä enemmän on vankilasiirrot vähentyneet vuonna 2020 COVID-19 pandemian aikana.

Kuvio 21: Koevapaudet suljetuista vankiloista vuosina 2016-1.9.2021

Vuonna 2016 aloitettuja koevapauksia on ollut 92, päättyneitä 94, peruutettuja 19 ja koevapaudessa on ollut keskimäärin 19 henkilöä. Vuonna 2017 aloitettuja koevapauksia on ollut 118, päättyneitä 122, peruutettuja 21 ja koevapaudessa on ollut keskimäärin 19 henkilöä. Vuonna

2018 aloitettuja koevapauksia on ollut 132, päättyneitä 133, peruutettuja 38 ja koevapaudessa on ollut keskimäärin 22 henkilöä.

Vuonna 2019 aloitettuja koevapauksia on ollut 167, päättyneitä 150, peruutettuja 47 ja koevapaudessa on ollut keskimäärin 27 henkilöä. Vuonna 2020 aloitettuja koevapauksia on ollut 153, päättyneitä 163, peruutettuja 40 ja koevapaudessa on ollut keskimäärin 24 henkilöä. Vuonna 2021 aloitettuja koevapauksia on 1.9.2021 mennessä ollut 108, päättyneitä 95, peruutettuja 25 ja koevapaudessa on ollut keskimäärin 26 henkilöä. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

Kuviossa 21 olen havainnollistanut analysoimani tilastot koevapauksista suljetuissa vankiloissa. Kuvioista voidaan havaita, että koevapaudet ovat olleet enimmillään 2019 ja 2020, joista voidaan päätellä, että koevapauksia on mahdollisesti myös laitettu enemmän täytäntöön myös COVID-19 pandemian takia.

5 Tutkimusasetelma

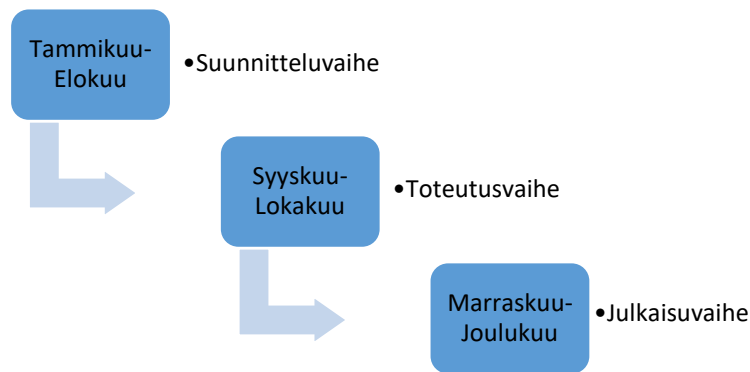
Tässä kappaleessa esittelen opinnäytetyön tutkimustavan, tutkimusmenetelmän sekä käytetyn aineistonkeruu menetelmän. Tarkoituksena oli tutkia Covid-19 pandemian aikana suljetuista vankiloista saatua tilastotietoa, jonka jälkeen tutkin vankilassa työskenteleviltä saatua määrällistä kyselytutkimus tietoa. Tilastotieto, jota tutkimuksessani hyödynsin, oli vankiloista todellisilla tapahtumilla todettua turvallisuustietoa, ja kyselytutkimuksella sain tietoa henkilökunnalta turvallisuuden tunteesta. Tavoitteena minulla oli tuottaa uutta tietoa ja että se tulisi työelämän tarpeeseen.

Tutkimukselle asettamani tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten Covid-19 on vaikuttanut turvallisuuteen Rikosseuraamuslaitoksen suljetuissa vankiloissa?
2. Onko Covid-19 ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettu riittäviksi suljetussa vankilassa?

Tutkimusasetelmassani käytin tutkimuksellista lähestymistapaa ja menetelminä käytin rekisteritutkimusta, jossa tutkin kerättyä tilastotietoa, sekä kvantitatiivista tutkimusmenetelmää eli määrällistä tutkimusta Webropol -kyselyn avulla. Määrällinen tutkimus oli mielestäniärkevin tapa kerätä tietoa ja halusin tavoittaa vankilan henkilöstöä laajasti. Kyselytutkimukseen osallistuvien määrän suunnittelin olevan riippuen vastausprosentista yhteensä 1561.

5.1 Tutkimuksen toteutus

Kuvio 22: Toteutuksen aikataulu

Eteneminen tässä opinnäytetyössä toteutui Laurea-ammattikorkeakoulun määrittämän ohjeistuksen mukaisesti (Laurea, 2017). Toteutuksen aikataulun olen havainnollistanut kuviossa 22. Opinnäytetyöprosessi koostui suunnitteluvaiheesta, toteutusvaiheesta ja julkaisuvaiheesta. Suunnitteluvaihe ajoittui tammi- ja toukokuulle 2021. Suunnitteluvaiheessa sovin Rikosseuraamuslaitoksen erityisasiantuntijan eli opinnäytetyön tilaajan kanssa opinnäytetyön toteuttamisesta, jonka pohjalta tein aiheanalyysin. Aiheanalyysin hyväksyitin ohjaavalla opettajalla, jonka jälkeen toteutin opinnäytetyösuunnitelman. Suunnitteluvaiheeseen sisältyi osallistuminen opinnäytetyötilaisuuksiin, suunnitteluseminaariin ja tutkimuslupien hakeminen. Suunnitteluvaiheessa toteuttamani opinnäytetyösuunnitelma valmistui toukokuussa, jolloin se esitettiin suunnitteluseminaarissa.

Suunnitteluvaiheessa perehdyin COVID-19 aiheen kirjallisuuteen ja aineistoon, jolloin täsmentyi mahdolliset ongelmat. Suunnitelmavaiheessa tein sopimuksen opinnäytetyön toteuttamisesta ja hain Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköstä tutkimusluvat suljettujen vankiloiden tilastojen käyttöön ja suljettuihin vankiloihin suoritettavan määrällisen kyselytutkimuksen osalta, sekä kyselyn toteuttamisesta kyselytutkimuksen osalta anoin vielä erikseen luvat kaikkien suljettujen vankiloiden johtajilta. Vaadittavien lupien saamisessa oli haastetta, koska toteutusvaiheen alkuun sijoittui kesälomakausi.

Toteutusvaihe sijoittui alkuperäisessä suunnitelmassa kesä- syyskuulle 2021 mutta se siirtyi syys- lokakuulle. Lokakuussa tutkimusluvat saatuani toteutusvaiheessa tein keskushallintoyksiköstä saamieni suljettujen vankiloiden tilastojen ja COVID-19 pandemiasta saamieni pohjatietojen avulla suljettujen vankiloiden koko henkilökunnalle kyselytutkimuksen. Kyselytutkimuksen ja tilastoista saatujen Excel -tietojen pohjalta kokosin tulokset tekstinä ja kuvioina raportiksi tulokset lukuun. Toteutusvaiheessa kävimme ohjaavan opettajan kanssa työversioita läpi ja osallistuin ohjaustapaamisiin ja työpajoihin. Opponoin myös yhden opinnäytetyön, joka kuului toteutusvaiheeseen.

Opinnäytetyön julkaisuvaihe sijoittui marras- ja joulukuulle 2021. Alustavan suunnitelman mukaisesti opinnäytetyöprosessi olisi päättynyt marraskuussa 2021, mutta muuttuvien tilanteiden takia opinnäytetyöprosessi päättyi joulukuussa 2021. Julkaisuvaiheessa pyysin palautetta ja julkisuusarviointia työelämän edustajalta, jonka lisäksi viimeistelin kirjallisen version, sekä esitin valmiin työn arvioivassa seminaarissa maanantaina 13 päivä joulukuuta 2021. Julkaisuvaiheessa annoin kypsyysnäytteen ja opinnäytetyön ohjaajan kanssa kävimme arviointikeskustelun.

5.2 Tutkimusmenetelmät

Ensimmäisenä tutkimusmenetelmänä käytin rekisteritutkimusta. Rekisteritutkimuksessa perehdyin Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksiköltä saamiini suljettujen vankiloiden tilastotietoihin. Rekisteritutkimuksessa kokosin kuvion ja tekstein havainnollistamaan löydettyä tietoa. Rekisteritutkimus on rekisteröintitietoja käyttävä tutkimus, jossa tieto ei yleensä ole kerätty kyselyn tarkoitusta varten. Tutkimus voi perustua kokonaan rekisteröintitietoihin tai rekisteröintitietoja voidaan käyttää täydentämään muuta tietoa, kuten kyselytietoa. (Retki 2021.)

Opinnäytetyöni määrällisen tutkimuksen taustatiedot hankin mainitsemistani tilastoista ja tietoperustasta, joita pystyin hyödyntämään myös johtopäätöksissä. Tarvittavat tiedot kvantitatiiviseen tutkimukseen voidaan hankkia erilaisista muiden keräämistä lähteistä kuten tilastoista. Valtionhallinnon laitokset, kunnat, tilastokeskus, sekä monet yritykset ja järjestöt tuottavat valmiita tilastoja. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa niitä suoraan ei välttämättä pystytä ilman muokkausta käyttämään. (Heikkilä 2014, 16.)

Toisena tutkimusmenetelmänä käytin määrällistä tutkimustapaa. Määrällisen tutkimuksen eli kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitin kyselytutkimukseni prosenttiosuuksiin ja lukumääriin liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa otos tulisi olla edustava ja tarpeeksi suuri. Kyselytutkimuksessani sain vastaajien lukumääräksi 165. Kyselytutkimuksen tein standardoitujen tutkimuslomakkeiden mukaisesti valmiine vastausvaihtoehtoineen, jotka ovat pääsääntöisesti kyseisessä aineiston keruussa käytössä. Tutkimuksessa usein selvitetään tutkittavassa ilmiössä tapahtuvia muutoksia tai eri asioiden välisiä riippuvuuksia ja numeeristen suureiden avulla kuvataan asioita. Asioiden syitä ei kuitenkaan pystytä selvittämään riittävästi, sillä kvantitatiivisen tutkimuksen avulla saadaan tavallisesti kartoitettua olemassa oleva tilanne. (Heikkilä 2014, 15.)

En kuitenkaan laajentanut tutkimusmenetelmiäni kvalitatiiviseen tutkimukseen. Määrällisessä kyselytutkimuksessa avoimet kysymykset kuvaavat ja vahvistavat miten vastaajat ovat ymmärtäneet kysymykset ja tuottavat mahdollisesti jatkotutkimuksia. Avointen kysymysten sisällyttämisen analyysin rajasin pois opinnäytetyön laajuuden vuoksi. Syvennettäessä kvantitatiivisten aineistojen tulkintoja voidaan käyttää kvalitatiivista tutkimusta eli haastattelua tai ryhmähaastattelua (Tilastokeskus 2021). Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä tarjoaa haastateltavalle

mahdollisuuden kertoa omista mielipiteistään sekä kokemuksistaan suhteellisen vapaamuotoisesti tutkimuskysymyksiensä pohjalta laadittuihin kysymyksiin liittyen. Kvalitatiivista tutkimusmenetelmää kutsutaan niin sanotuksi ymmärtäväksi menetelmäksi, joka auttaa tutkijaa ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä monipuolisella tavalla. Sitä voidaan käyttää joko yksin tai yhdessä kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän kanssa. (Tilastokeskus 2021.)

5.3 Aineiston keruu ja aineisto analyysi

Aineistonkeruussa käytin tietoperustan, tilastojen ja tulosten analysointia. Aineistonkeruumenetelmien keskeisinä teemoina oli tilastojen tuoma sisältö. Aineistonkeruu tapahtui edellä mainituilla tavoilla, koska tiesin, että ajantasaisin ja laajin tieto COVID-19 aikaisista vankiloiden toiminnoista ja turvallisuutta vaativista toimenpiteistä on vankiloista kerätyissä tilastoissa ja vankilassa työskentelevillä virkamiehillä.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä sain tietoja koronarajoitusten aikaisiin vaikutuksiin Rikosseuraamuslaitoksen kerääminä tilastoina. Tietoperustaan olen havainnollistanut tilastoista saadun rekisteritutkimuksen keskeisimmät tulokset lukuun ”Tilastoja Covid-19 aikaisista vaikutuksista suljetuissa vankiloissa.”. Saadut tilastot olivat excel -tiedostoissa tietomasana, josta keräsin tarvitsemäni tiedot kuvioiksi ja selkeyttäväksi tekstiksi. Rekisteritutkimuksen keskeisimmäksi tietoperustaksi ilmeni suljettujen vankiloiden tartunnat, henkilötyövuosi lisäykset, rokotukset, testaukset, eristykset, karanteenit ja vuosien 2016-2021 aikaväliltä rangaistukset, rikosilmoitukset, muutosilmoitukset, rikkomukset, poistumisluvat ja vankila siirrot ja koevapaudet, sekä tapaamiset.

Määrällisessä tiedonkeruussa käytin Webropol- ohjelmaa, jota käytetään usein empiiristen aineistojen tiedonkeruussa, jolloin kyseessä on kvantitatiivinen opinnäytetyö (Heikkilä 2014, 67). Olennainen osatekijä kysely- ja haastattelututkimuksissa on kyselylomake. Tiedonkeruun internetlomakkeilla on mahdollistanut uudistunut teknologia ja vastaukset voidaan saada tulosjakauma raporttina sekä käsittelyä varten tilasto-ohjelmaan. Kysymysten huolellinen suunnittelu on tärkeää, oli kyseessä millainen kysely tahansa. Suurimpia virheen aiheuttajia voi olla kysymyksen muoto. (Heikkilä 2014, 45.) Aineiston keruun päätyttyä internet kyselyssä vastaukset tallentuvat tietokantaan, joka heti tämän jälkeen mahdollistaa aineiston käsittelyn (Heikkilä 2014, 66).

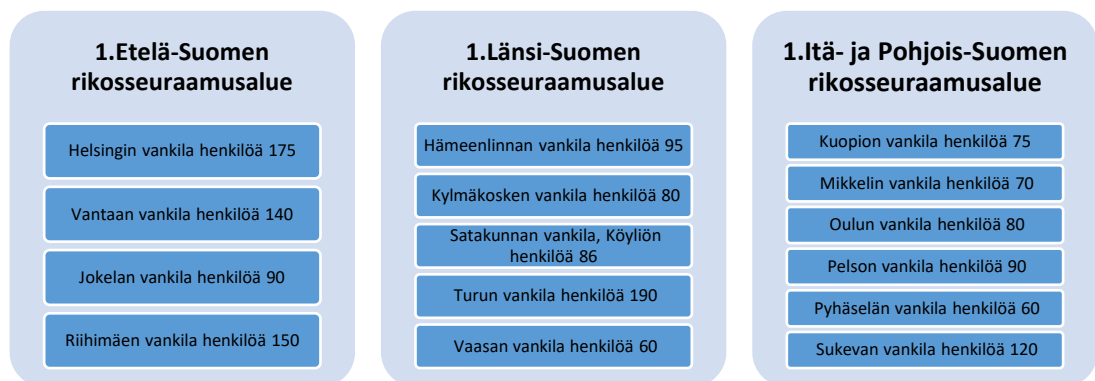
Käytin internetissä toteutettavaa Webropol-ohjelman tiedonkeruu menetelmää. Tutkimus- ja tiedonkeruu ohjelmia on olemassa internetkyselyjen toteuttamiseksi, jotka ovat internetpohjaisia. Internetkyselyn tekemiseen olen valinnut Webropol -kyselytutkimusohjelman, joka vaatii verkkoyhteyden ja internetselaimen ja sen kyselyn linkin voi lähettää suoraan sähköpostiosoitteeseen. (Heikkilä 2014, 67.) Internettikyselyssä edustavan otoksen saaminen on Heikkilän mukaan hankalaa, jonka takia käytin vankilan sähköpostiryhmää, jonka avulla tavoitin tutkimukseni kohderyhmän.

Määrällisessä tutkimuksessa pyrin tilastolliseen tutkimukseen laajojen otantojen avulla, joka on myös tilastollisessa tutkimuksessa oleellista (Vilka 2007, 17). Mielestäni oli myös tärkeää, että tutkimuksen kyselyyn osallistuvat omaavat mahdollisimman paljon tietoa ja kokemusta tutkittavasta aiheesta. Mistä syystä on suljetun vankilan virkamiesten kyselytutkimukseen osallistuminen mielestäni opinnäytetyöni tutkimukselle erinomainen aineistonkeruutapa. (Vilka 2007, 56.)

Kyselytutkimuksen tein suunnitelman mukaisesti suljettujen vankiloiden koko henkilökunnalle ja kyselytutkimus oli nimeltään ”COVID-19 pandemian aikaiset vaikutukset suljetun vankilan turvallisuuteen vuosina 2019-2021”. Kyselytutkimuslomake -linkin ja saatekirjeen lähetin sähköpostitse sunnuntaina 20.09.2021 kaikille viidelletoista suljetun vankilan johtajalle, joita samalla pyysin jakamaan kyselytutkimukseni vankiloiden henkilökunnalle vastattavaksi. Kyselytutkimukseen annoin vastausaikaa kolme viikkoa, joka sijoittui 20.9.-10.10.2021 ajalle. Muistutin vielä kyselytutkimukseen vastaamisesta kolme kertaa ennen kyselytutkimuksen päättymistä.

Tulokset tein tehdystä kyselytutkimuksesta, joissa on dokumentoitu kirjallisesti, numeraalisesti sekä kuviollisesti saatu tutkimustulos. Määrällisen tutkimuksen tulokset kokosin kuvioiksi ja tekstiksi selkeyttämään tutkittavaa aihetta. (Heikkilä 2014, 72.) Määrällisen tutkimuksen keskeisimmät kysymykset ja tulokset olen havainnollistanut ristiintaulukoiden kuvioksi ja taulukoiksi. Rekisteritutkimuksessa ja myös määrällisessä tutkimuksessa tein ristiintaulukointia taulukoihin ja kuvioihin, koska halusin tarkastella kahden eri muuttujan, kuten sukupuolen ja iän, sekä työpisteen välistä yhteyttä. Näin voidaan tehdä, kun halutaan vertailla kahden muuttujan välistä yhteyttä (Heikkilä 2014, 144).

5.4 Määrällisen tutkimuksen kohderyhmä

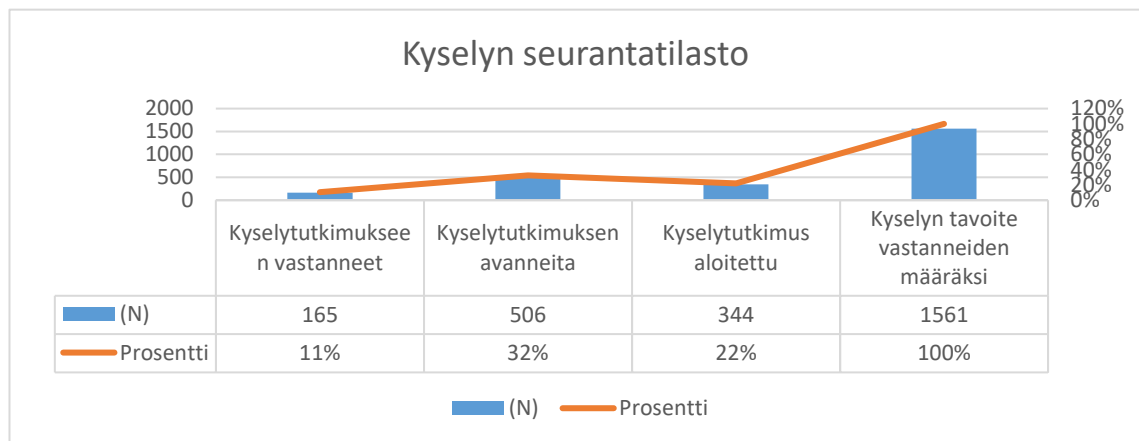

Kuvio 23: Määrälliseen kyselytutkimukseen osallistuneet suljetut vankilat

Vankiloittain määrällisen tutkimuksen vastaajien jakautumisen suunnittelin olevan Helsingin vankilasta 175, Vantaan vankilasta 140, Jokelan vankilasta 90, Riihimäen vankilasta 150, Hämeenlinnan vankilasta 95, Kylmäkosken vankilasta 80, Satakunnan vankila Köyliön osastosta 60,

Turun vankilasta 190, Vaasan vankilasta 60, Kuopion vankilasta 75, Mikkelin vankilasta 70, Oulun vankilasta 80, Pelson vankilasta 90 ja Pyhäselän vankilasta 60 sekä Sukevan vankilasta 120 henkilöä (Rikosseuraamuslaitos 2020v.) Kyselytutkimukseen osallistuneet vankilat olen havainnollistanut kuvioon 23.

Suljettuihin vankiloihin tehdyssä kyselytutkimuksessa sain kuitenkin kohderyhmäksi laajan otannan kaikilta vankilan henkilöstöryhmiin kuuluvalta työntekijöiltä mielipiteinä, joihin lukeutui muun muassa apulaisjohtajat, rikosseuraamusesimiehet, rikosseuraamustyöntekijät, ohjaajat, ja erityisohjaaja, sekä vartijat. Vastanneissa oli myös muita suljetun vankilan asiantuntijoita, kuten sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, työnjohtaja, ylityönjohtaja, vankiterveydenhuollon työntekijä, projektityöntekijä, virastosihteeri, talousmestari, pastori ja psykologi, sekä diakoni. Kyselyyn vastanneiden kokonaismäärä oli 165.

Kuvio 24: Suljettuihin vankiloihin toteutetun määrällisen kyselytutkimuksen seurantalastot aikaväliltä 20.9.-10.10.2021

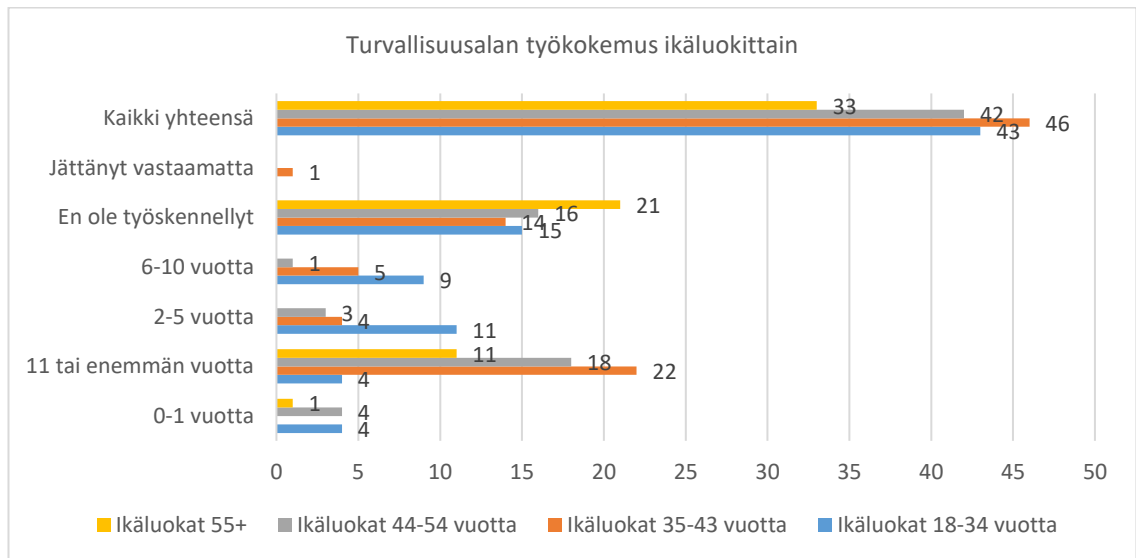
Määrällinen kyselytutkimukseni avattiin kohderyhmän toimesta 506 kertaa eli 32 % kaikista tavoitelluista vastaajista. Kohderyhmästäni 344 eli 22 % kaikista tavoitelluista aloitti kyselyyn vastaamisen. Kyselyyn tuli määrääjassa 165 vastausta eli 11 % vastasi tavoitellusta koko kohderyhmästä. Kyselyn jätti vastaamatta kyselyn avanneista 344 eli 22 % tavoitellusta kohderyhmästä. Kyselyn tekemiseen meni 52 prosentilla vastanneista aikaa 10-20 minuuttia. Kyselyyn oli tavoitteena saada 1561 vastaajaa. Kuviossa 24 olen havainnollistanut analysoimani toteutuneen kyselyn seurantalastot.

Vastaajien työkokemus			
Turvallisuusala	Sukupuoli		
<i>Kokemus vuosina</i>	<i>Mies</i>	<i>Nainen</i>	<i>Kaikki yhteensä</i>
0-1 vuotta	4	5	9
11 tai enemmän vuotta	37	18	55
2-5 vuotta	10	8	18
6-10 vuotta	7	8	15
En ole työskennellyt	23	43	66
Vastaamatta jätetty	1		1
Kaikki yhteensä	82	82	164
Rikosseuraamusala			
	Sukupuoli		
<i>Kokemus vuosina</i>	<i>Mies</i>	<i>Nainen</i>	<i>Kaikki yhteensä</i>
4 vuotta, mutta alle 10 vuotta	14	12	26
Alle 4 vuotta	14	30	44
Yli 10 vuotta	54	40	94
Kaikki yhteensä	82	82	164

Taulukko 1: Vastaajien työkokemus rikosseuraamusalalla ja turvallisuusosalalla sukupuolen mukaan (n=164)

Vastaajien työkokemuksen jakautuminen sukupuolittain on kuvattuna taulukkoon 1. Taulukosta voidaan havaita, että turvallisuusalan työkokemusta oli 0-1 vuotta vastaajista miehillä neljällä ja naisista viidellä. 11 vuotta tai enemmän turvallisuusalan kokemusta vastaajista oli miehillä 37:llä ja 18 naisella. 2-5 vuotta turvallisuusalan kokemusta oli 10 miehellä ja 8 naisella. 6-10 vuotta työkokemusta turvallisuusosalta oli miehistä 7:llä ja naisista 8:lla.

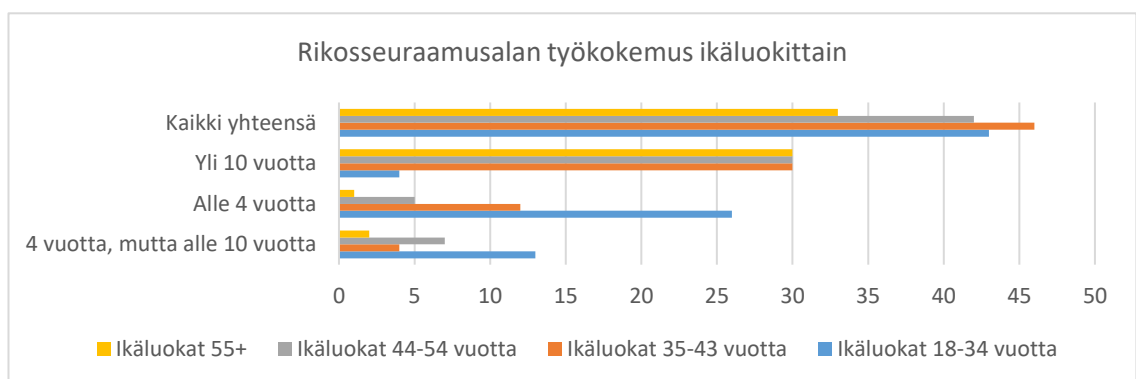
Turvallisuusosalalla lainkaan työskennelleitä oli 23 miehistä ja 43 naisista. Rikosseuraamusalan työkokemusta oli 4 vuotta mutta alle 10 vuotta 14 miehistä ja 12 naisista. Alle 4 vuotta rikosseuraamusalan työkokemusta vastaajista oli 14 miehellä ja 30 naisella, yli kymmenen vuotta työkokemusta oli 54 miehellä ja 40 naisella. Taulukosta voidaan todeta, että suurimmalla osalla vastanneista on joko turvallisuusalan työkokemusta enemmän kuin kaksi vuotta tai rikosseuraamusalan työkokemusta yli 10 vuotta.

Kuvio 25: Vastaajien turvallisuusalan työkokemus ikäluokittain (n=164)

Kyselyyn vastanneiden turvallisuusalan työkokemus ikäluokittain on havainnollistettu kuviossa 25. Taulukosta voidaan havaita, että turvallisuusalan työkokemusta oli 0-1 vuotta vastaajista 18-34-vuotiailla neljällä, 44-54 vuotta täyttäneillä neljällä ja 55 vuotta tai enemmän täyttäneistä yhdellä. 11 vuotta tai enemmän turvallisuusalan kokemusta vastaajista oli 18-34 vuotiaista neljällä, 35-43 vuotta täyttäneistä 22 ja 44-54 vuotta täyttäneistä kahdeksallatoista, sekä 55 tai enemmän täyttäneillä yhdellätoista.

2-5 vuotta turvallisuusalan kokemusta oli 18-34 vuotiaista yhdellätoista, 35-43 vuotiaista neljällä ja 44-54 vuotta täyttäneistä kolmella. 6-10 vuotta työkokemusta turvallisuusosalta oli 18-34 vuotiaista yhdeksällä, 35-43 vuotiaista viidellä ja 44-54 vuotta täyttäneistä yhdellä. Turvallisuusosalalla lainkaan työskennelleitä oli 18-34-vuotiaita 15, 35-43 vuotiaista 14 ja 44-54 vuotta täyttäneitä 16, sekä 55 tai enemmän vuotiaista 21. Kyselyyn vastanneista yksi on jättänyt tähän kysymykseen vastaamatta.

Kuvio 26: Vastaajien rikosseuraamusalan työkokemus ikäluokittain (n=164)

Rikosseuraamusalan työkokemusta oli 4 vuotta mutta alle 10 vuotta 18-34 vuotiaista kolmella-toista, 35-43 vuotiaista neljällä ja 44-54 vuotta täyttäneistä seitsemällä, sekä 55 vuotta tai enemmän täyttäneistä kahdella. Alle 4 vuotta rikosseuraamusalan työkokemusta vastaajista oli 18-34-vuotiailla 26:lla, 35-43-vuotiailla kahdellatoista ja 44-54 vuotta täyttäneistä oli viidellä, sekä 55 vuotta tai enemmän täyttäneistä yhdellä. Yli kymmenen vuotta työkokemusta oli 18-34 vuotiaista neljällä, 35-43 vuotiaista 30:llä ja 44-54 vuotta täyttäneistä 30:llä, sekä 55 vuotta tai enemmän täyttäneistä 30:llä. Vastaajien rikosseuraamusalan työkokemuksesta ikäluokittain olen havainnollistanut kuvioilla 26.

Taustatiedot	Lukumäärä (165)	Osuus vastaajista %	Taustatiedot	Lukumäärä (165)	Osuus vastaajista %
Sukupuoli			Ikä		
Nainen	82	49,70 %	18-34 vuotta	43	25,90 %
Mies	82	49,70 %	35-43 vuotta	46	27,71 %
Vastaamatta jättänyt	1	0,61 %	44-54 vuotta	43	25,90 %
			55+	33	19,88 %
			<i>Puuttuvia vastauksia</i>	1	0,60 %
Koulutustaso (voi olla useita)			Suljettu vankila jossa työskentelee		
Peruskoulu	96	58,2%	Helsingin vankila	18	10,9%
Toisen asteen koulutus	76	46,1%	Vantaan vankila	8	4,8%
Lukion oppimäärä / ylioppilastutkinto	65	39,4%	Jokelan vankila	12	7,3%
Vankeinhoitotutkinto (VHT) tai Rikosseuraamusalan tutkinto (RT) tai Vankeinhoidon perustutkinto (PT)	69	41,8%	Riihimäen vankila	15	9,1%
Vartijan ammattitutkinto	23	13,9%	Hämeenlinnan vankila	16	9,7%
Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto (TVEAT)	5	3 %	Kylmäkosken vankila	13	7,9%
Sosionomi (rikosseuraamusalan koulutusohjelma)	40	24,2%	Satakunnan vankilan Köyliön osasto	10	6,1%
Muu alempi korkeakoulututkinto	39	23,6%	Turun vankila	13	7,9%
Ylempi korkeakoulututkinto	26	15,8%	Vaasan vankila	6	3,6%
<i>En mitään edellä mainituista, muu mikä? (Yo-pohjainen teknillinen opisto 1, opistotutkinto 1, Opistoaste/yo-linja 2, sairaanhoitajan tutkinto 1,</i>	7	4,2%	Kuopion vankila	8	4,8%
			Mikkelin vankila	5	3 %
			Oulun vankila	8	4,8%
			Pelson vankila	9	5,5%
			Pyhäselän vankila	10	6,1%
			Sukevan vankila	14	8,5%
Vankilassa työskentelyn vuodet			Turvallisuusalan kokemus		
Alle 4 vuotta	44	26,7%	<i>(Yksityinen turvallisuusala, Poliisi,</i>		
4 vuotta, mutta alle 10 vuotta	26	15,7%	En ole työskennellyt	67	40,61 %
Yli 10 vuotta	95	57,6%	0-1 vuotta	9	5,45 %
			2-5 vuotta	18	10,91 %
			6-10 vuotta	15	9,09 %
			11 tai enemmän vuotta	55	33,33 %
			<i>Puuttuvia vastauksia</i>	1	0,61 %
Työkohte			Tehtävä vankilassa		
Osasto	58	35,2%	Vartija	71	43 %
Vastaanotto	8	4,8%	Ohjaaja	11	6,7%
Kuljetus	3	1,8%	Rikosseuraamustyöntekijä	9	5,5%
Varmuosasto	2	1,2%	Erytisohjaaja	15	9,1%
Turvallisuus/Tuva	13	7,9%	Rikosseuraamusesimies	26	15,8%
Vuorosunnittelu	0	0 %	Sosiaalityöntekijä / sosiaalihoaja	1	,6%
Poli/Sairaanhoito	3	1,8%	Työnjohtaja	7	4,2%
Henkilöstöhallinto	3	1,8%	Vankiterveydenhuollon työntekijä	1	,6%
KKS	32	19,4%	<i>Muu, mikä? (projektityöntekijä 2, Ylityönjohtaja 2, apulaisjohtaja 5, virastosihteri 4, talousmestari 4, pastori 2, psykologi 2, diakoni 1, johto 1, tyhjä tarkennus 1)</i>		
<i>Muu, mikä? (työtoiminta 10, päivystys 3, taloushuolto 1, Hallinto 5, kunnossapito 1, valvomo 1, liikunta- ja vapaa-ajan toiminnot 1, joka paikassa 10, johto 4, portti 1, työhuone 2, varasto 1, ulkoilu 1, tyhjä tarkennus 2)</i>	43	26,1%		24	14,5%

Kuvio 27: Kyselytutkimuksen vastaajien taustatiedot (n=165)

Vastaajien taustatietoja olen havainnollistanut laajasti kuvioon 27. Kyselyyn vastaajista 50 % oli miehiä ja 50 % naisia, sekä iältään vastanneista oli 18-34-vuotiaita 26 %, 35-43-vuotiaita 27,9 % ja 44-54-vuotiaita 26,1 % sekä 55+ vuotiaita oli 20 %. Vastanneista 43 % toimii vartijan tehtävissä, 20,7 % esihenkilö tehtävissä ja 34 % työskentelee vankien kuntoutus tehtävissä, sekä 4 % vastanneista työskentelee muissa henkilöstöhallinnon tehtävissä. Vastanneista 57 % eli 95 oli työskennellyt vankilassa yli 10 vuotta ja vastanneista 27 % eli 44 oli työskennellyt vankilassa alle 4 vuotta. 16 % eli 26 vastanneista oli työskennellyt vankilassa 4 vuotta mutta alle 10 vuotta.

Koulutus tasoltaan suurin osa eli 46,1 % oli koulutustasoltaan toisen asteen koulutuksen omaava, 41,8 % vastaajista oli suorittanut jonkin Rikosseuraamusalan tutkinnon. Vastaajista 24,2 % kertoo käyneensä Rikosseuraamusalan AMK-tutkinnon ja 23,6 % kertoo muun alemman korkeakoulutuksen, sekä 15,8 % kertoo suorittaneensa ylemmän korkeakoulun. Vankilassa suurin osa vastaajista on työskennellyt yli 10 vuotta, mutta muuta turvallisuusalan työkokemusta suurimmalla osalla ei ole. Suurin osa vastaajista on suorittanut jonkin Rikosseuraamuslaitoksen tarjoaman koulutuksen. Vastaajien työkohte on ollut 35,2 % vastaajista vankilan osasto ja 19,4 % vastaajista työkohteena KKS-sektori (koulutus ja kuntoutus), sekä 26,1 % vastaajan työkohte on ollut jokin muu työkohte.

Vastaajilta kysyttiin ”vankila, jossa työskentelet”. Kyselytutkimukseen oli vastanneita kaikista 15 vankilasta. Kysymykseen eniten vastanneista 10,9 % eli 18 henkilöä työskentelee Helsingin vankilassa ja vähiten vastaajista 3 % eli 5 henkilöä työskentelee Mikkelin vankilassa, sekä 3,6 % eli 6 henkilöä Vaasan vankilassa. Muista vankiloista oli vastaajien kokonaisluvusta, kuten Vantaan vankilasta 4,8 % eli 8 vastaajaa, Jokelan vankilasta 7,3 % eli 12 vastaajaa ja Riihimäen vankilasta 9,1 % eli 15 vastaajaa.

Hämeenlinnan vankilasta oli vastaajia 9,7 % eli 16, Kylmäkosken vankilasta oli 7,9 % eli 13 vastaajaa ja Satakunnan vankilan Köyliön osastosta oli 6,1 % eli 10 vastaajaa. Turun vankilasta oli 7,9 % eli 13 vastaajaa, Kuopion vankilasta oli 4,8 % eli 8 vastaajaa ja Oulun vankilasta oli 4,8 % eli 8 vastaajaa. Pelson vankilasta vastaajista oli vastannut 5,5 % eli 9, Pyhäselän vankilasta 6,1 % eli 10 ja Sukevan vankilasta 8,4 % eli 14 vastaajaa.

Vastaajien koulutustaustana oli 58 % peruskoulu, 46 % toisen asteen koulutus, 39 % lukio ja 42 % oli jokin rikosseuraamusalan vartijaksi pätevöittävä tutkinto. Muun turvallisuusalan tai vartijan tutkinto oli 17 % eli 28 vastaajalla, sekä korkeakoulutettuja vastaajista oli 112 eli 68 %. Turvallisuusosalalla eli poliisista, tullista, rajalta tai yksityisen turvallisuusalan työskentelystä vastanneilla 41 % eli 67 henkilöllä ei ole työkokemusta, mutta 34 % eli 55 vastanneella oli työkokemusta turvallisuusosalalta 11 vuotta tai enemmän. Vastanneista 25 % eli 42 henkilöllä oli 1-10 vuotta turvallisuusalan työkokemusta. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 158. Eniten kyselyyn vastanneita oli koulutus ja kuntoutus -sektorilta (KKS), sekä toiseksi eniten oli vastaajia osastolta.

5.5 Tutkimusten eettisyys ja luotettavuus

Eettinen pohdinta on tässä opinnäytetyössä keskeisessä osassa. Opinnäytetyöni perustuu ajantasaisiin ja viimeisimpiin luotettaviin lähteisiin. Perustan opinnäytetyön saatuihin tilastoihin ja määrällisen tutkimuksen tulokseen. Opiskelijana huolehdin siitä, että opinnäytetyön toteutuksessa kaikki opinnäytetyöprosessiin liittyvät luvat ovat kunnossa ja ohjeen mukaisesti. Opinnäytetyön noudattama eettisyys on Laurea-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö ohjeistuksen ja alan ammattieettisten säädösten ja ohjeiden mukainen (Laurea 2017). Tutkimuslupia anoin Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä aineiston ja tilastojen, sekä määrällisen kyselyn käytön osalta, sekä tutkimusluvat määrällisen tutkimuksen osalta anoin suljettujen vankiloiden johtajilta.

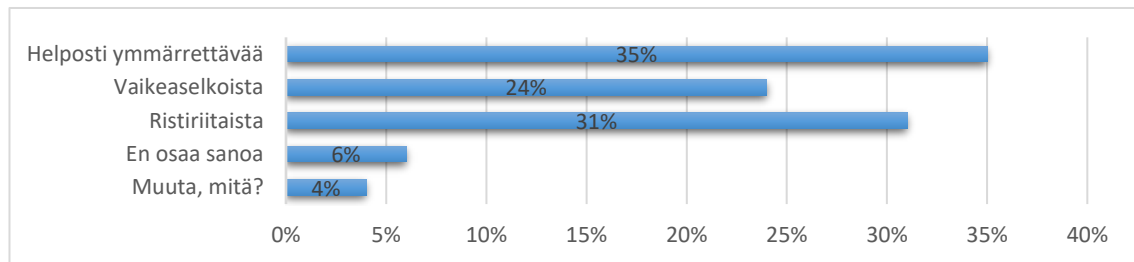
Tässä opinnäytetyössä hain tutkimusluvat, jotta voin käsitellä tilastoja ja saamiani määrällisen tutkimuksen vastauksia. Opinnäytetyössä käyttämiäni kyselyjä tulen suojaamaan anonymiteetillä, jolloin kyselyyn vastanneiden henkilöllisyyttä ei voi vastauksista todeta. Kyselyt ovat olleet vapaaehtoisia ja vastaamalla he antoivat suostumuksen kyselyn toteuttamiseen. Kyselyn tekemisestä anoin kirjallisen luvan mainitsemiltani tarvittavilta tahoilta.

Tämän opinnäytetyön eettisyys vaatimusten toteutuminen perustuu saatuun tietoon Rikosseuraamuslaitoksesta ja saamista kyselytutkimuksen tuloksista. Opinnäytetyössä kerätty tieto oli uutta ja tätä opinnäytetyötä ei ole tehty aiemmin. Opinnäytetyön käsittelemä aihe on työelämä lähtöinen ja tilaajana toimii Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Tämän tutkimuksen luotettavuutta vahvistaa myös se, että tutkimuksessa saatu tieto on Rikosseuraamuslaitoksen keräämää tilastotietoa ja kyselytutkimukseen osallistuvat ovat Rikosseuraamuslaitoksen viranomaiset, jotka toimivat virkavastuulla. Opinnäytetyössä tullaan huomioimaan julkisuuslain nojalla salassa pidettävät tiedot.

6 Tulokset

Tässä tulokset luvussa esittelen saamani tiedot Rikosseuraamuslaitoksen koronarajoitusten aikaisista vaikutuksista vankilaturvallisuuteen. Olen kerännyt tietoja Rikosseuraamuslaitoksen Keskushallintoyksiköltä tilastoina ja aineistoina, joiden avulla olen koonnut suljettujen vankiloiden henkilökunnalle määrällisen kyselytutkimuksen. Tuloksissa olen koonnut kaikki kyselytutkimuksen tulokset kuvioiksi ja selitteeksi. Henkilökunnan käsityksiä COVID-19 aikaisista vaikutuksista suljetun vankilan turvallisuuteen olen selvittänyt seuraavassa luvussa.

6.1 Turvallisuustoimenpiteitä COVID-19 aikana

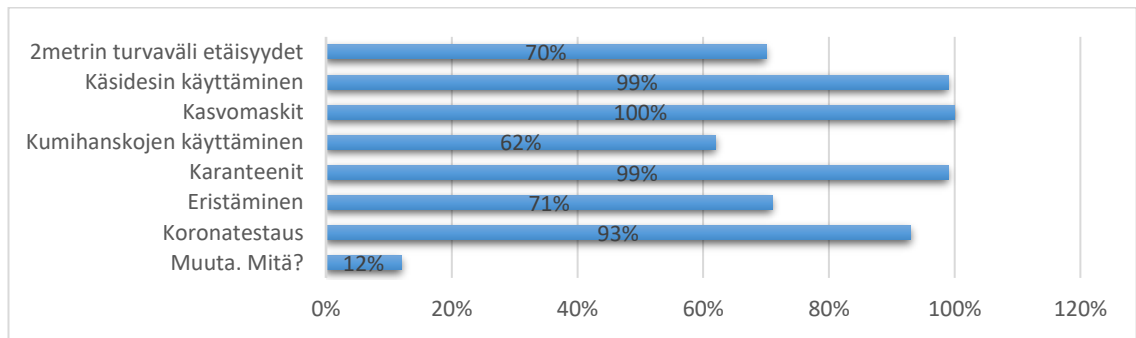

Kuvio 28: Vastaajien mielipiteitä millaista on ollut vankilassa saatu COVID-19 pandemian tieto turvallisuudesta (n=165)

Vastaajilta kysyttiin ”millaista COVID-19 pandemian turvallisuudesta saatu tieto vankilassa on ollut”. Kaikista kyselyyn vastanneista 58 eli 35 % oli sitä mieltä, että COVID-19 pandemian turvallisuudesta saatu tieto vankilassa oli helposti ymmärrettävää. 51 vastaajaa eli 31 % vastaajista oli sitä mieltä, että turvallisuudesta saatu tieto oli ristiriitaista tai 39 eli 23,6 % ajattelee tiedon olleen vaikeaselkoista. 6 % vastaajista ei osannut sanoa tai 4 % vastasi, että tietoa ei ollut tuotu virallisesti ilmi ja pandemian alussa varustuksesta ei oltu varmoja, sekä esimerkiksi tilattuja haalareita on vieläkin käyttämättöminä. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 28.

Vastaajilta kysyttiin ”mistä COVID-19 pandemian aikana olet saanut tai oletko saanut tietoa COVID-19 turvallisuutta koskevista asioista vankilassa”. Vastanneiden mukaan pandemian aikana turvallisuudesta saatu tieto on pääosin saatu eli 43 % esimieheltä ja 19 % palaverista ja 8 % työkavereilta, mutta 29 % prosenttia tieto on tullut sähköpostitse ja kaikilta edellä mainituilta yhtenäisesti. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165.

Vastaajilta kysyttiin ”tiesitkö, että Rikosseuraamuslaitoksessa toimii valmiusryhmä, joka tarkkailee koronavirusepidemian vaikutuksia vankiloissa ja yhteiskunnassa”. Vastaajista 7 henkilöä eli 5 % on tiennyt, että Rikosseuraamuslaitoksessa toimii COVID-19 seuraava valmiusryhmä ja 25 % ei tätä tiennyt. Vastaajista 97 henkilön eli 59 % mukaan ei ollut tietoa, että onko vankilassa omaa valmiusryhmää pandemian ajalle. Vastaajista 23 % kertoo, että vankilassa ei ole omia valmiusryhmiä ja 18 % vastaa, että vankilassa on oma valmiusryhmä. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165.

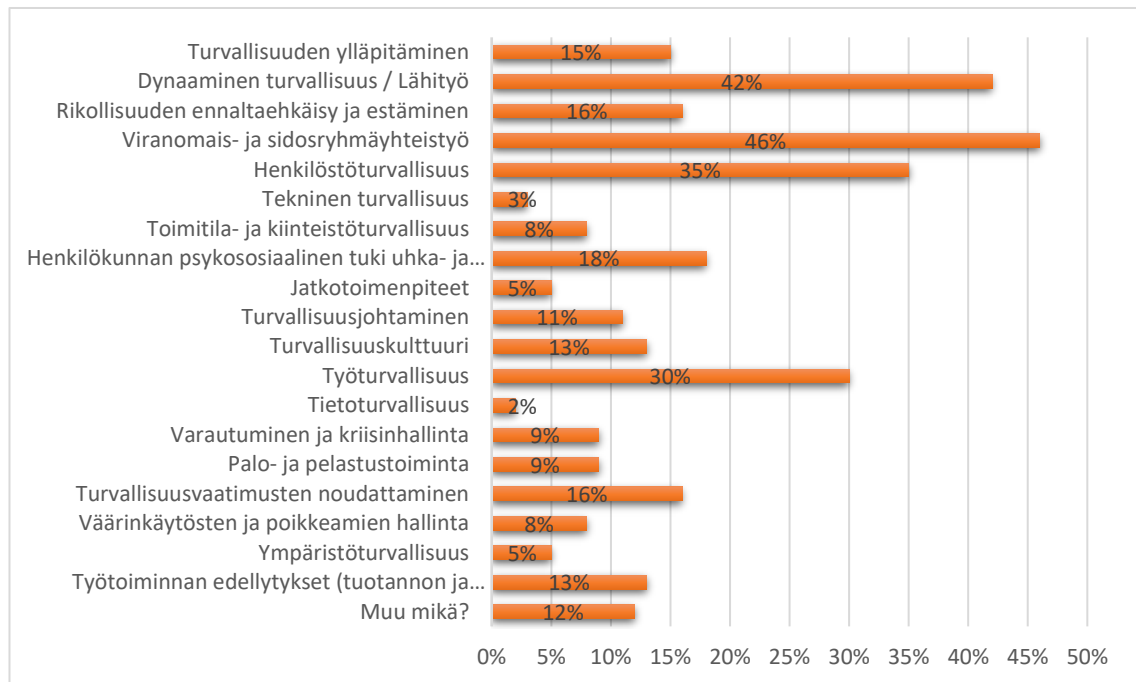

Kuvio 29: Vastaajien mukaiset COVID-19 aikana vankilassa lisätyt turvallisuustoimenpiteet (n=165)

Vastaajilta kysyttiin ”mitä turvallisuustoimenpiteitä laitoksessasi on lisätty COVID-19 pandemian aikana 2019-2021”. Vastaajista 165 eli 100 % mukaan vankiloissa oli lisätty kasvomaskit, 99 %:n mukaan oli lisätty käyttöön käsidesi ja karanteenit sekä 93 % mukaan käyttöön oli lisätty myös koronarokotukset. Vastaajista 70 % mukaan oli lisäksi 2 metrin turvavälit ja 71 % vankiloista oli eristäminen, 62 % vastaajista kertoo kumihanskojen käytön lisääntyneen.

Vastaajista 19 henkilöä eli 12 % kertoo, että turvallisuustoimenpiteinä on lisätty osastoinnin tiukentamisella, COVID-19 tartunnan saaneet on eristetty omiin osastoihin, etäyhteydenpito lisääntynyt, kuten Skypen. Henkilökunnan kokoontumista henkilökunnan tiloihin ja virkamaita on vähennetty. Käsienspesu on mahdollistettu jo vankilan portilla ja urheilutilojen käyttöä on rajoitettu, sekä suojapleksejä on lisätty vankien vastaanottotiloihin. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 29.

6.2 Turvallisuuden osa-alueiden COVID-19 aikainen tilanne

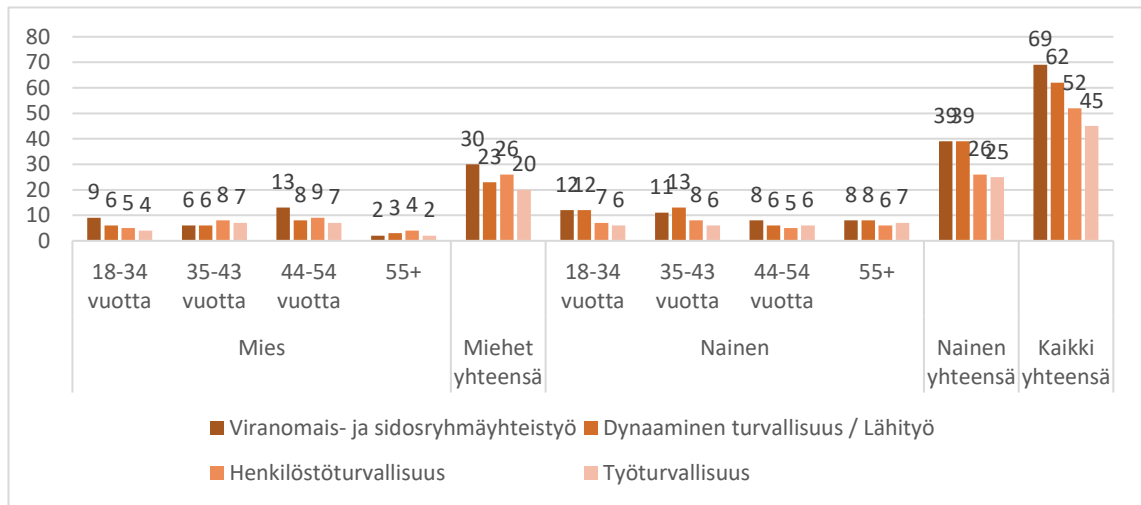
Kuvio 30: Kokemukset jonkin turvallisuuden osa-alueen heikentymisestä COVID-19 pandemian aikana (n=149)

Vastaajilta kysyttiin ”koetko jonkin turvallisuuden osa-alueen heikentyneen COVID-19 pandemian aikana”. Vastaajista 69 eli 46 % mukaan COVID-19 aikana on viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö heikentynyt eniten. Vastaajista myös 62 eli 42 % ajattelee dynaamisen turvallisuuden eli lähiyön heikentyneen pandemia aikana, sekä 52 eli 35 % kertoo henkilöstöturvallisuuden heikentyneen. Kyselyyn vastanneista myös 30 % kertoo työturvallisuuden heikentyneen ja henkilökunnan psykososiaalinen tuki uhka- ja vaaratilanteissa on vastanneista 18 % mielestä heikentynyt.

Myös muita turvallisuuden osa-alueita on vastaajista 11-16 % mukaan heikentynyt, kuten turvallisuuden ylläpitäminen, rikollisuuden ennaltaehkäisy, turvallisuusjohtaminen, turvallisuuskulttuuri ja turvallisuus vaatimusten noudattaminen sekä työtoiminnan edellytykset. Vähiten turvallisuuden osa-alueita totesi 2-9 % vastaajista heikentyneen, joita ovat varautuminen, kriisinhallinta, palo- ja pelastustoiminta, toimitila- ja kiinteistöturvallisuus, jatkotoimenpiteet, tietoturvallisuus ja väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta sekä ympäristöturvallisuus.

Muita turvallisuuden osa-alueita, joita 12 % vastaajista totesi heikentyneen ovat muun muassa turvavälien noudattamatta jättäminen ja maskien käyttäminen, sekä työkavereiden välinpitämättömyys. Myös oman perheen hyvinvointi ja työhyvinvointi on ollut vastaajien mielestä heikentyneenä. Vastaajien mukaan myös koulutusten puute on ollut turvallisuutta heikentävänä tekijänä. Vastaajista 7 kertoo ettei koe minkään muuttuneen COVID-19 aikana. Kysymykseen

vastanneiden kokonaislukumäärä oli 149. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 30.

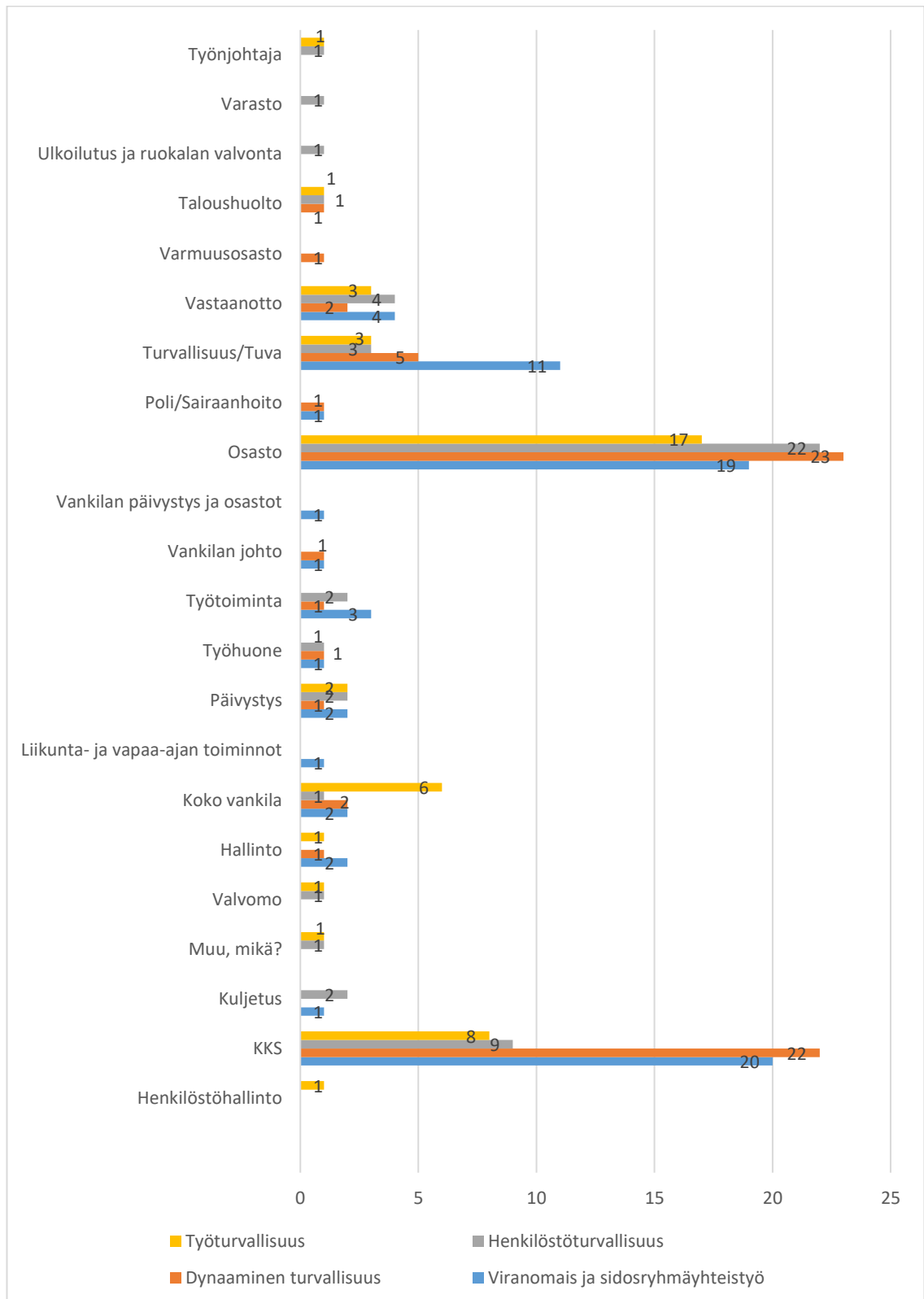
Kuvio 31: Vastaajien mielipiteitä heikentyneistä osa-alueista iän ja sukupuolen mukaan (n=164)

Kyselyyn vastanneiden mielipiteistä otin tarkempaan analyysiin neljä eniten heikentyneeksi vastattua turvallisuuden osa-alueita, jotka ovat viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö, dynaaminen turvallisuus/lähityö ja henkilöstöturvallisuus, sekä työturvallisuus. Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö oli laskenut miehistä 18-34 vuotiaista yhdeksän mukaan, 35-43 vuotiaista kuuden mukaan ja 44-54 vuotiaista kolmentoista mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä kahden mukaan. Naisista 18-34-vuotiaiden mukaan viranomaisyhteistyö oli heikentynyt kahdentoista mukaan, 35-43 vuotiaista yhdentoista mukaan ja 44-54 vuotiaista kahdeksan mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä kahdeksan mukaan. Yhteisesti viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö oli heikentynyt 30 miehen mukaan ja 39 naisen mukaan.

Dynaaminen turvallisuus/lähityö oli 18-34 vuotiaista miehistä kuuden mukaan heikentynyt, 35-43 vuotiaista kuuden mukaan ja 44-54 vuotiaista kahdeksan mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä kolmen mukaan. Naisista 18-34-vuotiaiden mukaan dynaaminen turvallisuus/lähityö oli heikentynyt kahdentoista mukaan, 35-43 vuotiaista kolmentoista mukaan ja 44-54 vuotiaista kuuden mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä kahdeksan mukaan. Yhteisesti dynaaminen turvallisuus/lähityö oli heikentynyt 23 miehen mukaan ja 39 naisen mukaan.

Henkilöstöturvallisuus oli 18-34 vuotiaista miehistä viiden mukaan heikentynyt, 35-43 vuotiaista kahdeksan mukaan ja 44-54 vuotiaista yhdeksän mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä neljän mukaan. Naisista 18-34-vuotiaiden mukaan henkilöstöturvallisuus oli heikentynyt seitsemän mukaan, 35-43 vuotiaista kahdeksan mukaan ja 44-54 vuotiaista viiden mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä kuuden mukaan. Yhteisesti henkilöstöturvallisuus oli heikentynyt 26 miehen mukaan ja 26 naisen mukaan.

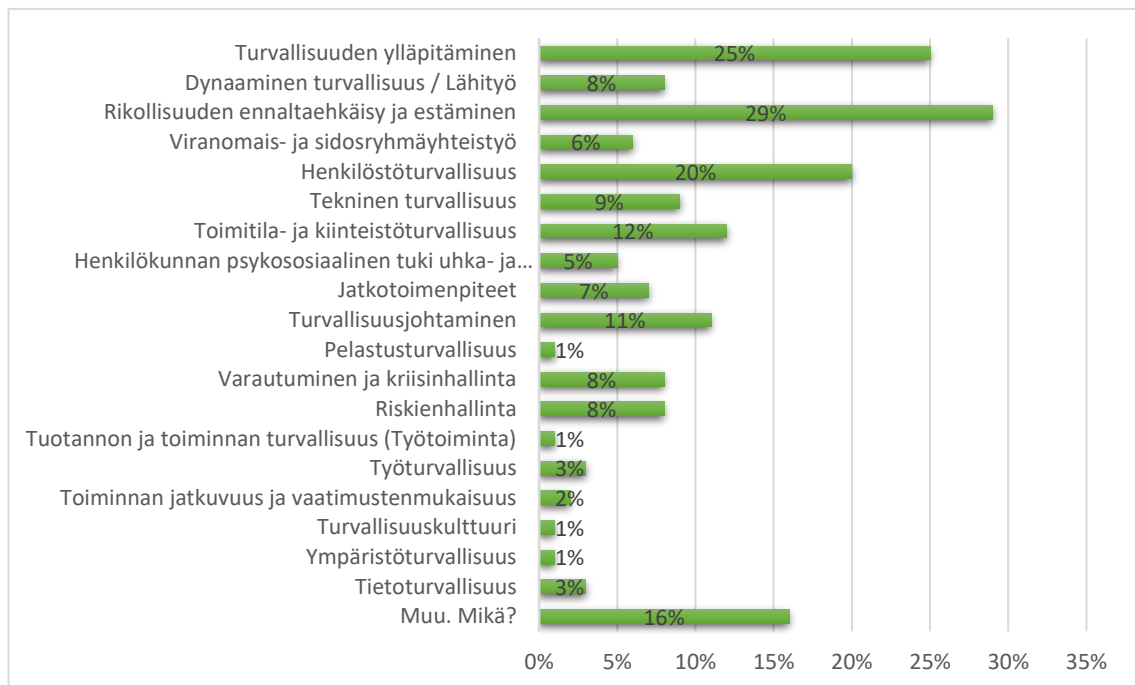
Työturvallisuus oli 18-34 vuotiaista miehistä neljän mukaan heikentynyt, 35-43 vuotiaista seitsemän mukaan ja 44-54 vuotiaista seitsemän mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä kahden mukaan. Naisista 18-34-vuotiaiden mukaan työturvallisuus oli heikentynyt kuuden mukaan, 35-43 vuotiaista kuuden mukaan ja 44-54 vuotiaista kuuden mukaan, sekä 55 vuotta täyttäneistä seitsemän mukaan. Yhteisesti työturvallisuus oli heikentynyt 20 miehen mukaan ja 25 naisen mukaan. Heikentyneistä osa-alueista vastaajien sukupuolen ja ikäluokan mukaan olen tehnyt havainnollistavan kuvion 31.

Kuvio 32: Keskeisimmät heikentyneet osa-alueet työkohteittain

Mielipiteitä merkittävimmistä heikentyneistä osa-alueista työkohteittain on lähes kaikista työkohteista. Seuraavaksi olen selvittänyt suljetun vankilan työkohteittain eniten vastanneet työkohteet suljetussa vankilassa, jotka kokevat heikentyneitä osa-alueita olevan viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön, dynaaminen turvallisuuden/lähityön ja henkilöstöturvallisuus. Eniten KKS eli koulutus ja kuntoutus sektorilla työskentelevistä 20 henkilöstä kertoo viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön heikentyneen ja 22 henkilöä KKS:llä työskentelevistä kertoo dynaamisen turvallisuuden/lähityön heikentyneen, sekä yhdeksän KKS:llä työskentelevistä kertoo henkilöstöturvallisuuden heikentyneen. KKS-sektorin työntekijöistä kahdeksan kertoo työturvallisuuden heikentyneen.

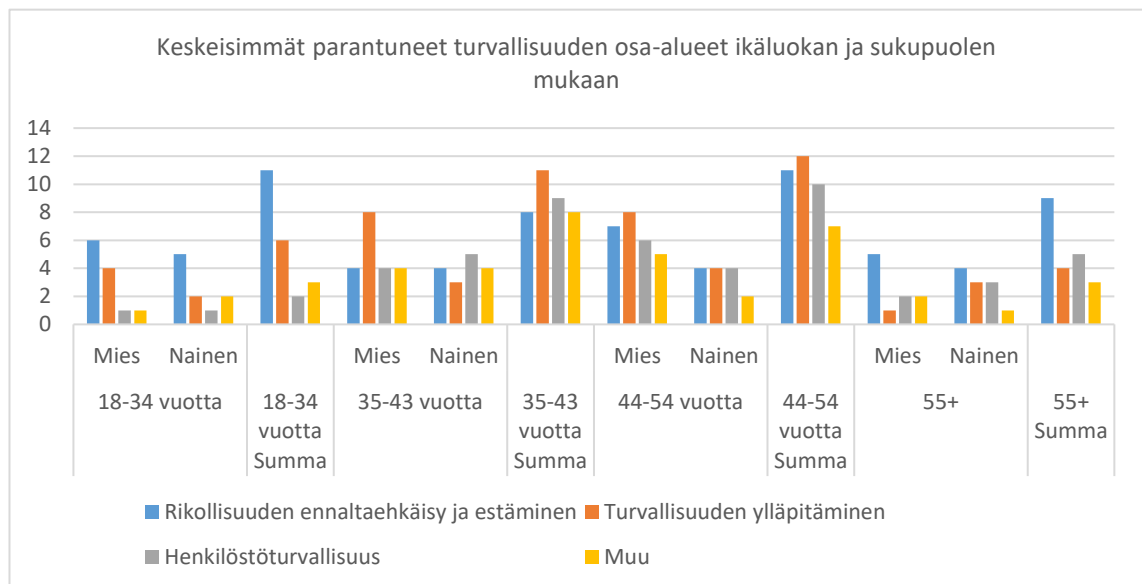
Toisena eniten vastanneista työkohteista oli osasto, joka tarkoittaa vankien asuinosastoja. Osaston vastanneista työntekijöistä yhdeksäntoista kertoo viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön heikentyneen, osaston työntekijöistä dynaaminen turvallisuus/lähityö oli heikentynyt 23 miehestä ja 22 osaston työntekijää kertoo henkilöstöturvallisuuden heikentyneen, sekä työturvallisuuden kertoo heikentyneen 17 osaston työntekijää. Kolmanneksi eniten turvallisuus/tuva työkohteista vastasi heikentäviin osa-alueisiin. Turvallisuus/tuvalle merkittävin heikkeneminen oli viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö, jota vastasi turvallisuudesta/tuvasta 11 henkilöä. Vastanneiden mielipiteiden jakautumisen heikentyneimpien osa-alueitten kesken olen havainnollistanut kuviossa 32.

Kuvio 33: Kokemukset turvallisuuden osa-alueen parantumisesta COVID-19 pandemian aikana (n=133)

Vastaajilta kysyttiin ”koetko jonkin turvallisuuden osa-alueen parantuneen COVID-19 pandemian aikana”. Kyselyyn vastaajista 39 eli 29 % mielestä rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen on parantunut COVID-19 aikana. Myös 33 henkilöä eli 25 % ajattelee turvallisuuden ylläpitämisen parantuneen pandemian aikana. 26 vastaajan eli 20 % mielestä henkilöstöturvallisuus on parantunut. 1-12 % vastaajista ajattelee, että COVID-19 pandemian aikana on parantunut myös muut mainitut turvallisuuden osa-alueet.

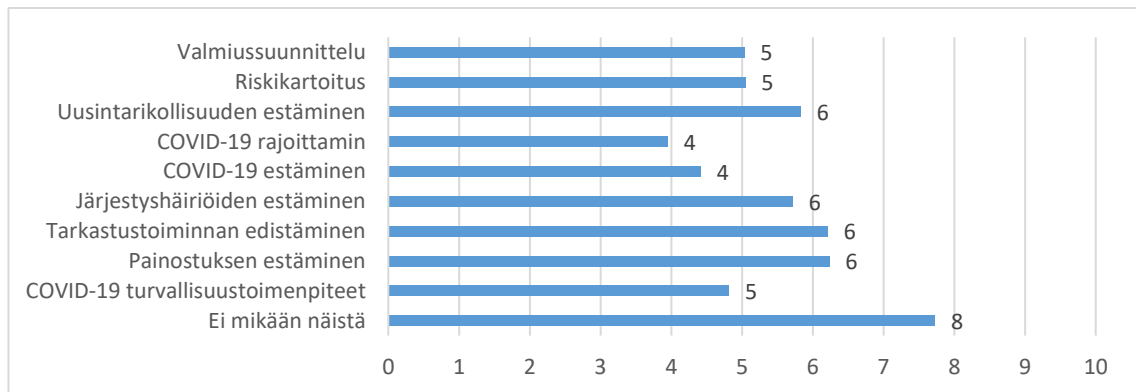
Vastaajista kuitenkin 21 henkilöä eli 16 % kertoo, että ei ole huomannut parannusta tai terveys-turvallisuus on parantunut. Myös käsienspeseminen on vastaajien mukaan parantunut. Rikollisuuden ja ennaltaehkäisy ja estämiseen liittyen vastaajat kertovat, että osastoinnin ja tapaa-misten sekä lomien vähentymisen myötä huumeet ja kama on vähentynyt. Kysymykseen vastanneiden kokonaismäärä oli 133. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 33.

Kuvio 34: Parantuneet turvallisuuden osa-alueet ikäluokan ja sukupuolen mukaan

Vastaajien mielipiteet keskeisimmistä parantuneista osa-alueista analyysin perusteella oli rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen, turvallisuuden ylläpitäminen ja henkilöstöturvallisuus, sekä muu osa-alue. Ikäluokassa 18-34-vuotiaat parantunein osa-alue oli naisten ja miesten mukaan rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Ikäluokassa 35-43-vuotiaat parantunein osa-alue oli turvallisuuden ylläpitäminen ja henkilöstöturvallisuus. Ikäluokassa 44-54-vuotiaat parantunein osa-alue oli turvallisuuden ylläpito ja rikollisuuden ennaltaehkäisy. Muuna osa-alueena vastaajista 34-43 vuotiaista miehistä ja naisista piti terveysturvallisuuden parantuneen. Kuviossa 34 olen havainnollistanut parantuneita osa-alueita kyselytutkimuksen vastanneiden ikäluokkien ja sukupuolen mukaan.

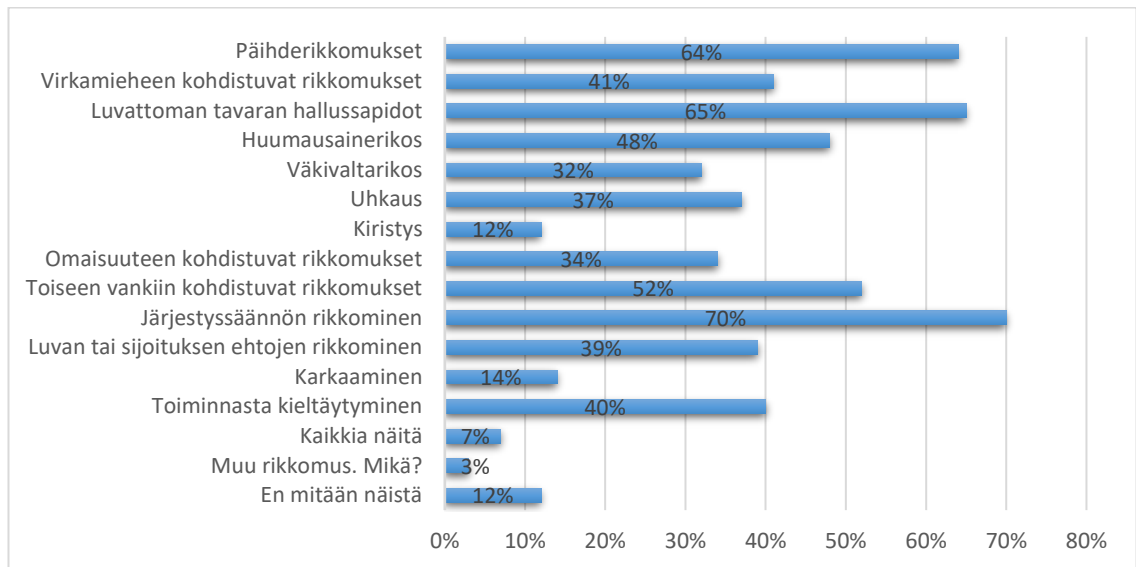
6.3 Ennaltaehkäisy ja turvallisuutta vaarantavat tekijät

Kuvio 35: Ennaltaehkäisevät toimenpiteet, jotka vastaajien mielestä on onnistunut parhaiten COVID-19 pandemian aikana (n=149)

Kyselyyn vastanneilta kysyttiin ”mitkä seuraavista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä on mielestänne onnistunut parhaiten COVID-19 pandemian aikana”. Kyselyyn vastanneet ovat asettaneet vaihtoehdot onnistuneisuuden mukaan paremmuusjärjestykseen asteikolla 1-10. Kyselyn vastanneista 64 % on arvottanut alhaisimmaksi ”ei mikään näistä” vastauksen. Parhaiten onnistuneisuuden mukaan vastaajat ovat arvottaneet COVID-19 rajoittamisen, joka on 26,9 % vastaajista. Vastaajista 24 % ajattelee, että COVID-19 rajoittaminen on onnistunut toiseksi parhaiten.

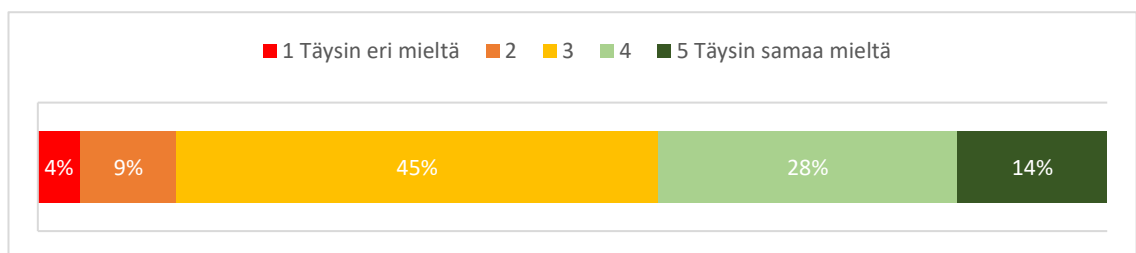
Vastanneista 14,8 % on merkinnyt, että COVID-19 estäminen on onnistunut parhaiten. 22 % vastanneista on merkinnyt, että COVID-19 turvallisuustoimenpiteet ovat kolmanneksi parhaiten onnistunut. Neljänneksi parhaiten on vastaajista 23 % mukaan onnistunut valmiussuunnittelu. Myös 20 % vastanneista on kertonut valmiussuunnittelun olleen viidenneksi onnistunein ja vastanneista 18 % mukaan riskikartoituksen olleen onnistuneisuus järjestyksessä viides. Taulukosta todettakoon, että kaikki ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat onnistuneet jossain määrin. Kysymyksen vastanneiden kokonaismäärä oli 149. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 35.

Kuvio 36: COVID-19 pandemian aikana kohdatut vankilan turvallisuutta vaarantavat teot vankilan työtehtävissä (n=161)

Vastaajilta kysyttiin ”oletko kohdannut COVID-19 pandemian aikana vuonna 2019-2021 seuraavia vankilan turvallisuutta vaarantavia tekoja vankilan työtehtävissäsi”. Kysymykseen vastanneista 70 % kertoo kohdanneensa pandemian aikana järjestyssäännön rikkomisia ja 65 % kertoo kohdanneensa luvattoman tavaran hallussapitoa, sekä 64 % vastanneista kertoo myös kohdanneensa päihderikkomuksia. Vastaajista myös 12-52 % kokee kohdanneensa muita rikkomuksia. Kyselyyn vastanneista 12 % ei ole kohdannut mitään näistä ja 7 % vastanneista kertoo kohdanneensa kaikkia näitä turvallisuutta vaarantavia tekoja.

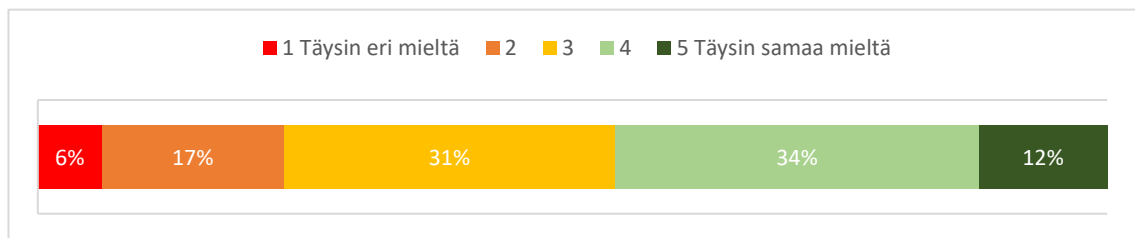
Vastaajista 66 % kertoo järjestyksirikkomuksen tekijöille seuranneen kurinpitörangaistus ja 9 % kertoo tekijöille seuranneen rikosilmoitus. Vastanneista 22 % ei osaa sanoa tapahtuneesta johtunutta seurausta. Vastaajista 141 eli 85 % ei ole tehnyt uhka- tai vaaratilanneilmoitusta COVID-19 pandemian aikana, mutta 13 % vastaajista kertoo tehneensä uhka- ja vaaratilanneilmoituksen. Kolme vastaajaa kertoo tehneensä useita ilmoituksia. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 161. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 36.

Kuvio 37: Nykytilanne COVID-19 pandemian aikaisista vaikutuksista vankilan turvallisuuteen on hyvä (n=163)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni nykytilanne COVID-19 pandemian aikaisista vaikutuksista van-
kilan turvallisuuteen on hyvä”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri
mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus
5 täysin samaa mieltä.

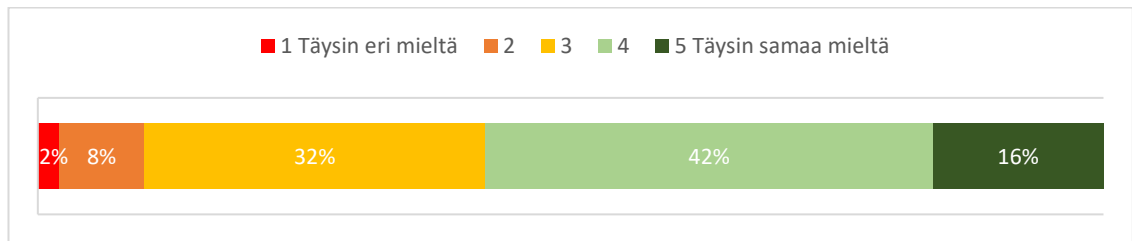
Vastaajista 74 eli 45 % eivät ole samaa eikä erimieltä (3) hyvästä pandemia turvallisuudesta. 28
% vastaajista kertoo olevansa melko samaa mieltä (4), että pandemia turvallisuus on tällä het-
kellä hyvä. 14 % vastaajista taas kertovat olevansa samaa mieltä (5), että tällä hetkellä pande-
mia turvallisuuden olevan hyvä. Täysin eri mieltä (1) vastaajista oli 4 % ja jokseenkin eri mieltä
(2) vastaajista oli 9 %. Keskiarvona vastaajat eivät olleet samaa tai eri mieltä (3). Kysymykseen
vastanneiden kokonaislukumäärä oli 163. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon
37.

Kuvio 38: COVID-19 pandemian turvallisuustoimenpiteistä riittävästi neuvontaa (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”COVID-19 pandemian turvallisuustoimenpiteistä on ollut riittävästi neu-
vontaa”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri
eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

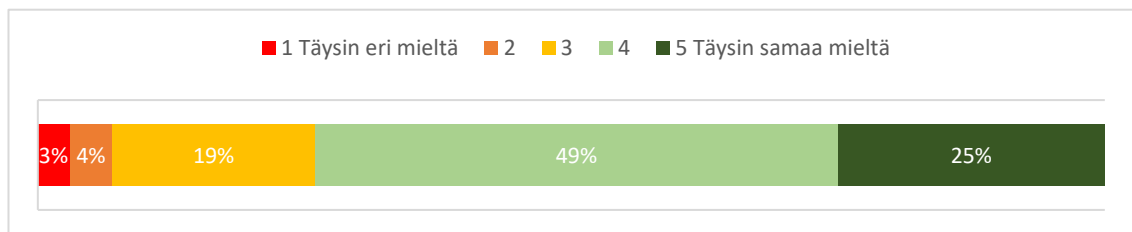
Kysymykseen vastanneista 51 henkilöä eli 31 % ei ole samaa eikä eri mieltä (3) COVID-19 tur-
vallisuustoimenpiteiden neuvonnan riittävydestä. Vastaajista kuitenkin 56 eli 34 % kertoo jok-
seenkin olleen samaa mieltä (4), että neuvontaa on ollut riittävästi COVID-19 pandemian tur-
vallisuustoimenpiteistä. 12 % vastaajista on täysin samaa mieltä (5), että turvallisuustoimenpi-
teistä on ollut riittävästi neuvontaa. 10 henkilöä eli 6 % on täysin eri mieltä (1) neuvonnan
riittävydestä. Keskiarvoltaan vastaajat olivat ei eri mieltä eikä samaa mieltä (3). Kysymykseen
vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon
38.

Kuvio 39: Vankilan turvallisuudentoimenpiteissä onnistuminen COVID-19 pandemian aikana (n=165)

Vastaajilta kysyttiin ”vankilan turvallisuudentoimenpiteissä onnistuttu COVID-19 pandemian aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Vastaajista 69 eli 42 % kertoo olleensa jokseenkin samaa mieltä (4), että vankilan turvallisuustoimenpiteissä on onnistuttu COVID-19 aikana. 16 % vastaajista kertoo olleensa täysin samaa mieltä (5), että turvallisuustoimenpiteissä on onnistuttu COVID-19 aikana, mutta kuitenkin 10 % on ollut täysin tai jokseenkin eri mieltä, että turvallisuustoimenpiteet ovat olleet riittäviä. Keskiarvoltaan vastaajat ovat vastanneet olleensa jokseenkin samaa mieltä (4). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 39.

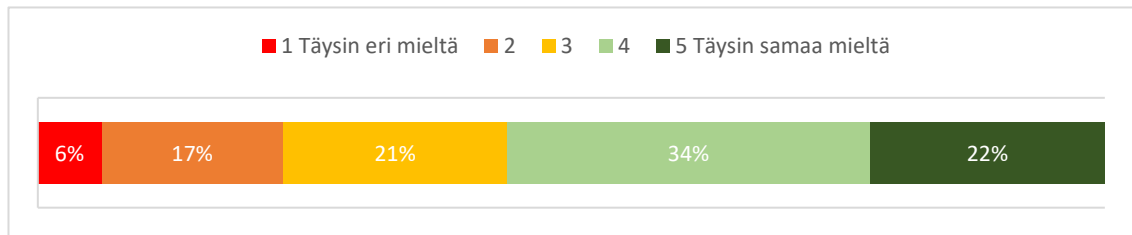

Kuvio 40: Turvallisuustoimenpiteiden riittävyys COVID-19 pandemian estämiseksi tai rajoittamiseksi suljetussa vankilassa (n=165)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni turvallisuustoimenpiteitä on tehty riittävästi COVID-19 pandemian estämiseksi tai rajoittamiseksi suljetussa vankilassa”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista 25 % on ollut samaa mieltä (5) ja 49 % on ollut jokseenkin samaa mieltä (4), että turvallisuustoimenpiteitä on tehty riittävästi COVID-19 pandemian estämiseksi tai rajoittamiseksi suljetussa vankilassa. Mutta vain 19 % ei ole ollut samaa tai eri mieltä (3) ja 4 % on ollut jokseenkin samaa mieltä (2) ja 3 % täysin eri mieltä (1). Keskiarvoltaan vastaajat ovat

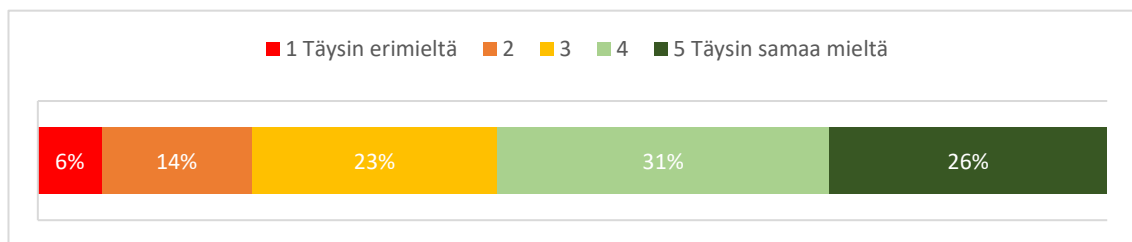
vastanneet olleensa jokseenkin samaa mieltä (4). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 40.

Kuvio 41: Poistumislupien eväämisen riittävyys turvallisuuden ylläpitämisen keinona COVID-19 pandemian aikana (n=165)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni poistumislupien evääminen on ollut riittävä keino turvallisuuden ylläpitämiseksi COVID-19 pandemian aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

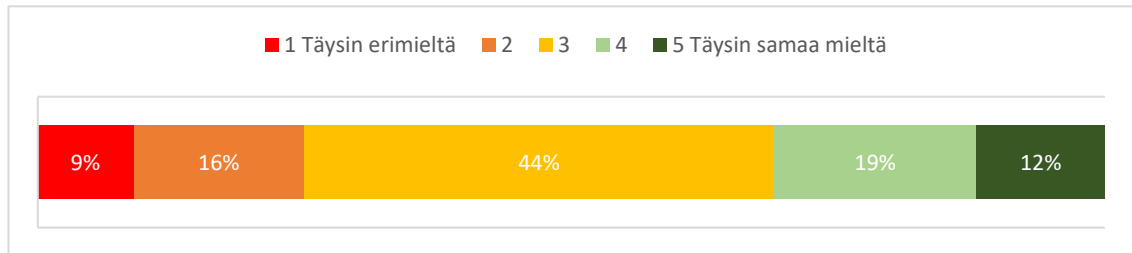
Kyselyyn vastanneista 36 eli 22 % ovat samaa mieltä (5), että poistumislupien evääminen on ollut riittävä keino turvallisuuden ylläpitämiseksi COVID-19 pandemian aikana. 56 henkilöä eli 34 % on jokseenkin samaa mieltä (4). 21 % ei ole samaa eikä eri mieltä (3). 17 % on jokseenkin eri mieltä (2) ja 6 % on täysin eri mieltä (1). Keskiarvoltaan vastanneet olivat jokseenkin samaa mieltä (4). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 41.

Kuvio 42: Vankien painostuksen vähentyvyys rajoitettaessa poistumisluvat ja tapaamiset COVID-19 aikana (n=165)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni COVID-19 aikaiset rajoitukset vankilassa kohdistuen poistumislupiin ja tapaamisiin on osaltaan vähentänyt vankien painostusta”. Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni COVID-19 aikaiset rajoitukset vankilassa kohdistuen poistumislupiin ja tapaamisiin on osaltaan vähentänyt vankien painostusta”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

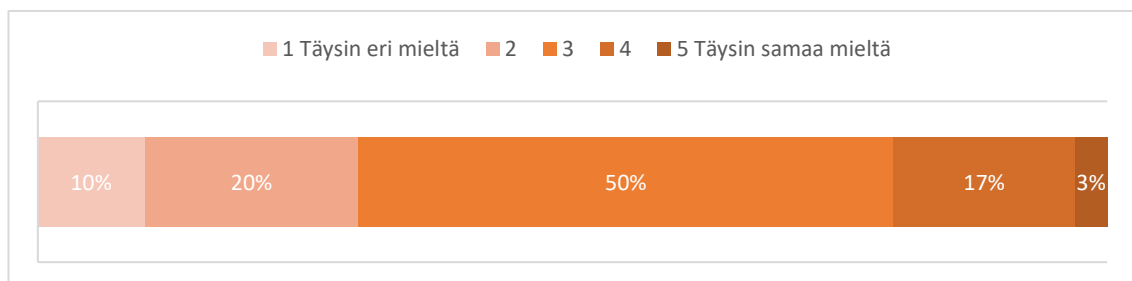
Kyselyyn vastanneista 43 eli 26 % oli täysin samaa mieltä (5), että rajoitukset vankilassa kohdistuen poistumislupiin ja tapaamisiin on osaltaan vähentänyt vankien välistä painostusta, sekä 31 % vastaajista ovat olleet jokseenkin samaa mieltä (4). 23 % vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä (3). 14 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä (2) ja 6 % oli täysin eri mieltä (1). Keskiarvoltaan vastanneet ovat olleet jokseenkin samaa mieltä (4). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 42.

Kuvio 43: Vankilaan saapuneiden lähetysten tarkastamisessa riittävä aika COVID-19 rajoitusten aikana (n=163)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni vankilaan saapuneiden lähetysten tarkastamiseen on ollut riittävästi aikaa COVID-19 rajoitusten aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

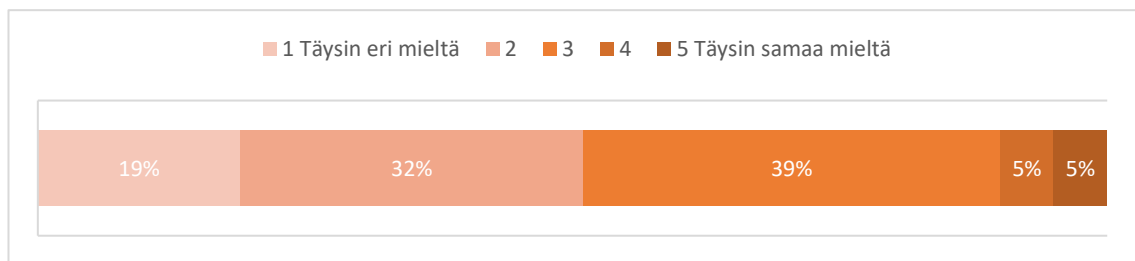
Kyselyyn vastanneista 44 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että COVID-19 rajoitusten aikana olisi ollut riittävästi aikaa saapuneiden lähetysten tarkastamiselle mutta kuitenkin 19 % on ollut jokseenkin (4) ja 12 % täysin samaa mieltä (5), että aikaa on ollut riittävästi. Mutta taas 9 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) ja 16 % jokseenkin eri mieltä (2) ajan olleen riittävä lähetysten tarkastamiseen COVID-19 pandemian aikana. Keskiarvoltaan vastaajat ovat ei samaa eikä eri mieltä (3). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 163. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 43.

Kuvio 44: Järjestysrikkomusten lisääntyneisyys vankilassa COVID-19 aikana (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni järjestysrikkomukset ovat vankilassa lisääntyneet COVID-19 aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

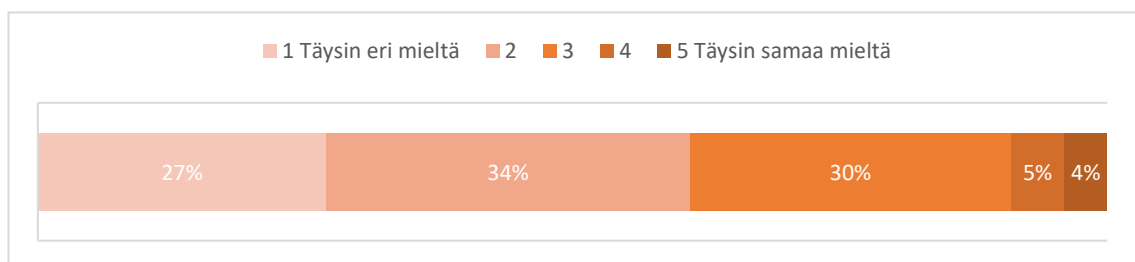
Kyselyyn vastanneista 50 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että COVID-19 järjestysrikkomukset ovat vankilassa lisääntyneet COVID-19 aikana mutta kuitenkin 17 % on ollut jokseenkin (4) tai 3 % täysin samaa mieltä (5), että järjestysrikkomukset ovat lisääntyneet. Mutta taas 20 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 10 % jokseenkin eri mieltä (2) järjestysrikkomusten lisääntymisestä pandemian aikana. Keskiarvoltaan vastaajat ovat ei samaa eikä eri mieltä (3). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 44.

Kuvio 45: COVID-19 aikana vankilasta löytyneiden huumeiden lisääntyvyys (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni huumeiden löytyminen vankilasta on lisääntynyt COVID-19 aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

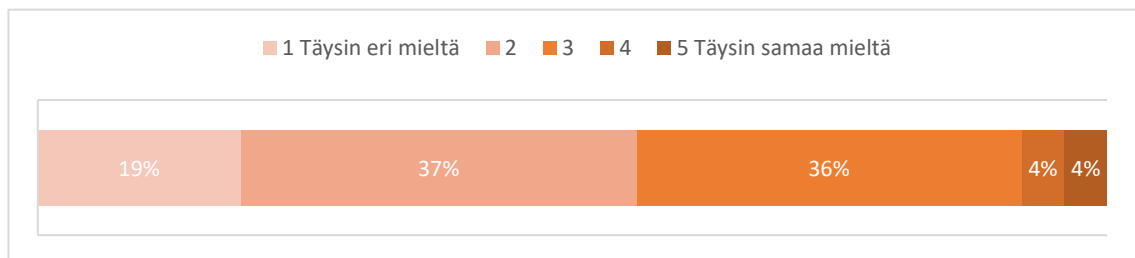
Kyselyyn vastanneista 39 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että huumeiden löytyminen vankilasta on lisääntynyt COVID-19 aikana mutta kuitenkin 5 % on ollut jokseenkin (4) tai 5 % täysin samaa mieltä (5), että löydökset ovat lisääntyneet. Mutta taas 19 % ja ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 32 % jokseenkin eri mieltä (2) huumeiden löytymisen lisääntyneen pandemian aikana. Keskiarvoltaan vastaajat ovat jokseenkin eri mieltä (2). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 45.

Kuvio 46: COVID-19 aikana vuosina 2019-2021 huumeiden käytön lisääntyminen ja saatavuus vankilassa (n=163)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni COVID-19 aikana vuosina 2019-2021 vankiloissa käytetään enemmän huumeaineita ja niitä on saatavilla enemmän kuin koskaan aikaisemmin”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

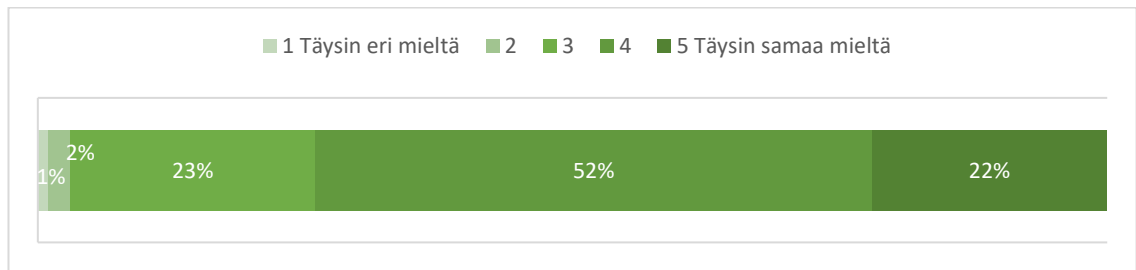
Kyselyyn vastanneista 30 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että COVID-19 aikana vuosina 2019-2021 vankiloissa käytetään enemmän huumeaineita ja niitä on saatavilla enemmän kuin koskaan aikaisemmin mutta kuitenkin 5 % on ollut jokseenkin (4) tai 4 % täysin samaa mieltä (5), että COVID-19 aikana vankiloissa käytetään enemmän huumeaineita ja niitä on enemmän saatavilla kuin aikaisemmin. Mutta taas 27 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 34 % jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat ovat jokseenkin eri mieltä (2). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 163. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 46.

Kuvio 47: Huumeista johtuvien järjestysrikkomusten lisääntyneisyys COVID-19 pandemian aikana (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni huumeista johtuvat järjestysrikkomukset ovat lisääntyneet COVID-19 pandemian aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

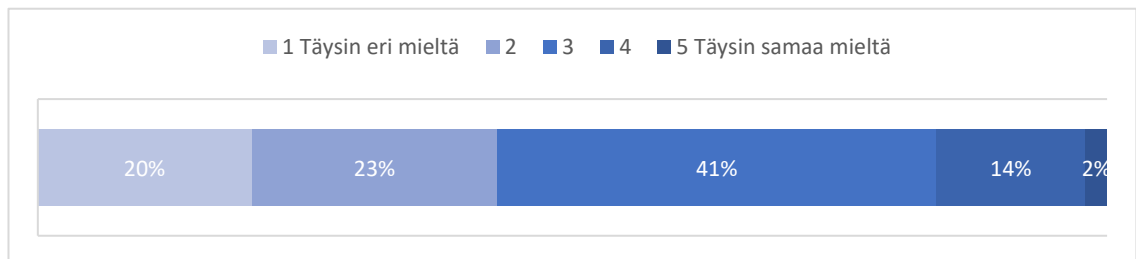
Kyselyyn vastanneista 36 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että mielestäni huumeista johtuvat järjestysrikkomukset ovat lisääntyneet COVID-19 pandemian aikana mutta kuitenkin 4 % ja on ollut jokseenkin (4) tai 4 % täysin samaa mieltä (5), että huumeista johtuvat järjestysrikkomukset ovat lisääntyneet. Mutta taas 19 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 37 % jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat ovat jokseenkin eri mieltä (2). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 47.

Kuvio 48: Rajoitustoimenpiteiden tehokkuus COVID-19 pandemian aikana vuosina 2019-2021 (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni rajoitustoimenpiteet ovat tehonneet COVID-19 pandemian aikana vuosina 2019-2021”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista 23 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että rajoitustoimenpiteet ovat tehonneet COVID-19 pandemian aikana vuosina 2019-2021 mutta kuitenkin 52 % on ollut jokseenkin (4) tai 22 % täysin samaa mieltä (5), että rajoitustoimenpiteet ovat tehonneet. Mutta taas 1 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 2 % jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat ovat jokseenkin samaa mieltä (4). Kysymyksen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 48.

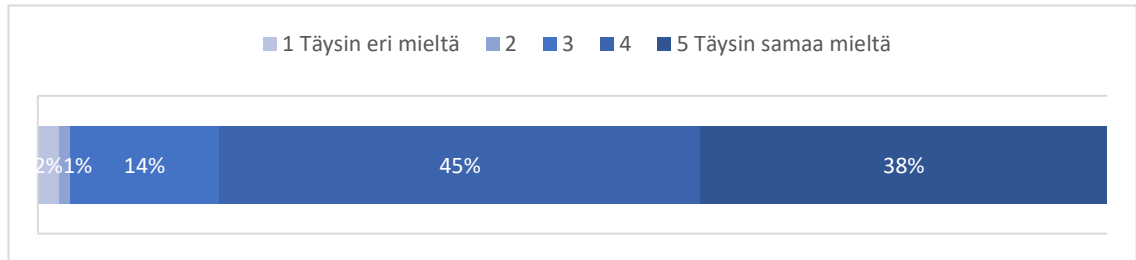

Kuvio 49: Mielestäni tarkastustoiminta on lisääntynyt vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana?

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni tarkastustoiminta on lisääntynyt vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista 41 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että tarkastustoiminta on lisääntynyt vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana mutta kuitenkin 14 % on ollut jokseenkin (4) tai 2 % täysin samaa mieltä (5), että tarkastustoiminta on lisääntynyt. Mutta taas 20 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 23 % jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat ovat

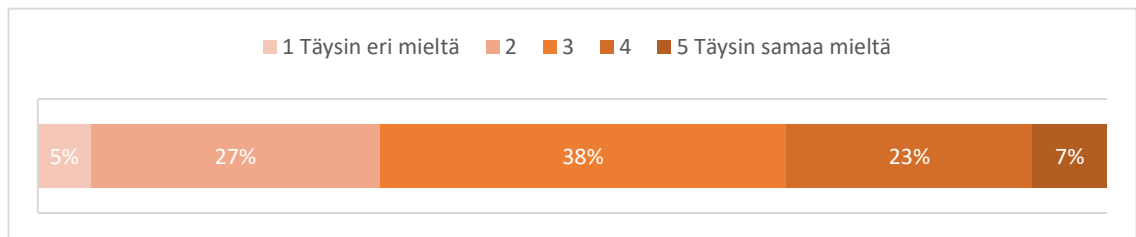
jokseenkin eri mieltä (2). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 49.

Kuvio 50: Suljetun vankilan osastoinnin merkitys COVID-19 pandemian rajoitustoimenpiteenä (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni suljetun vankilan osastoinnilla on ollut merkitystä COVID-19 pandemian rajoitustoimenpiteenä”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista 14 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että suljetun vankilan osastoinnilla on ollut merkitystä COVID-19 pandemian rajoitustoimenpiteenä mutta kuitenkin 45 % ja 38 % on ollut jokseenkin (4) tai täysin samaa mieltä (5), että vankilan osastoinnilla on ollut merkitystä. Mutta taas 2 % ja 1 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat ovat jokseenkin samaa mieltä (4). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 50.

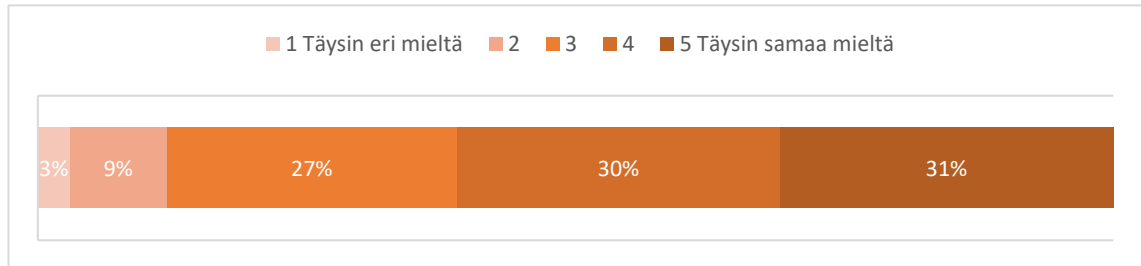

Kuvio 51: Vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemia ongelmana suljetun vankilan turvallisuudessa (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemia on aiheuttanut ongelmia suljetun vankilan turvallisuuteen”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista 38 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), että vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemia on aiheuttanut ongelmia suljetun vankilan turvallisuuteen mutta kuitenkin 23 % on

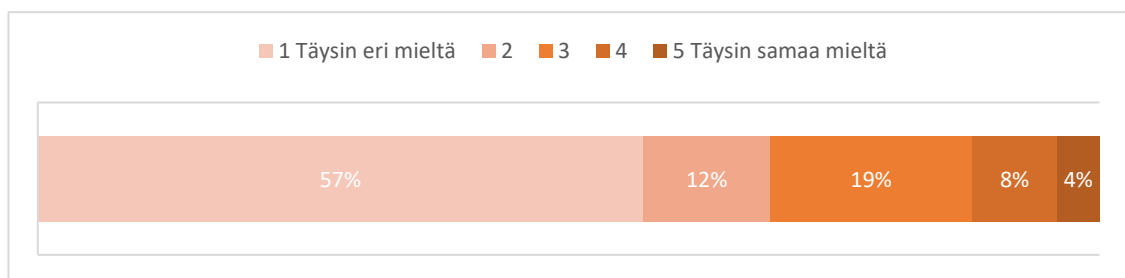
ollut jokseenkin (4) tai 7 % täysin samaa mieltä (5), että pandemia on aiheuttanut ongelmia. Mutta taas 5 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 27 % jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat eivät ole samaa eikä eri mieltä (3). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 51.

Kuvio 52: Vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana suljetun vankilan turvallisuuden vaatimukset henkilöstöresursseista

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana on suljetun vankilan turvallisuus vaatinut lisää henkilöstöresursseja”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista 27 % ei ollut samaa eikä eri mieltä (3), mutta kuitenkin 30 % on ollut jokseenkin (4) tai 31 % täysin samaa mieltä (5), että pandemian aikana turvallisuus on vaatinut lisää henkilöstöresursseja. Mutta taas 3 % ovat olleet täysin eri mieltä (1) tai 29 % jokseenkin eri mieltä (2). Keskiarvoltaan vastaajat ovat jokseenkin samaa mieltä (3). Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 163. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 52.

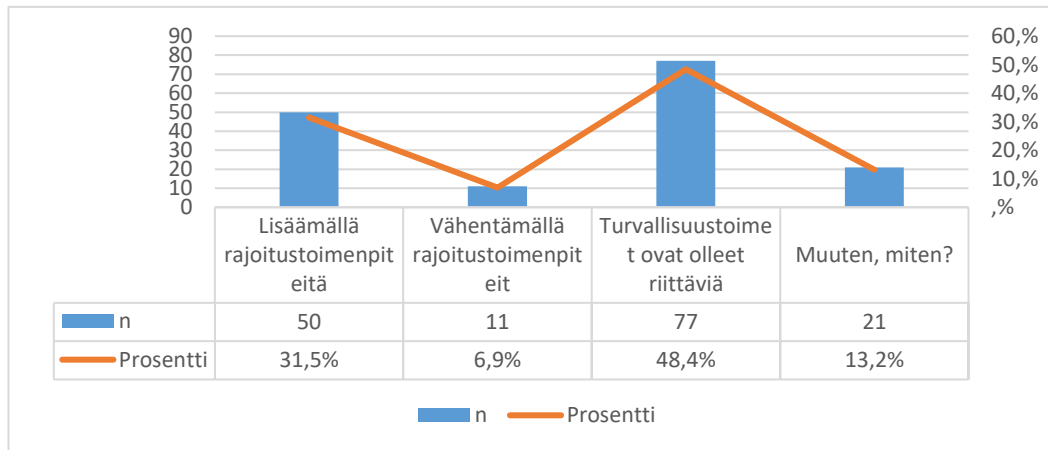

Kuvio 53: Alan vaihdon harkitseminen COVID-19 aikaisten rajoitusten vaikutuksesta

Vastaajilta kysyttiin ”olen harkinnut alan vaihtoa COVID-19 aikaisten rajoitusten takia”. Vastausvaihtoehto 1 täysin eri mieltä, vastaus 2 jokseenkin eri mieltä, vastaus 3 ei eri eikä samaa mieltä ja vastaus 4 jokseenkin samaa mieltä, sekä vastaus 5 täysin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneilta kysyttiin, että ovatko he harkinneet alan vaihtoa COVID-19 aikaisten rajoitusten takia ja vastanneista 94 eli 57 % oli täysin eri mieltä (1) ja 20 eli 12,1 % vastanneista

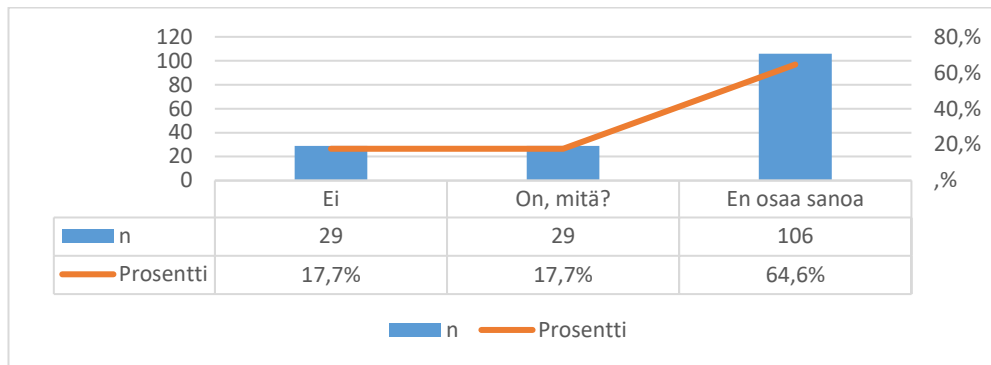
kertoo, että on jokseenkin eri mieltä (2), sekä 32 eli 19,4 % kertoo, ettei ole samaa eikä eri mieltä (3). Kuitenkin 13 eli 7,9 % sanoo olevansa jokseenkin samaa mieltä (4) ja vain 6 eli 3,6 % vastaa olleensa täysin samaa mieltä (5) ja harkitsevansa rajoitusten takia alan vaihtoa. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 165. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 53.

Kuvio 54: COVID-19 aikaisen turvallisuuden kehittäminen suljetussa vankilassa (n=159)

Vastaajilta kysyttiin ”mielestäni kehittäisin COVID-19 aikaista turvallisuutta suljetussa vankilassa?”. Vastaajilta kysyttäessä, että miten COVID-19 aikaista turvallisuutta suljetussa vankilassa voitaisiin kehittää niin 77 eli 48,4 % vastasi turvallisuustoimenpiteiden olleen riittäviä. Kuitenkin 50 eli 31,5 % vastasi, että COVID-19 aikaista turvallisuutta voisi kehittää lisäämällä rajoitustoimenpiteitä, sekä vastanneista 11 eli 6,9 % oli sitä mieltä, että turvallisuustoimenpiteitä vähentämällä turvallisuutta voitaisiin kehittää. 21 eli 13,2 % kyselyyn vastanneista kertoi, että turvallisuutta voitaisiin kehittää muuten.

Vastanneiden mukaan turvallisuutta voisi kehittää muun muassa siten, että rajoitukset tulisi pitää nykyisellään, koulutettua henkilökuntaa tulisi lisätä, sekä tiedon kulkua ja toimenpiteitä tulisi selkeyttää esimerkiksi THL:n koulutuksilla suojautumisesta. Lisäksi vastaajien mukaan suojavälineiden käyttö tulisi olla pakollisista henkilökunnalla, että vangeilla. Vastaajien mukaan karanteeniosasto tulisi olla erillinen ja osastointi tulisi koskea vankeja, että henkilökuntaa. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 159. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 54.

Kuvio 55: Vankilassa suoritettu tai suunniteltu COVID-19 pandemian palautumistoimenpiteitä (n=164)

Vastaajilta kysyttiin ”onko vankilassasi suoritettu tai suunniteltu COVID-19 pandemiasta palautumistoimenpiteitä”. Vastanneista 106 eli 64 % vastasi ”ei osaa sanoa”, että onko vankilassa suoritettu tai suunniteltu COVID-19 pandemiasta palautumistoimenpiteitä. Kuitenkin 29 eli 17,7 % kertoo, ettei niitä ole ja sama 29 eli 17,7 % kertoo, että palautumistoimenpiteitä on suoritettu tai suunniteltu. Palautumistoimenpiteitä vastanneiden kertomuksen mukaan on suoritettu esimerkiksi suunnitelmia luomalla, siirtymistä vaiheittain normaaliin, toimintoja palautetaan ja turvallisuusohjeita päivitetään tilanteen mukaan, osastointia on muokattu, seurataan Keskushallinnon ohjeistuksia, sekä THL:n ja Suomen hallituksen linjauksista, sekä perhetapaamiset ja tapaamiset, että poistumisluvat ovat jo käytössä. Kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärä oli 164. Kysymyksen tulokset olen havainnollistanut kuvioon 55.

6.4 COVID-19 ilmiönä suljettujen vankiloiden turvallisuudessa

Mitä muutoksia tai vaikutuksia suljetun vankilan turvallisuuteen on tullut COVID-19 aikana?

Kyselyyn vastanneilta pyydettiin vapaamuotoisesti kertomaan muutoksia tai vaikutuksia vankilan turvallisuuteen kolmella kysymyksellä. Vastaajilta kysyttiin vapaa muotoisena kysymyksenä ensimmäisenä ”mitä muutoksia tai vaikutuksia suljetun vankilan turvallisuuteen on tullut COVID-19 aikana”. Vastaajat kertovat, että huumeiden esiintyvyys vankilan sisällä on vähentynyt, mutta huumeet tavara-, että postilähetysten sisällä on lisääntynyt. Huumeiden saatavuuden vaikeutuminen taas on vaikuttanut omatekoisten, kuten kiljun käytön kasvuun. Suljettujen vankiloiden osastointien tiukentaminen on vaikuttanut vastaajien mukaan COVID-19 pandemian aikana. Osastointeja on COVID-19 pandemian myötä erilaisia, kuten karanteeniosasto, avoimet osastot, korona osasto ja tulo-osasto. Rajoitukset ja tapahtumat ovat rajattu osastoittain tapahtuvaksi.

Osastointi on kuitenkin vastaajien mukaan työlästä ja työaika lisäävää, sekä tarkastustoiminta on vähentynyt. Turvallisuustoimenpiteiden tiukentaminen yleensäkin vankilassa on vastaajien

mukaan vaatinut lisää henkilöstöresursseja. Järjestysrikkomukset ovat myös vastaajien mukaan vähentyneet ja vankila on tuntunut vastaajienkin mielestä vankilalta. Vastaajien mukaan, rajoitukset ovat myös kasvattaneet jännitteitä vankiyhteisössä ja lisännyt epäoikeudenmukaisuuden tunnetta. Myös vankien psyykinen hyvinvointi on ollut vastaajien mielestä COVID-19 rajoitusten takia heikkenemässä. COVID-19 pandemia on myös vastaajien mukaan lisännyt käsihygieniää ja maskien käyttöä. Lupia on evätty koronaperusteilla, jotka ovat lisänneet laitosturvallisuutta.

Miten COVID-19 on vaikuttanut turvallisuuteen suljetussa vankilassa?

Vastaajilta kysyttiin toisena vapaamuotoisesti ”miten COVID-19 on vaikuttanut turvallisuuteen suljetussa vankilassa”. Suljetussa vankilassa vastaajien mukaan huumausaineiden vähentymisen lisäksi turvallisuuteen on vaikuttanut dynaamisenturvallisuuden heikentyminen. Vangit ovat ärtyneimpiä lupien kieltämisestä ja omaisten näkemisen vähäisyydestä. Jotkut vastaajat kertoivat vankien keksineen uusia keinoja päihtymystilan saamiseksi, vaikka päihdyttävien aineiden saanti poistumisluvilta ja tapaamisista on estynyt.

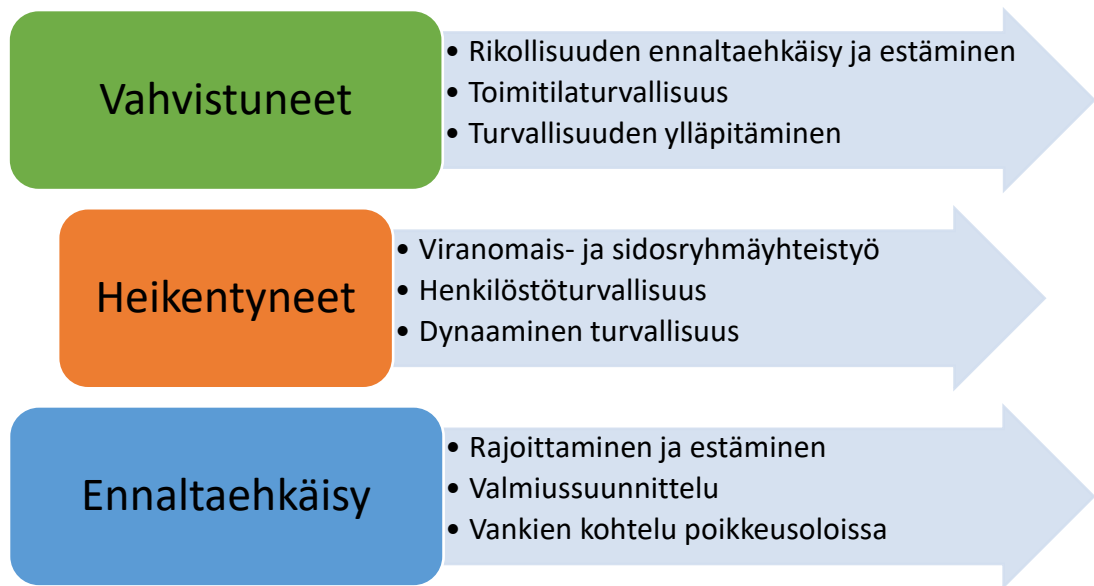
Koetko COVID-19 aikana tehdyt ennaltaehkäisevät turvallisuudentoimenpiteet riittäviksi suljetussa vankilassa?

Vastaajilta kysyttiin kolmannessa vapaamuotoisessa kysymyksessä ”koetko COVID-19 aikana tehdyt ennaltaehkäisevät turvallisuudentoimenpiteet riittäviksi suljetussa vankilassa”. Suurin osa vastanneista kokee tehdyt ennaltaehkäisevät toimet riittäneen. COVID-19 taudin estäminen on monen vastaajan mielestä onnistunut, koska tartunnat eivät ole levinneet vankiloissa. Vastaajien mielestä vangeiltakin olisi tärkeää velvoittaa suojautumista suojavälinein. Vastaajan mielestä turvallisuustoimenpiteet olisi voineet olla johtotasolta nopeampia ja päättäväisempiä. Henkilöstöressurssin pula on myös koettu ennaltaehkäisyn heikentävänä tekijänä. Yksittäisen vastaajan mukaan työtilat eivät ole olleet sen kaltaisia, että turvavälejä olisi voitu noudattaa.

Tuleeko mieleen muuta COVID-19 pandemian vaikutuksista suljetun vankilan turvallisuuteen?

Vastaajilta kysyttiin neljännessä ja viimeisessä vapaamuotoisessa kysymyksessä ”tuleeko mieleen muuta COVID-19 pandemian vaikutuksista suljetun vankilan turvallisuuteen”. Vastaaja kertoo, että rajoitustoimenpiteitä vastaisuudessa tehtäessä tulisi olla kohdennetusti tarjolla jakamiseen ja psyykkiseen hyvinvoinnin vahvistamiseen liittyviä palveluita. Lisäksi olisi huomioitava vankien yhteydenpito läheisiinsä. Vastaajan mielestä yhdensuuntainen sekä ohjeistusten noudattaminen korostui. Kaiken kaikkiaan COVID-19 pandemian vaikutukset lisäsivät turvallisuuden tunnetta. Koronanyrkki-toiminta kehittyi erinomaisesti vastaajien mukaan. Vastaaja kertoo, että lähityötä on voitava tässäkin tilanteessa tehdä, jotta vangit pääsevät puhumaan ahdistuksistaan.

7 Johtopäätökset

Kuvio 56: Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä olleet ”miten COVID-19 on vaikuttanut turvallisuuden Rikosseuraamuslaitoksen suljetuissa vankiloissa” ja ”onko COVID-19 ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettu riittäviksi suljetussa vankiloissa” selvisivät suunnitellusti tutkimuksen aikana. Johtopäätöksissä havaitut poikkeamat ovat osaksi osana Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksia. Havaittuja vahvistuneita osa-alueita olivat rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen, toimitilaturvallisuus ja turvallisuuden ylläpitäminen.

Havaittuja heikentyneitä keskeisimpiä osa-alueita olivat viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö, henkilöstöturvallisuus ja dynaaminen turvallisuus. Ennaltaehkäisevinä toimenpiteinä havaittiin olleen oleellisina osa-alueina rajoittaminen ja estäminen, valmiussuunnittelu, sekä vankien kohtelu poikkeusoloissa. Kuviossa 56 olen havainnollistanut osa-alueet.

7.1 COVID-19 pandemian vahvistavia ja heikentäviä vaikutuksia

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli ”miten COVID-19 on vaikuttanut turvallisuuteen Rikosseuraamuslaitoksen suljetuissa vankiloissa”. Turvallisuuteen havaittiin keskeisimmiksi vaikutuksiksi Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksen (2015) mukaiset osa-alueet, jotka ovat viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö, rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen, toimitilaturvallisuus, henkilöstöturvallisuus ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä dynaaminen turvallisuus.

Kyselytutkimuksen perusteella käy ilmi, että turvallisuuden osa-alueista heikentyi COVID-19 aikana eniten viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö, joka on mainittu Rikosseuraamuslaitoksen tur-

vallisuuslinjauksissa. Linjauksen toteutumattomuus voi vaikuttaa laajasti ja merkittävästi Rikosseuraamuslaitoksen keskeisimpiin sidosryhmiin ja yhteistyötahoihin, kuten perheenjäseniin, sekä tiedon välittäjiin. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 21.)

Henkilökunnalle tehdyn kyselytutkimuksen mukaan viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön heikentyminen on vaikuttanut eniten 18-43 vuotiaisiin naisiin, sekä 44-54 vuotiaisiin miehiin. Osa-alue on ollut myös KKS-sektorin ja osaston henkilökuntien mukaan heikentynein turvallisuuden osa-alue COVID-19 pandemian aikana. Tilastojen mukaan vankien tapaamiset ja poistumisluvat ovat vähentyneet tuhansilla vuodesta 2020, jotka voivat myös vaikuttaa viranomais- ja sidosryhmäyhteistyöhön (Keskushallintoyksikkö 2021d). Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuden ja valvontatyön ulkoisen arvioinnin mukaan viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö on ollut myös tarkastelun kohteena, jolloin on havaittu kehitettävää (Paasonen 2021, 103-108).

COVID-19 aikaisena pandemian vaikutuksena voi myös havaita rikollisuuden ennaltaehkäisyn ja estämisen, joka on myös mainittu Rikosseuraamuslaitoksen laatimissa turvallisuuslinjauksissa. Kyselytutkimuksen perusteella COVID-19 aikana turvallisuuden osa-alueista on parantunut eniten rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen. Huumeusaineita ei vastanneiden mukaan käytetty COVID-19 aikana enemmän ja niitä ei ole ollut saatavilla enempää kuin aikaisemmin. Kyselytutkimuksen vastanneiden mukaan huumeiden löytyminen vankilasta on jokseenkin lisääntynyt, koska saapuva tavara tai posti on ollut ainoa keino huumeiden kuljettamiseen vankilaan.

Pääosan vastaajien mielestä huumeista johtuvat järjestysrikkomukset eivät ole lisääntyneet. Vastaajien mukaan huumeiden saatavuuden vaikeutuminen taas on vaikuttanut omatekoisten aineiden, kuten kiljun käytön kasvuun. Vastaajien mukaan COVID-19 aikana poistumislupiin ja tapaamisiin kohdistuneiden rajoitusten vaikutuksesta on jokseenkin vankien painostus vähentynyt. Huumeiden vähentyminen vankiloissa voidaan myös havaita eri tilastojen kautta, kuten rikosilmoitusten ja rangaistusten, sekä muutositilmoitusten vähentymisenä aikavälillä 2016-13.09.2021 (Keskushallintoyksikkö 2021d).

Järjestysrikkomukset ovat myös vastaajien mukaan vähentyneet ja vankila on tuntunut vastaajienkin mielestä vankilalta. Kyselytutkimuksen perusteella vankilan turvallisuudelle vaarantavia tekijöitä on pandemian aikana ollut eniten järjestyssäännön rikkomiset. Tilastojen mukaan järjestyssäännön rikkomukset ovat kuitenkin vähentyneet vuodesta 2019 aikavälillä 1.1.2016-31.8.2021. Suljetuissa vankiloissa on myös vähentynyt rangaistukset, rikosilmoitukset ja muutoshakemusten määrät aikavälillä 1.1.2016-13.09.2021. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

Vankeuslain 1 luvun 2§ tavoite voidaan todeta tämän mukaan parantuneen ja Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksen rangaistusajankautaisen rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen toteutuneen (Rikosseuraamuslaitos 2015, 19). Myös Jari-Pekka Holopaisen (2021, 20) selvityksen mukaan Rikosseuraamuslaitoksen kykyyn vastata järjestäytyneen rikollisuuden aiheuttamiin haasteisiin on ollut tarkasteltavana ja yllä mainittujen tietojen valossa on tilanne muuttunut.

Paasosen (2021, 97-103) suorittaman arvioinnin mukaan on rangaistusaikainen rikollisuuden ehkäiseminen ja estäminen ollut tarkastelussa ja siinä todettu puutteita.

Pandemia on myös vaikuttanut vankilan toimitilaturvallisuuteen ja henkilöstöturvallisuuteen Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksista. Vastaajien mukaan osastoinnilla on ollut merkitystä pandemian rajoitustoimenpiteenä. Osastointi on kuitenkin vastaajien mukaan työlästä ja työaikaa lisäävää, sekä tarkastustoiminta on vähentynyt. Turvallisuustoimenpiteiden tiukentaminen yleensäkin vankilassa on vastaajien mukaan vaatinut lisää henkilöstöresursseja. Kyselytutkimuksesta voidaan todeta, että henkilöstöturvallisuus kerrotaan heikentyneen eniten KKS-sektorilla ja toisena osastoilla, sekä myös vastaanotossa. Henkilöstöturvallisuus on vaikuttanut eniten 35-43 vuotiaisiin miehiin ja naisiin. Tilastojen mukaan Rikosseuraamuslaitos on lisännyt COVID-19 ajalle 123 henkilötyövuotta (Keskushallintoyksikkö 2021c).

Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjauksissa on mainittu toimitilaturvallisuudesta, jonka toimenpiteenä on huolehtia laitosten säilytysvarmuudesta ja toteuttaa tarkastustoimen dokumentointi, säännöllisyys ammattimaisuus ja toistuvuus. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 27). Henkilöstöturvallisuuslinjauksessa on mainittu, että työturvallisuudesta pidetään huolta (Rikosseuraamuslaitos 2015, 23). Kriisinhallinnalla voidaan ennaltaehkäistä ja arvioida sekä mahdollistaa toiminta kriisitilanteessa. Henkilöstöturvallisuuden varalle voitaisiin kehittää henkilöstövarausta. (Elinkeinoelämä 2020.)

Turvallisuusvaikutusten nykytilanteesta pääosa kyselyyn vastaajista eivät osanneet kertoa. Pääosa vastaajista eivät osaa sanoa onko pandemia aiheuttanut ongelmia suljettujen vankiloiden turvallisuudelle. Kyselyyn vastanneista pääosa ei osannut sanoa, että onko suoritettu tai suunniteltu COVID-19 pandemiasta palautumistoimenpiteitä. Turvallisuustietoisuutta turvallisuuslinjauksien mukaan pidetään yllä suunnitellusti ja ohjeistuksia on kirjallisesti erityistilanteita varten (Rikosseuraamuslaitos 2015, 23.) Elinkeinoelämän (2020) mukaan on hyvin tärkeää turvallisuustietoisuuden lisääminen ja kouluttaa henkilöstö myös turvallisuusohjeisiin. Viestintä- ja johtamisjärjestelmät tulisivat olla myös turvallisuudenhallinnassa, jotta kaikissa tilanteissa voidaan yrityksen toiminnan jatkuvuus turvata. (Elinkeinoelämä 2020.)

Turvallisuuslinjauksista dynaaminen turvallisuus on myös ollut pandemian aikana heikkenevässä. Vastanneista suuri osa kertoo dynaamisen turvallisuuden tai lähityön heikentyneen pandemian aikana. Vastaajien mukaan, rajoitukset ovat kasvattaneet jännitteitä vankiyhteisössä ja lisännyt epäoikeudenmukaisuuden tunnetta. Myös vankien psyykinen hyvinvointi on ollut vastaajien mielestä COVID-19 rajoitusten takia heikkenemässä. Vastaajien mukaan lähityötä tulisi voida suorittaa myös COVID-19 pandemian aikana. Kyselytutkimuksesta voidaan havaita, että dynaaminen turvallisuus/lähityö on heikentynyt 44-54-vuotiaiden miesten ja 35-43-vuotiaiden naisten mukaan. Dynaaminen turvallisuus voidaan myös havaita olevan enimmäkseen hei-

kentynyt KKS-sektorilla ja toisena osastoilla, sekä kolmantena turvallisuus/tuvassa. Dynaamisen turvallisuuden linjauksen mukaan muun muassa toiminnassamme turvallisuuden perusta on rikosseuraamusasiakkaan tunteminen (Rikosseuraamuslaitos 2015,13).

Dynaamiseen turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä voivat olla rajoitustoimenpiteet, joilla on vähennetty poistumisluvat, tapaamiset ja vankilasiirrot. Tilastojen mukaan tapaamisia on suljetuissa vankiloissa vähentynyt merkittävästi pandemian aikana vuosina 2020-2021. Tilastojen mukaan poistumisluvat ovat vähentyneet myös vuosina 2020-2021. Vankila siirrot ovat myös vähentyneet hieman vuosina 2020-2021. Koevapaudet ovat pysyneet lähes muuttumattomina tai kasvanut, jos ei lasketa keskeneräistä vuotta 2021. Etäyhteyksin toteutetut Skype-tapaamiset ovat kuitenkin lisääntyneet. (Keskushallintoyksikkö 2021d.)

7.2 COVID-19 pandemian ennaltaehkäisevät toimet suljetuissa vankiloissa

Toisena tutkimuskysymyksenä oli, että onko COVID-19 ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettu riittäviksi suljetuissa vankiloissa. Keskeisimmiksi ennaltaehkäiseväksi toimenpiteeksi havaittiin rajoittaminen tai estäminen, valmiussuunnittelu ja vankien kohtelu poikkeusoloissa.

Kyselytutkimuksen vastausten perusteella ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä parhaiten on onnistunut COVID-19 rajoittaminen tai estäminen. Kyselytutkimuksen perusteella turvallisuustoimet COVID-19 aikana ovat olleet riittäviä. Kyselyyn vastanneista pääosa ei ole harkinnut alan vaihtoa COVID-19 rajoitusten takia. COVID-19 pandemia on myös vastaajien mukaan lisännyt käsihygieniää ja maskien käyttöä. Rikosseuraamuslaitoksen mukaan vankiloissa on ohje ”Rangaistuslaitosten terveydelliset olot ja terveyshaittojen ehkäisy”, jonka mukaan tartuntatauteihin varaudutaan (Rikosseuraamuslaitos 2020v). Koronaepidemia on myös huomioitu valmiussuunnitelmassa (Rikosseuraamuslaitos 2021g).

Tilastojen mukaan COVID-19 pandemian ennaltaehkäisemiseksi on tehty tartuntojen testauksia ja antamalla COVID-19 tartunnan ehkäisemiseksi rokotuksia ja COVID-19 tartuntojen estämiseksi sekä rajoittamiseksi on suoritettu eristyksiä ja karanteeneja. Keskushallintoyksikön tilastoista käy ilmi, että eniten vankilassa havaittuja COVID-19 tartuntoja on ollut pääkaupunkiseudun alueilla, joka mukailee sitä, että näillä alueilla on ollut COVID-19 ilmaantuvuusluku suurempi kuin muualla Suomessa (Keskushallintoyksikkö 2021b). COVID-19 tartuntoja on ollut enemmän vangeilla kuin henkilökunnalla. (Keskushallintoyksikkö 2021b). COVID-19 tartuntoja on ollut vähän verrattuna suomen kokonaistartuntoihin (World Health Organization 2021b). Rikosseuraamuslaitosta koskevien COVID-19 aikaisten säädösten vaikutukset voidaan myös havaita tilastoista (Rikosseuraamuslaitos 2021c, 12).

Kyselyn perusteella COVID-19 pandemiasta saatu turvallisuustieto on ollut vaikeaselkoista tai ristiriitaista. Kyselyn vastaajat eivät tiedäneet, että rikosseuraamuslaitoksessa toimii COVID-19

pandemiaa seuraava valmiusryhmä. Vastaajan mielestä yhdensuuntainen sekä ohjeistusten noudattaminen korostui. Koronanyrkki-toiminta kehittyi erinomaisesti vastaajien mukaan. Turvallisuuskomitean mukaan vankiloissakin on strategiana valmiussuunnittelu ja siihen liittyvä valmistautuminen (Turvallisuuskomitea 2017, 39). Turvallisuuslinjauksissakin Rikosseuraamuslaitoksen toimenpiteitä ovat seuraaminen ja toimintaan puuttuminen, kun on tarve parantaa terveellisyden, turvallisuuden ja työyhteisön tilaa. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 23.)

Vankien kohtelu ja vankien yhteydenpito läheisiinsä tulisi huomioida poikkeusoloissa. Vastaaja kertoo, että lähityötä on voitava tässäkin tilanteessa tehdä, jotta vangit pääsevät puhumaan ahdistuksistaan. Vastaaja kertoo, että rajoitustoimenpiteitä vastaisuudessa tehtäessä tulisi olla kohdennetusti tarjolla jaksamiseen ja psyykkiseen hyvinvoinnin vahvistamiseen liittyviä palveluita. Turvallisuuslinjauksien mukaan on turvallisuuden luonnin keinona asianmukaisilla fyysisillä olosuhteilla ja täytöntöönpanon tavoitteita tukevilla toiminnoilla. Rikoksenteon estämisen tukemisen linjauksissa todetaan vankien kohtelun olevan oikeudenmukaista ja inhimillistä, sekä vuorovaikutuksellista. (Rikosseuraamuslaitos 2015, 9). Vankeuslaissa on myös määritetty tehtävä vangin kohtelusta (Vankeuslaki 2005). Valmiuslaissa on määritetty, että myös poikkeusoloissa on varmistettava tehtävien mahdollisimman hyvä hoitaminen (Valmiuslaki 2011).

8 Pohdinta

Tarkoituksena minulla oli tässä opinnäytetyössä oppia ymmärtämään ja selvittämään tietoa tästä vallitsevasta COVID-19 pandemiasta. Opinnäytetyön aiheen suunnittelun tullessa ajankohtaiseksi ajattelin, että opinnäytetyöhöni olisi hyvä koota yhteen oman osaamisen kokonaisuudessaan. Toteutukseni lähtökohtana päätin selvittää mikä olisi ajankohtainen aihe opinnäytetyölleni ja halusin opinnäytetyön olevan ainutlaatuinen. Opinnäytetyön tarpeen kartoittamiseksi halusin tehdä valmiiden aiheiden sijaan kyselyä opinnäytetyön aiheesta Rikosseuraamuslaitoksen eri vankiloille, sekä Keskushallinnolle. COVID-19 oli jo vallitseva tekijä pohtiessani vuoden 2020 lopulla aiheita ja sainkin Keskushallinnolta kolme erittäin mielenkiintoista aihetta, joiden joukossa oli tämä COVID-19 aiheinen tutkimus. Opinnäytetyöhöni halusin selvittää, että mikä se COVID-19 pandemia oikein on ja mihin se oikein voi vaikuttaa.

Toimintaympäristön kuvaukseen olen avannut ympäristöä, joihin COVID-19 voi vaikuttaa, kuten ministeriö tasolta vaiheittain ja lopulta suljetun vankilan vangin toimintaan ja liikkumiseen. Turvallisuus on käsitteenä laaja, joten rajasin turvallisuuden käsittelemään tapahtuneita vaikutuksia COVID-19 pandemian aikana ja ennakoivien toimenpiteiden toteutuminen eli mitä todellisia turvallisuustoimenpiteitä COVID-19 aikana on tehty. Keskushallinnolta saamani tilastot ja suljettuihin vankiloihin toteuttamani kyselytutkimus ovat mielestäni hyvinkin toimineet kuvaamaan COVID-19 aikaista turvallisuutta. Opinnäytetyöprosessi kokonaisuutena meni mielestäni hyvin ja sain tavoitteet täytettyä.

Huomasin useasti opinnäytetyön teon aikana, että kaikki ei aina mene niin kuin on suunnitellut. Monien liikkuvien osien yhteen sulauttaminen voi olla aikaa vievää ja haastavaa. Tilastojen analysoinnissa ja kyselytutkimuksen kirjoittaminen vei aikaa, koska kuvioiden ja selosteiden kirjaaminen täytyi käytännössä rakentaa uudelleen tekstiin sopivaksi. Kyselytutkimuksessa todettiin muutamia viallisia kysymyksiä ja kyselytutkimuksen aikana Webropol -internet sivustossa oli järjestelmäpäivitys, jotka havaittiin vaikuttavan kyselyn tulokseen ja toteutukseen.

8.1 Opinnäytetyöprosessin ja ammatillisen kehittymisen reflektointi

Opinnäytetyössä oli hankaluksiakin, etenkin aiheen valinnassa tai aiheen rajauksessa. Ajatuksia aiheesta tuli ihan äärettömästi. Näin jälkikäteen mietin, että olisiko ollut järkevämpää tehdä toisin. Jälkikäteen on kuitenkin hyvä jossitella. Tässä opinnäytetyössä sain erinomaisesti hyödyntää omaa analysointitaitoa osaamista ja myös käytyjä Laurean rikosseuraamusalan asiantuntijatyön, rikosseuraamusjärjestelmän, rikosseuraamusalan johtamisen ja kehittämisen sekä muita täydentävien osaamisen kurseja. Etenkin olen saanut hyödynnettyä opinnäytetyössäni projektinhallintaa ja viestintää, sekä tutkimus- ja kehittämismenetelmiä, että turvallisuudenhallinnan ja kehittämisen opintoja rikosseuraamusalalla.

Haasteena etenkin koin tilastojen analysoimisen ja niiden tuloksiin raportoimisen. Minulla oli myös haastetta kyselytutkimuksen toteuttaminen ja tulosten raportointi. Määrällisessä tutkimuksessa oli haasteena myös kyselyyn vastaajien tavoittaminen muistutuksista huolimatta. Sain kuitenkin laajan osallistujien otannan suljettujen vankiloiden kaikkien vankilojen kaikkien henkilöryhmistä. Sain luotettavan vastausmäärän kyselyyni, vaikka kyselyyn vastaajien lukumäärä ei ollut tavoitteeni mukainen. Kyselytutkimuksen vastaajat ovat nimettömiä ja anonyymejä, joka tukee todenmukaisten vastausten saavuttamista. Tässä tutkimuksessa tuli esille myös muita kehitettäviä turvallisuuden osa-alueita, kuten työturvallisuus, joita en lähtenyt tässä tutkimuksessani selvittämään. Tutkimukseni halusin rajata järkevästi ja vaikka se onkin laaja, niin mielestäni olen sen hyvin pitänyt vielä hallinnassa.

8.2 Eettisyyden ja luotettavuuden tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tekijänä minulla on myös oma roolini eettisesti. Olen myös itse Rikosseuraamuslaitoksen virkamies avovankilassa Satakunnan vankilan Huittisten osastossa, jonka tehtävistä olen kuitenkin ollut virkavapaalla 01.08.2020 alkaen. Opinnäytetyöni toteutuksen aikana olen työskennellyt Tullissa tullitarkastajan määräaikaisessa virassa ja toimialueenani rikostutkinta. En ole työskennellyt siis opinnäytetyön tekohetkellä Rikosseuraamuslaitoksen palveluksessa suljetussa vankilassa, joka vahvistaa puolueettomuuttani.

Minulla ei ollut ennakoasenteita COVID-19 pandemian aikaisista kokemuksista suljetuissa vankiloissa, jotka olisivat voineet vaikuttaa opinnäytetyön tulokseen, koska toimin suljetun vankilan ulkopuolisena tekijänä. Tilastoista havaitut tutkimustulokset voi mielestäni todeta erittäin

luotettaviksi, koska tilastot ovat koottu keskushallintoyksikön toimittamista numeraaleista luvuista. Kyselytutkimuksen luotettavuutta todentaa se, että kyselyyn vastasi kaikista suljetun vankilan vankiloista henkilökuntaa ja henkilökuntaa edusti kaikki henkilöryhmät, jotka voi todeta kyselytutkimuksen tuloksista.

8.3 Tuloksien hyödyllisyys ja kehittämissuositukset

Tulokset on koottu tavoitteiden mukaisiksi ja jotka ovat hyödyllisiä asiakkaalle, työntekijälle, työyhteisölle, kumppaniorganisaatiolle. Tuloksien avulla voidaan kohdentaa henkilöstöresursseja ja yhtenäistää tai priorisoida toimintatapoja, sekä kohdentaa kehitettäviä turvallisuuden osa-alueita, jotta mahdollistetaan toiminta erilaisissa toimintaympäristöissä ja estetään eriytymisen ja ajautumisen erilaisiin tulkintoihin. Kehittämissuosituksena tilastojen ja kyselytutkimuksen perusteella olisi tarpeellista lisätä henkilöstöresursseja ja suojarusteiden käyttöä, sekä velvoittaa suojarusteiden käyttöä laajemmin. Dynaamista turvallisuutta, viranomais- ja sidosryhmä yhteistyötä tulisi ylläpitää pandemian aikana.

Henkilöstöturvallisuuden varalle voitaisiin kehittää henkilöstövarausta (Elinkeinoelämä 2020). Viestintä- ja johtamisenjärjestelmät tulisivat olla myös turvallisuudenhallinnassa, jotta kaikissa tilanteissa voidaan yrityksen toiminnan jatkuvuus turvata (Elinkeinoelämä 2020). Elinkeinoelämän (2021) mukaan on hyvin tärkeää turvallisuustietoisuuden lisääminen ja kouluttaa henkilöstö myös turvallisuusohjeisiin (Elinkeinoelämä 2020).

Viranomais- ja sidosryhmä yhteistyössä voitaisiin hyödyntää elinkeinoelämän mukaista jatkuvuuden suunnittelua (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020). Pk-yrityksen riskienhallinnan työvälinesarjan mukaan vähäiset, yritykselle kaukaisiltakin tuntuvat riskit voivat vaikuttaa sen toimintaan, joka on myös toimintaympäristön hallinnan motto. Selvitys on hyödyllistä laatia muun muassa kaikista toimintaympäristössä vaikuttavista tahoista ja sidosryhmistä, sekä sidosryhmien merkitys arvioidaan yrityksen toiminnalle. (PK-RH 2021.)

Voitaisiinko Skype -tapaamisia käyttää myös vankien kanssa dynaamiseen turvallisuuteen ja kohdennettaessa tarjottavia jaksamisen ja psyykkisen hyvinvointiin liittyviä palveluita. Skype-tapaamista voitaisiin kehittää, jotta se olisi laajemmin ja monipuolisemmin käytettävissä, koska nykyteknologia sen kuitenkin mahdollistaa.

Rikollisuuden ennaltaehkäisyssä ja estämisessä voitaisiin toteuttaa Elinkeinoelämän (2020) mukaisia väärinkäytösten ja poikkeamien hallinnan menetelmiä, jossa olisi erityisenä sisältönä yhtenäisten ratkaisumallien luontia, raportointia ja oppimista.

Pohtiessa kehityssuositusta lisääntyneen vankilaan saapuvan tavaran tai postin seassa tulevan kielletyn aineen osalta, voitaisiin kehitellä vankilaan niin sanottua valvottua läpilaskua. Valvo-

tussa läpilaskussa toimittajan voisi vaatia allekirjoittamaan vankilaan saapuva lähetys pankki-tunnistautumisella, jolloin syytä epäillä rikoksen kynnyksen selkeytyy. Tällä parannettaisiin vanki-lassa ilmenevien rikosten selvityksen toteutumista. Laittomalle esineelle tai aineelle saadaan varmennettu rikoksesta epäilty. Saapuva tavara tai kirje voitaisiin myös tarkastaa tavarantoi-mittajan läsnä ollessa, jolloin tavarantoimittajan huumausaineiden lähettämisen kynnyksen voi kasvaa. Laissa rikostorjunta Tullissa on määritetty Tullin valvottu läpilasku, jota voitaisiin mie-lestäni vankeuslaki uudistuksia tehtäessä hyödyntää (Laki rikostorjunnasta Tullissa 2015, 43§). Näillä tavoin voitaisiin kehittää suljettujen vankiloiden rikostorjuntaa.

Mielestäni tutkimukseni jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia muun muassa samankaltaista CO-VID-19 aiheista tutkimusta, joka toteutettaisiin avovankiloihin. Jatkotutkimusaiheena voisi olla myös COVID-19 pandemian vaikutukset ja tuloksien vertaaminen suljetun ja avovankilan välillä. Tärkeänä aiheena koen myös olevan tuloksissakin ilmi tullut viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen poikkeusoloissa. Terveysturvallisuuden ja työturvallisuuden toteutumiseksi olisi myös tärkeää selvittää vankiloissa suojavälineiden ja maskien käytön velvoitettavuutta poik-keusoloissa. Mielestäni olisi myös tärkeää laitosturvallisuuden kehittäminen kattamaan myös vaadittavat turvavälit ja tautien tarttumiset vankien vastaanottotiloissa. Vankien oikeuksien takaaminen olisi tärkeää laitosturvallisuudelle myös eristyksissä ja karanteeneissa. Kehitettä-vistä muista turvallisuuden osa-alueista voitaisiin myös jatkotutkimuksena kehittää esille tul-lutta heikentynyttä työturvallisuutta pandemian aikana.

Lähteet

Painetut

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Holopainen, J. 2021. 3/2021 Selvitys Rikosseuraamuslaitoksen kyvystä vastata järjestäytyneen rikollisuuden aiheuttamiin haasteisiin. Rikosseuraamuslaitos. Helsinki.

Paasonen, J. 2021. 2/2021 Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuden ja valvontatyön ulkoinen arviointi. Rikosseuraamuslaitos. Helsinki.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sähköiset

Anttila, V.-J. 2021. Duodecim Terveyskirjasto. Uusi koronavirus (COVID-19). Viitattu 15.04.2021. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257>

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 2020. koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Helsinki: Eduskunta. Viitattu 26.04.2021. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto 2020. Yritysturvallisuus. Viitattu 03.05.2021. <https://ek.fi/hyotytytieto-yrityksille/yritysturvallisuus/>

Eurosurveillance 2021. Eurosurveillance. Viitattu 23.04.2021. <https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/ese.15.01.19458-en>

Fimea 2021. Pandemia. Viitattu 01.06.2021. <https://www.fimea.fi/ammattilaiset/influenssa/pandemia>

FINAS 2015. Finnish Accreditation Service. Toimintatapojen yhtenäistäminen akkreditointitoiminnassa eli harmonisointi. Viitattu 25.04.2021. <https://www.finas.fi/ajankohtaista/artikkelit/Sivut/Harmonisointi.aspx>

Oikeusministeriö 2021a. Kriminaalipolitiikka. Viitattu 19.04.2021. <https://oikeusministerio.fi/kriminaalipolitiikka>

Oikeusministeriö 2021b. Oikeusministeriö. Viitattu 22.04.2021. Vankiloiden koronarajoituksiin ehdotetaan tarkennuksia: <https://oikeusministerio.fi/-/vankiloiden-koronarajoituksiin-ehdotetaan-tarkennuksia>

PK-RH. 2021. Sidosryhmäyhteistyön riskit -tietokortti. Viitattu 16.11.2021. <http://virtual.vtt.fi/virtual/pkrh/pdf/sidosryhmayhteistyon-riskit-tietokortti.pdf>

Retki 2021. ReTKi - Rekisteritutkimuksen tukikeskus. Viitattu 17.12.2021. <https://rekisteritutkimus.wordpress.com/rekisteritutkimus/>

Rikosseuraamuslaitos 2015. Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset. Viitattu 04.21.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-muut/ODIbMQzPN/Turvallisuuslinjaukset_2015.pdf](https://www rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-muut/ODIbMQzPN/Turvallisuuslinjaukset_2015.pdf)

Rikosseuraamuslaitos 2019a. Organisaatio. Viitattu 19.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos/organisaatio.html>

Rikosseuraamuslaitos 2019b. Järjestys ja turvallisuus. Viitattu 26.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/jarjestysjaturvallisuus.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020a. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 19.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020b. Rikosseuraamuslaitos. Vankilat. Viitattu 22.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020c. Vankila. Viitattu 23.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020d. Arvot ja strategia. Viitattu 21.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos/arvot.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020e. Rikosseuraamuslaitoksen strategiakartta 2020-2023. YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUSTAVOITE. Viitattu 21.04.2021. https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/risenasiakirjoja/uRujBYQ25/Strategia2020_2023_verkkoon.pdf

Rikosseuraamuslaitos 2020f. Helsingin vankila. Viitattu 01.06.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/helsinginvankila.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020g. Vantaan vankila. Viitattu 01.06.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/vantaanvankila.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020h. Jokelan vankila. Viitattu 14.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/jokelanvankila.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020i. Riihimäen vankila. Viitattu 26.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/riihimaenvankila.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020j. Hämeenlinnan vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/hameenlinnanvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/hameenlinnanvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020k. Kylmäkosken vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/kylmakoskenvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/kylmakoskenvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020l. Satakunnan vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/satakunnanvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/satakunnanvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020m. Turun vankila. Viitattu 27.05.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/turunvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/turunvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020n. Vaasan vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/vaasanvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/vaasanvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020o. Kuopion vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/kuopionvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/kuopionvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020p. Mikkelin vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/mikkelinvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/mikkelinvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020q. Oulun vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/oulunvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/oulunvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020r. Pelson vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/pelsonvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/pelsonvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020s. Pyhäselän vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/pyhaselanvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/pyhaselanvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020t. Sukevan vankila. Viitattu 01.06.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/sukevanvankila.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/sukevanvankila.html)

Rikosseuraamuslaitos 2020u. Rikosseuraamuslaitos. Korona. Viitattu 22.04.2021. <https://rikosseuraamus.fi/fi/index/portti/terveysjahyvointi/korona.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020v. Rikosseuraamuslaitos. Rangaistuslaitosten terveydelliset olot ja terveystaittojen ehkäisy (26/004/2010). Viitattu 26.04.2021. [https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/saannokset/maarayksetjaohjeet/rangaistuslaitostenterveydellisetolotjaterveystaittojenehkaisy260042010.html](https://www rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/saannokset/maarayksetjaohjeet/rangaistuslaitostenterveydellisetolotjaterveystaittojenehkaisy260042010.html)

Rikosseuraamuslaitos 2021a. Koronavirukseen varautuminen Rikosseuraamuslaitoksessa - usein kysytyt kysymykset. Viitattu 20.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/ajankohtaista/korona.html>

Rikosseuraamuslaitos 2021b. Hakutulos. Viitattu 20.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/hakutulos.html.stx?q=Korona>

Rikosseuraamuslaitos 2021c. Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2020. Viitattu 21.04.2021. https://www.rikosseuraamus.fi/material/collections/20210301093858/7OTf5ft2H/Tilinpaaatos_ja_toimintakertomus_vuodelta_2020_saavutettava.pdf

Rikosseuraamuslaitos 2021d. Vankeusrangaistuksen aloitus. Viitattu 19.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/vankeusrangaistuksenaloitus.html>

Rikosseuraamuslaitos 2021e. Kurinpitorangaistus. Viitattu 26.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/jarjestysjaturvallisuus/kurinpitorangaistus.html>

Rikosseuraamuslaitos 2021f. Ajankohtaista. Viitattu 26.04.2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/ajankohtaista.html>

Rikosseuraamuslaitos 2021g. STT Viestintäpalvelut Oy. Viitattu 22.04.2021. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/helsingin-vankilassa-erityistoimia-173-korona-altistumisen-takia?publisherId=2090&releaseld=69903907>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020a. Tartuntatautien torjunta: Viranomaisten vastuut. Viitattu 26.04.2021. https://stm.fi/tartuntataudit_vastuut

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020b. Tartuntatautien torjunta. Viitattu 23.04.2021. <https://stm.fi/tartuntataudit>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. Varautuminen pandemiaan. Viitattu 23.04.2021. <https://stm.fi/valmiusasiat/pandemia>

Suomisanakirja 2021. Suomisanakirja. Viitattu 04.05.2021. <https://www.suomisanakirja.fi/faktinen>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2021a. Valtion palvelut. Viitattu 21.04.2021. <https://thl.fi/fi/thl/organisaatio/osastot-ja-yksikot/valtion-palvelut>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2021b. INFEKTIOAUDIT JA ROKOTUKSET. Viitattu 15.04.2021. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/materiaalipankki-koronaviruksesta/koronavirus-selkokielella>

Tilastokeskus 2021. Tiedonkeruumenetelmän valinta. Kvalitatiiviset haastattelut. Viitattu 22.04.2021. https://www.stat.fi/tup/htpalvelut/haastutk_toiminta_tiedonkeruu.html

Turvallisuuskomitea 2015. Turvallinen Suomi. Helsinki. Viitattu 26.04.2021. <https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/04/Turvallinen-Suomi--2015.pdf>

Turvallisuuskomitea 2017. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös. Viitattu 26.04.2021. https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/02/YTS_2017_suomi.pdf

Turvallisuuskomitea 2018. Turvallinen Suomi. Influenssapandemia turvallisuushaasteena. Viitattu 21.04.2021. https://turvallisuuskomitea.fi/wp-content/uploads/2018/01/Turvallinen-Suomi_2018.pdf

Turvallisuuskomitea 2021. ENNAKOINTI JA VARAUTUMINEN. Viitattu 25.04.2021. <https://turvallisuuskomitea.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia/ennakointi-ja-varautuminen/>

Valtioneuvoston kanslia 2021. Turvallisuus ja tilannekuva. Viitattu 03.05.2021. <https://vnk.fi/turvallisuus-ja-tilannekuva>

Vankiterveydenhuolto 2021a. Poliklinikat. Viitattu 21.04.2021. <https://www.vth.fi/poliklinikat/>

Vankiterveydenhuolto 2021b. Vankiterveydenhuolto. Viitattu 21.04.2021. <https://www.vth.fi/>

World Health Organization 2017. Pandemic Influenza Risk Management. Viitattu 23.04.2021. https://www.who.int/influenza/preparedness/pandemic/influenza_risk_management_update2017/en/

World Health Organization 2020. Origin of SARS-CoV-2. Viitattu 15.04.2021. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332197/WHO-2019-nCoV-FAQ-Virus-origin-2020.1-eng.pdf>

World Health Organization 2021a. Coronavirus. Viitattu 15.04.2021. https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

World Health Organization 2021b. (). WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. Viitattu 15.04.2021. <https://covid19.who.int/>

Laki

Kuviot

Kuvio 1: Suljetun vankilan ja viranomaisyhteistyötahoja.....	7
Kuvio 2: Rikosseuraamuslaitoksen suljetut vankilat	9
Kuvio 3: Suomen COVID-19 tilanne 23.08.2019-01.11.2021 (World Health Organization 2021b)	15
Kuvio 4: Kirjatut ihmisten pandemia influenssat vuodesta 1885 (Eurosurveillance 2021)	16
Kuvio 5: Keskeiset käsitteet	17
Kuvio 6: Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalli (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020).....	19
Kuvio 7: Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuslinjaukset	21
Kuvio 8: Rikosseuraamuslaitoksen uutisia koronan vaikutuksista (Rikosseuraamuslaitos 2021f)	23
Kuvio 9: Kaikki Rikosseuraamuslaitoksessa tilastoidut COVID-19 tartunnat 13.09.2021 mennessä	24
Kuvio 10: Kaikki suljetuissa vankiloissa todetut COVID-19 tartunnat 13.9.2021 mennessä.....	25
Kuvio 11: Suljettujen vankiloiden vankien tartunnat vankiloittain 13.09.2021 mennessä.....	26
Kuvio 12: Rikosseuraamuslaitoksen COVID-19 pandemian henkilötyövuosi lisäykset aikaväliltä 1.1.2019- 13.09.2021.....	27
Kuvio 13: COVID-19 pandemiasta johtuvat rokotteet, testaukset, eristykset ja karanteenit ..	27
Kuvio 14: Vuosien 2016-2021 rangaistukset, rikosilmoitukset ja muutoshakemukset 13.09.2021 mennessä	28
Kuvio 15: Suljettujen vankiloiden rikkomukset yhteensä 1.1.2016-31.8.2021	29
Kuvio 16: Rikkomukset kurinpitoseuraamuksissa ja rikosilmoituksissa aikaväliltä 2016- 31.9.2021 eriteltynä rikkomuksiin	30
Kuvio 17: Tapaamiset suljetuissa vankiloissa 16.9.2016-31.8.2021	31
Kuvio 18: Skype-tapaaminen suljetuissa vankiloissa 16.9.2016-31.8.2021	32
Kuvio 19: Poistumisluvat suljetuista vankiloista 2016-1.9.2021	33
Kuvio 20: Siirrot vankiloista vuosina 2016-1.9.2021	34
Kuvio 21: Koevapaudet suljetuista vankiloista vuosina 2016-1.9.2021	34
Kuvio 22: Toteutuksen aikataulu	36
Kuvio 23: Määrälliseen kyselytutkimukseen osallistuneet suljetut vankilat	39
Kuvio 24: Suljettuihin vankiloihin toteutetun määrällisen kyselytutkimuksen seurantalastot aikaväliltä 20.9.-10.10.2021	40
Kuvio 25: Vastaajien turvallisuusalan työkokemus ikäluokittain (n=164)	42
Kuvio 26: Vastaajien rikosseuraamusalan työkokemus ikäluokittain (n=164)	42
Kuvio 27: Kyselytutkimuksen vastaajien taustatiedot (n=165).....	43
Kuvio 28: Vastaajien mielipiteitä millaista on ollut vankilassa saatu COVID-19 pandemian tieto turvallisuudesta (n=165)	46
Kuvio 29: Vastaajien mukaiset COVID-19 aikana vankilassa lisätyt turvallisuustoimenpiteet (n=165).....	47

Kuvio 30: Kokemukset jonkin turvallisuuden osa-alueen heikentymisestä COVID-19 pandemian aikana (n=149).....	48
Kuvio 31: Vastaaajien mielipiteitä heikentyneistä osa-alueista iän ja sukupuolen mukaan (n=164).....	49
Kuvio 32: Keskeisimmät heikentyneet osa-alueet työkohteittain	51
Kuvio 33: Kokemukset turvallisuuden osa-alueen parantumisesta COVID-19 pandemian aikana (n=133).....	52
Kuvio 34: Parantuneet turvallisuuden osa-alueet ikäluokan ja sukupuolen mukaan.....	53
Kuvio 35: Ennaltaehkäisevät toimenpiteet, jotka vastaajien mielestä on onnistunut parhaiten COVID-19 pandemian aikana (n=149)	54
Kuvio 36: COVID-19 pandemian aikana kohdatut vankilan turvallisuutta vaarantavat teot vankilan työtehtävissä (n=161)	55
Kuvio 37: Nykytilanne COVID-19 pandemian aikaisista vaikutuksista vankilan turvallisuuteen on hyvä (n=163)	55
Kuvio 38: COVID-19 pandemian turvallisuustoimenpiteistä riittävästi neuvontaa (n=164)	56
Kuvio 39: Vankilan turvallisuustoimenpiteissä onnistuminen COVID-19 pandemian aikana (n=165).....	57
Kuvio 40: Turvallisuustoimenpiteiden riittävyys COVID-19 pandemian estämiseksi tai rajoittamiseksi suljetussa vankilassa (n=165).....	57
Kuvio 41: Poistumislupien eväämisen riittävyys turvallisuuden ylläpitämisen keinona COVID-19 pandemian aikana (n=165)	58
Kuvio 42: Vankien painostuksen vähentyvyys rajoitettaessa poistumisluvat ja tapaamiset COVID-19 aikana (n=165)	58
Kuvio 43: Vankilaan saapuneiden lähetysten tarkastamisessa riittävä aika COVID-19 rajoitusten aikana (n=163).....	59
Kuvio 44: Järjestysrikkomusten lisääntyneisyys vankilassa COVID-19 aikana (n=164)	59
Kuvio 45: COVID-19 aikana vankilasta löytyneiden huumeiden lisääntyvyys (n=164)	60
Kuvio 46: COVID-19 aikana vuosina 2019-2021 huumeiden käytön lisääntyminen ja saatavuus vankilassa (n=163)	60
Kuvio 47: Huumeista johtuvien järjestysrikkomusten lisääntyneisyys COVID-19 pandemian aikana (n=164).....	61
Kuvio 48: Rajoitustoimenpiteiden tehokkuus COVID-19 pandemian aikana vuosina 2019-2021 (n=164).....	62
Kuvio 49: Mielestäni tarkastustoiminta on lisääntynyt vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana?	62
Kuvio 50: Suljetun vankilan osastoinnin merkitys COVID-19 pandemian rajoitustoimenpiteenä (n=164).....	63
Kuvio 51: Vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemia ongelmana suljetun vankilan turvallisuudessa (n=164).....	63

Kuvio 52: Vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana suljetun vankilan turvallisuuden vaatimukset henkilöstöresursseista.....	64
Kuvio 53: Alan vaihdon harkitseminen COVID-19 aikaisten rajoitusten vaikutuksesta.....	64
Kuvio 54: COVID-19 aikaisen turvallisuuden kehittäminen suljetussa vankilassa (n=159).....	65
Kuvio 55: Vankilassa suoritettu tai suunniteltu COVID-19 pandemian palautumistoimenpiteitä (n=164).....	66
Kuvio 56: Johtopäätökset.....	68

Taulukot

Taulukko 1: Vastaaajien työkokemus rikosseuraamusalalla ja turvallisuusalalla sukupuolen mukaan (n=164)	41
---	----

Liitteet

Liite 1: Saatekirje.....	86
Liite 2: Kyselylomake	87
Liite 3: Tutkimuslupa.....	95

Liite 1: Saatekirje

Saatekirje

SAATE

Laurea ammattikorkeakoulu, Rikosseuraamusala

20.09.2021

COVID-19 pandemian aikaiset vaikutukset suljetun vankilan turvallisuuteen vuosina 2019-2021

ARVOISA TYÖTOVERI

Olen rikosseuraamusalan ammattikorkeakouluopiskelija Pirkanmaalta. Teen opintoihini kuuluvaa opinnäytetyötä COVID-19 aikaisista vaikutuksista suljettujen vankiloiden turvallisuuteen. Tutkimuksen toimeksiantajana on keskushallintoyksikkö ja tarkoituksena on kartoittaa vankiloiden työntekijöiden mielipiteitä COVID-19 aikaisista vaikutuksista suljetun vankilan turvallisuuteen. Vain vastaamalla oheiseen kyselyyn voitte vaikuttaa poikkeusoloissa tapahtuvaan vankilaturvallisuuteen ja sen kehittämiseen. Samalla annatte arvokasta apua opinnäytetyöni onnistumiseen. Antamanne vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisina. Tulokset julkaistaan ainoastaan kokonaistuloksina, joten kenenkään yksittäiset tiedot eivät paljastu tuloksista.

Pyydän teitä palauttamaan kyselylomakkeen täytettynä 10.10.2021 mennessä. Mikäli haluatte saada lisätietoa tutkimuksesta, voitte olla yhteydessä alla olevaan sähköpostiosoitteeseen. Vastataan mielelläni tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

Kiitos etukäteen vastauksestanne!

Ystävällisin terveisin,

Silvola Harri

Opiskelija, virkavapaalla (vartija, Satakunnan vankila Huittisten osasto)

Rikosseuraamusala Sosionomi

Laurea-ammattikorkeakoulu, Vantaa Tikkurila

harri.silvola@student.laurea.fi

Liite 2: Kyselylomake

TAUSTAKYSYMYKSET:

1. Ikä
 - 18-34 vuotta
 - 35-43 vuotta
 - 44-54 vuotta
 - 55+

2. Sukupuoli
 - Nainen
 - Mies

3. Vankila, jossa työskentelet?
 - Helsingin vankila
 - Vantaan vankila
 - Jokelan vankila
 - Riihimäen vankila
 - Hämeenlinnan vankila
 - Kylmäkosken vankila
 - Satakunnan vankilan Köyliön osasto
 - Turun vankila
 - Vaasan vankila
 - Kuopion vankila
 - Mikkelin vankila
 - Oulun vankila
 - Pelson vankila
 - Pyhäselän vankila
 - Sukevan vankila

4. Millaisessa tehtävässä toimit tällä hetkellä?
 - Vartija
 - Ohjaaja
 - Rikosseuraamustyöntekijä
 - Erytisohjaaja
 - Rikosseuraamusesimies
 - Sosiaalityöntekijä / sosiaaliohjaaja
 - Työnjohtaja
 - Vankiterveydenhuollon työntekijä
 - Muu, mikä?

5. Kuinka kauan olet työskennellyt vankilassa?
 - Alle 4 vuotta
 - 4 vuotta, mutta alle 10 vuotta
 - Yli 10 vuotta

6. Kuinka kauan olet työskennellyt turvallisuusalalla (yksityinen turvallisuusala, poliisi, tulli, raja)?
 - En ole työskennellyt
 - 0-1 vuotta
 - 2-5 vuotta
 - 6-10 vuotta
 - 11 tai enemmän vuotta

7. Työkohde, jossa työskentelen päätoimisesti?

Osasto
 Vastaanotto
 Kuljetus
 Varmuusosasto
 Tuva/turvallisuus
 Vuorosunnittelu
 Poli/Sairaanhoito
 Henkilöstöhallinto
 KKS
 Muu, mikä?

8. Mitä seuraavista tutkinnoista olet suorittanut tai suorittamassa? Voit valita useamman vaihtoehdon

Peruskoulu
 Toisen asteen koulutus
 Lukion oppimäärä / ylioppilastutkinto
 Vankeinhoitotutkinto (VHT) tai Rikosseuraamusalan tutkinto (RT) tai Vankeinhoidon perustutkinto (PT)
 Vartijan ammattitutkinto
 Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto (TVEAT)
 Sosionomi (rikosseuraamusalan koulutusohjelma)
 Muu alempi korkeakoulututkinto
 Ylempi korkeakoulututkinto
 En mitään edellä mainituista, muu mikä?

9. Mitä seuraavista RSKK:N tai vankiloiden tarjoamaa koulutusta olet suorittanut tai suorittamassa?

Johtamisopinnot tai esimiesvalmennus (RSKK)
 Voimankäytön tai itsepuolustuksen kouluttajatutkinto
 Voimankäytön kouluttajatutkinto; OC- ja TKP-osio
 Voimankäytön kouluttajatutkinto: virka-ase
 Voimankäytön kouluttajatutkinto: etälamautinosio
 Voimankäytön kouluttajatutkinto: hätäensiapukouluttajakoulutus
 Alueellinen voimankäyttökoulutus
 Käyttäjäkoulutus: OC
 Käyttäjäkoulutus: TKP
 Käyttäjäkoulutus: virka-ase ja etälamautin /etälamautin
 Päivittäis- ja vaativat kuljetukset sekä saattovartiointitehtävät
 Päivystäjä/vastuuvartija johtajana ja toimijana vaativissa tilanteissa
 Ryhmätoiminta vankilan vaativissa tilanteissa
 Sanaton ja sanallisen vuorovaikutus
 Turvaamistoimenpiteet ja voimankäyttö: tekniikka, taktiikka ja toimivalta
 Uhkaavasti käyttäytyvän henkilön kohtaaminen
 Väkivaltaisen ekstremismin tunnistaminen
 MOKE-koulutus
 Muu ohjelmatyön koulutus
 Muu...mikä?

COVID-19 KYSYMYKSET:

10. Mistä COVID-19 pandemian aikana olet saanut tai oletko saanut tietoa COVID-19 turvallisuutta koskevista asioista vankilassa?

Työkaverilta

Esimieheltä
 Palavereista
 En ole saanut
 Muualta, mistä?

11. Millaista COVID-19 pandemian turvallisuudesta saatu tieto vankilassa on mielestäsi ollut?

Helposti ymmärrettävää,
 Vaikeaselkoista,
 Ristiriitaista,
 En osaa sanoa
 Muuta, mitä? _____

12. Tiesitkö, että Rikosseuraamuslaitoksessa toimii valmiusryhmä, joka tarkkailee koronavirusepidemian vaikutuksia vankiloissa ja yhteiskunnassa?

Tiesin
 En tiennyt

13. Onko vankilassasi perustettu COVID-19 aikaista valmiusryhmää?

Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

14. Mitä turvallisuustoimenpiteitä laitoksessasi on lisätty COVID-19 pandemian aikana 2019-2021? Voit valita useamman vaihtoehdon.

2metrin turvaväli etäisyydet
 Käsidesin käyttäminen
 Kasvomaskit
 Kumihanskojen käyttäminen
 Karanteenit
 Eristäminen
 Koronatestaus
 Muuta. Mitä?

15. Koetko jonkin turvallisuuden osa-alueen heikentyneen COVID-19 pandemian aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Turvallisuuden ylläpitäminen
 Dynaaminen turvallisuus / Lähityö
 Rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen
 Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö
 Henkilöstöturvallisuus
 Tekninen turvallisuus
 Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus
 Henkilökunnan psykososiaalinen tuki uhka- ja vaaratilanteissa
 Jatkoimenpiteet
 Turvallisuusjohtaminen
 Turvallisuuskulttuuri
 Työturvallisuus
 Tietoturvallisuus
 Varautuminen ja kriisinhallinta
 Palo- ja pelastustoiminta
 Turvallisuusvaatimusten noudattaminen
 Väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta
 Ympäristöturvallisuus

Työtoiminnan edellytykset (tuotannon ja toiminnan turvallisuus)
Muu mikä?

16. Koetko jonkin turvallisuuden osa-alueen parantuneen COVID-19 pandemian aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Turvallisuuden ylläpitäminen
Dynaaminen turvallisuus / Lähiyö
Rikollisuuden ennaltaehkäisy ja estäminen
Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö
Henkilöstöturvallisuus
Tekninen turvallisuus
Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus
Henkilökunnan psykososiaalinen tuki uhka- ja vaaratilanteissa
Jatkotoimenpiteet
Turvallisuusjohtaminen
Pelastusturvallisuus
Varautuminen ja kriisinhallinta
Riskienhallinta
Tuotannon ja toiminnan turvallisuus (Työtoiminta)
Työturvallisuus
Toiminnan jatkuvuus ja vaatimustenmukaisuus
Turvallisuuskulttuuri
Ympäristöturvallisuus
Tietoturvallisuus
Muu mikä?

17. Mitkä seuraavista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä on mielestänne onnistunut parhaiten COVID-19 pandemian aikana? Aseta vaihtoehdot onnistuneisuuden mukaan paremmuus järjestykseen.

Valmiussuunnittelu
Riskikartoitus
Uusintarikollisuuden estäminen
COVID-19 rajoittaminen
COVID-19 estäminen
Järjestyshäiriöiden estäminen
Painostuksen estäminen
COVID-19 turvallisuustoimenpiteet
Ei mikään näistä

18. Oletko kohdannut COVID-19 pandemian aikana vuonna 2019-2021 seuraavia vankilan turvallisuutta vaarantavia tekoja vankilan työtehtävissäsi? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Päihderikkomukset
Virkamieheen kohdistuvat rikkomukset
Luvattoman tavaran hallussapidot
Huumausainerikos
Väkivaltarikos
Uhkaus
Kiristys
Omaksiuuteen kohdistuvat rikkomukset
Toiseen vankiin kohdistuvat rikkomukset
Järjestyssäännön rikkominen
Luvan tai sijoituksen ehtojen rikkominen
Karkaaminen

Toiminnasta kieltäytyminen
 Kaikkia näitä
 Muu rikkomus. Mikä?
 En mitään näistä

19. Onko COVID-19 pandemian aikana järjestyksikkomusten tekijöille seurannut kurinpitörangaistus tai onko siitä tehty rikosilmoitus?

Ei ole kyllä
 Kurinpitörangaistus
 Kyllä, rikosilmoitus
 En osaa sanoa

20. Oletko tehnyt uhka- ja vaaratilanneilmoitusta COVID-19 pandemian aikana vuosina 2019-2021?

Kyllä
 En
 Useita
 En osaa sanoa

21. Mielestäni nykytilanne COVID-19 pandemian aikaisista vaikutuksista vankilan turvallisuuden on hyvä?

1 täysin eri mieltä,
 2 jokseenkin eri mieltä,
 3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
 4 jokseenkin samaa mieltä,
 5 täysin samaa mieltä

22. COVID-19 pandemian turvallisuustoimenpiteistä on ollut riittävästi neuvontaa?

1 täysin eri mieltä,
 2 jokseenkin eri mieltä,
 3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
 4 jokseenkin samaa mieltä,
 5 täysin samaa mieltä

23. Vankilan turvallisuudentoimenpiteissä on onnistuttu COVID-19 pandemian aikana?

1 täysin eri mieltä,
 2 jokseenkin eri mieltä,
 3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
 4 jokseenkin samaa mieltä,
 5 täysin samaa mieltä

24. Mielestäni turvallisuustoimenpiteitä on tehty riittävästi COVID-19 pandemian estämiseksi tai rajoittamiseksi suljetussa vankilassa?

1 täysin eri mieltä,
 2 jokseenkin eri mieltä,
 3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
 4 jokseenkin samaa mieltä,
 5 täysin samaa mieltä

25. Mielestäni poistumislupien evääminen on ollut riittävä keino turvallisuuden ylläpitämiseksi COVID-19 pandemian aikana?

1 täysin eri mieltä,
 2 jokseenkin eri mieltä,
 3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,

4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

26. Mielestäni COVID-19 aikaiset rajoitukset vankilassa kohdistuen poistumislupiin ja tapaamisiin on osaltaan vähentänyt vankien painostusta?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

27. Mielestäni vankilaan saapuneiden lähetysten tarkastamiseen on ollut riittävästi aikaa COVID-19 rajoitusten aikana?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

28. Mielestäni järjestysrikkomukset ovat vankilassa lisääntyneet COVID-19 aikana?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

29. Mielestäni huumeiden löytyminen vankilasta on lisääntynyt COVID-19 aikana?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

30. Mielestäni COVID-19 aikana vuosina 2019-2021 vankiloissa käytetään enemmän huumeaineita ja niitä on saatavilla enemmän kuin koskaan aikaisemmin?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

31. Mielestäni huumeista johtuvat järjestysrikkomukset ovat lisääntyneet COVID-19 pandemian aikana?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

32. Mielestäni rajoitustoimenpiteet ovat tehonneet COVID-19 pandemian aikana vuosina 2019-2021?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,

4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

33. Mielestäni tarkastustoiminta on lisääntynyt vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

34. Mielestäni suljetun vankilan osastoinnilla on ollut merkitystä COVID-19 pandemian rajoitustoimenpiteenä?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

35. Mielestäni vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemia on aiheuttanut ongelmia suljetun vankilan turvallisuuteen?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

36. Mielestäni vuosina 2019-2021 COVID-19 pandemian aikana on suljetun vankilan turvallisuus vaatinut lisää henkilöstöresursseja?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

37. Olen harkinnut alan vaihtoa COVID-19 aikaisten rajoitusten takia?

1 täysin eri mieltä,
2 jokseenkin eri mieltä,
3 ei samaa mieltä eikä eri mieltä,
4 jokseenkin samaa mieltä,
5 täysin samaa mieltä

38. Mielestäni kehittäisin COVID-19 aikaista turvallisuutta suljetussa vankilassa?

Lisäämällä rajoitustoimenpiteitä
Vähentämällä rajoitustoimenpiteitä
Turvallisuustoimet ovat olleet riittäviä
Muuten, miten? _____

39. Onko vankilassasi suoritettu tai suunniteltu COVID-19 pandemiasta palautustoimenpiteitä?

Ei
On, mitä? _____
En osaa sanoa

40. Mitä muutoksia tai vaikutuksia suljetun vankilan turvallisuuteen on tullut COVID-19 aikana?

41. Miten COVID-19 on vaikuttanut turvallisuuteen suljetussa vankilassa? Miksi?

42. Koetko COVID-19 aikana tehdyt ennaltaehkäisevät turvallisuudentoimenpiteet riittäviksi suljetussa vankilassa? Miksi?

43. Tuleeko mieleen muuta COVID-19 pandemian vaikutuksista suljetun vankilan turvallisuuteen? Vapaa sana.

Harri Silvola
Kaskitie 5 a 5,
33480 Ylöjärvi

Hakemuksenne 13.8.2021

Tutkimuslupahakemus

Olette hakeneet Rikosseuraamuslaitokselta tutkimuslupaa Laurea-ammattikorkeakoulun Rikosseuraamusalan sosionomiopintojen opinnäytetyötä varten. Opinnäytteen ohjaajana toimii yliopettaja Antti Hamari Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta. Työelämän yhteyshenkilö on erityisasiantuntija Sami Peltovuoma Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköstä.

Tutkimuksen aihe

COVID-19 aikaiset vaikutukset turvallisuuteen suljetussa vankilassa

Tutkimuksen toteutus

Webropol-kyselytutkimus suljettujen vankiloiden henkilöstölle. Lisäksi tutkimuksessa kerätään COVID-19 ja turvallisuuteen liittyviä tilastotietoja sekä tietoja COVID-19 aikaisista toimenpiteistä suljettujen vankiloiden turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Lupahakemus

Haette lupaa tietojen keräämisen.

Päätös

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö myöntää teille tutkimusluvan.

Tutkimusaineiston luovuttamisessa tulee kiinnittää huomiota Lakiin tietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä Lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (24§, 25§ ja 28§). Tutkimuksen tulokset on esitettävä niin, etteivät yksittäiset henkilöt ole tunnistettavissa. Tutkimusaineisto on säilytettävä siten, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin. Tutkimusaineisto on tarkoitettu vain tutkimukselliseen käyttöön ja se on hävitettävä yksilötietojen osalta tutkimuksen valmistuttua. Tutkimuksen toteutus ja tutkimusaineiston keruu ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa Rikosseuraamuslaitoksen muulle toiminnalle.

Osoite
Lintulahdenkatu 5
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatute.fi

Liite 3: Tutkimuslupa

9.9.2021

28/332/2021

Tutkimuksen valmistuttua siitä tulee lähettää sähköinen kopio tai paperikopio Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköön sekä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen Kriminologiselle kirjastolle.

Kari Riitta
912214447

Digitaalinen
allekirjoittaja: Kari Riitta
912214447
Päiväys: 2021.09.09
13:22:59 +03'00'

Riitta Kari
kehitysjohtaja

Blomster Peter 912073386

Digitaalinen allekirjoittaja:
Blomster Peter 912073386
Päiväys: 2021.09.09 13:08:34
+03'00'

Peter Blomster
erikoistutkija

Tiedoksi

Vankiloiden johtajat
Rikosseuraamusalueiden johtajat

Osoite
Lintulahdenkatu 5
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi
vankilatuote.fi